

เอกสารประกอบการสอนวิชา แนว 420

371.4
พ228อ
ร.5

เอกสารประกอบการสอน วิชา แนวแนว 420

การฝึกงานแนว

22 ส.ค. 2530

พรจันทร เจียรอดิศักดิ์

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

161817

คำนำ

จุดมุ่งหมายของการเรียบเรียงเอกสารประกอบการสอน วิชาแนะแนว 420 การฝึกงานแนะแนว นั้น เพื่อให้เป็นแนวทางกับนิสิตที่จะออกฝึกงานแนะแนว และช่วยให้นิสิตเกิดความคิดที่จะนำเอาความรู้ที่ได้เรียนมาประมวลเข้าด้วยกัน เพื่อนำไปใช้ในการฝึกงานแนะแนว เท่าที่ปรากฏเมื่อนิสิตจะออกฝึกงานมักจะเป็นกังวล เกิดความไม่แน่ใจ และไม่ทราบถึงขอบเขตของการฝึกงาน ฉะนั้นผู้เขียนจึงได้พยายามรวบรวมเอกสารงานแนะแนว ตลอดจนวิธีดำเนินงานและการประเมินผลการฝึกงาน สำหรับนิสิตเพื่อให้เกิดความกระจ่าง มองเห็นแนวทาง สามารถออกไปปฏิบัติงานด้วยความพร้อม โดยหวังไว้ว่าเอกสารเล่มนี้จะช่วยอำนวยความสะดวกในการเตรียมตัวรวบรวมความคิด อันจะส่งผลทำให้งานแนะแนวในโรงเรียนก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

พรจันทร์ เจียรอดิศักดิ์

กุมภาพันธ์ 2529

เค้าโครงการสอน

สังเขปรายวิชา	1
ความมุ่งหมายรายวิชา	1
คำอธิบายรายวิชา	1
หัวข้อเนื้อหาวิชา	1
กิจกรรมการเรียนการสอน	2
แนวการประเมินผล	3
จุดมุ่งหมายของเอกสารประกอบการสอน	3
แผนการสอน	4
โครงการฝึกงานแนะแนวในโรงเรียน	14
ความมุ่งหมายของการฝึกงานแนะแนว	14
การดำเนินการฝึกงานแนะแนว	15
ขอบข่ายของการฝึกงาน	16
ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการฝึกงาน	17
การประเมินผลการฝึกงานแนะแนว	18
แบบประเมินผลการปฏิบัติงานแนะแนว	19
ตัวอย่างบันทึกประจำวัน	25
บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกงานแนะแนว	36
หน้าที่ของบุคลากร	36
คำแนะนำสำหรับนิสิตที่จะออกฝึกงานแนะแนว	39
ลักษณะงานแนะแนวในโรงเรียน	40
4 การแนะแนวในระดับประถมศึกษา	41
๖๕ แนะแนวอาชีพในระดับประถมศึกษา	42

	หน้า
การแนะแนวศึกษาต่อ	43
แนะแนวนักเรียนที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อ	44
5. แนะแนวอาชีพในระดับมัธยมศึกษา	45
แนะแนวอาชีพในระดับมัธยมศึกษา	46
หลักสูตรประถมศึกษา	49
หลักสูตรมัธยมศึกษา	51
การศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา	52
การพัฒนาอาชีพในระดับมัธยมศึกษา	58
X/ ฝึกการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน	65
✓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
✓ การให้ข้อเสนอแนะ	78
✓ การสัมภาษณ์เพื่อการแนะแนว	82
✓ การจัดวางตัวบุคคล	84
ติดตามผล	89
โครงการติดตามผล	91
การสอนกิจกรรมแนะแนว	114
ตัวอย่างบันทึกการสอนกิจกรรมแนะแนว	115
โครงการและแผนปฏิบัติการแนะแนวประจำปีของโรงเรียน	(128)
การเขียนโครงการ	128
ลักษณะการปฏิบัติงานของฝ่ายแนะแนวในโรงเรียน	131
ตัวอย่างโครงการแนะแนวของโรงเรียน	132
แผนปฏิบัติงานแนะแนว	144
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานแนะแนว	148

เค้าโครงการสอน

สังเขปรายวิชา

แนะแนว 420 การฝึกงานแนะแนว

จำนวนหน่วยกิต 2 หน่วยกิต 3 ชั่วโมง

ความมุ่งหมายรายวิชา

1. ฝึกนิสัยในค่านิยมรวบรวมข้อมูล
2. ฝึกการจัดบริการสนเทศ
3. ฝึกทักษะในการสัมภาษณ์เพื่อการแนะแนว
4. ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น
5. ฝึกการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน

คำอธิบายรายวิชา

ฝึกการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ ที่ได้ศึกษา มาตามความเหมาะสม และฝึกการใช้บริการสนเทศ ตลอดจนฝึกทักษะในการสัมภาษณ์ เพื่อ การแนะแนว และการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียน

สังเขปหัวข้อเนื้อหาวิชา

1. โครงการฝึกงานแนะแนวในโรงเรียน
2. บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกงานแนะแนว
 - 2.1 ผู้บริหาร
 - 2.2 อาจารย์พี่เลี้ยง
 - 2.3 อาจารย์นิเทศก์
 - 2.4 ผู้ฝึกงาน

3. ลักษณะงานแนะแนวในโรงเรียน
 - 3.1 ประถมศึกษา
 - 3.2 มัธยมศึกษา
4. ฝึกการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน
 - 4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 4.2 การให้ข้อสนเทศ
 - 4.3 การสัมภาษณ์เพื่อการแนะแนว
 - 4.4 การจัดวางตัวบุคคล
 - 4.5 การติดตามผล
 - 4.6 การสอนกิจกรรมแนะแนว
5. โครงการและแผนปฏิบัติงานแนะแนวประจำปีของโรงเรียน
6. ปัญหาและอุปสรรคในการฝึกงานแนะแนวในโรงเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. เชิญวิทยากรบรรยาย
2. ทักษะศึกษาโรงเรียนที่มีการจัดบริการแนะแนว
3. ฝึกปฏิบัติ การจัดบริการต่างๆ
4. อภิปรายสรุปประเด็นจากการฝึกปฏิบัติงานแนะแนวในแต่ละงาน
5. ฝึกการสอนกิจกรรมแนะแนว จัดสถานการณ์จำลองฝึกการสอน
6. การทำการทดลองประชุมรายกรณี
7. ทักษะงานอาชีพต่าง ๆ เช่น โรงงาน ร้านค้า องค์กร
8. จัดบอร์ดป้ายนิเทศการแนะแนวโรงเรียน
9. ฝึกการสัมภาษณ์เพื่อการแนะแนว
10. วิเคราะห์แบบสอบถาม และแบบสำรวจ
11. บันทึกการสังเกต
12. ศึกษาเอกสารประกอบการเรียน
13. ฝึกการเขียนโครงการแนะแนวในโรงเรียน และสร้างสถานการณ์จำลอง

14. แสดงบทบาทสมมติ
15. แบ่งกลุ่มทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย

แนวการประเมินผล

ประเมินผลจากการฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และงานที่กำหนดให้ทำดังนี้

1. การเข้าชั้นเรียน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. ผลงานที่ทำ
3. พิจารณาจากโครงการแนะแนวในโรงเรียน
4. จากบันทึกการสังเกต
5. จากการฝึกการสัมภาษณ์
6. จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม และแบบสำรวจ
7. จากการจัดสถานการณ์จำลองสอนกิจกรรมแนะแนว
8. จากการรายงานการไปทัศนศึกษา
9. จากการฝึกการปฏิบัติงานแนะแนวกลุ่ม
10. จากการเสนอโครงการแนะแนวตลอดปี
11. การตีความหมายสังคมมิติ และสร้างแผนผังสังคมมิติ
12. ฝึกการวิเคราะห์ระเบียบสะสม
13. การประชุมรายกรณี
14. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดในห้องเรียน

จุดมุ่งหมายของเอกสารประกอบการสอนวิชาแนะแนว 420

เพื่อให้นิสิตสามารถ

1. สังเกตได้ และบันทึกการสังเกตได้
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตเป็น
3. สัมภาษณ์เพื่อการแนะแนวได้
4. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาใช้ได้อย่างถูกต้องในการแนะแนว
5. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามได้ถูกต้อง

6. สอนกิจกรรมแนะแนวได้ และสอนเป็น
7. จัดบริการทางด้านการสนเทศให้กับนักเรียนในระดับต่าง ๆ ได้
8. ทำงานร่วมกับเพื่อนในการวางแผนงานต่าง ๆ ได้ มีมนุษยสัมพันธ์ดี
9. อธิบายได้ว่า การแนะแนวในโรงเรียนประถมและมัธยมนั้น มีจุดมุ่งหมายต่างกัน
10. เก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนได้
11. จัดบริการแนะแนวในโรงเรียนได้
12. ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เมื่อไปฝึกงานตามโรงเรียนต่าง ๆ
13. จัดโครงการติดตามผลได้
14. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดวางตัวนักเรียนได้
15. จัดตั้งห้องแนะแนวได้
16. ติดต่อข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ เป็น
17. ทราบถึงขั้นตอนในการติดตามผลนักเรียนในคํานต่าง ๆ

แผนการสอน

ในการสอนวิชาแนะแนว 420 นี้ เป็นการสอนนิสิตปีที่ 4 และภาควิชากำหนดให้ นิสิตต้องเรียนวิชานี้ในเทอมต้นของปี 4 การเรียนจึงเป็นระบบทวีคูณ เพราะนิสิตจะต้อง ออกฝึกสอน - ฝึกงาน ในครึ่งเทอมหลัง ฉะนั้นในภาคเรียนนี้จะพบนิสิต 9 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 3 ชั่วโมง รวมเป็น 54 ชั่วโมง จำนวนหน่วยกิต 2 หน่วยกิต ได้ดำเนินการสอนดังนี้

สัปดาห์ที่	เรื่องที่จะสอน	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน
1	<u>แนะนำเกี่ยวกับรายวิชา</u> ตามรายละเอียดในสังเขป รายวิชา	- อธิบาย ชี้แจงให้ทราบถึงลักษณะ การเรียนการสอน การประเมิน ผล รายละเอียดของเนื้อหาที่จะ เรียน	- เอกสารสังเขป รายวิชา แจก สำหรับนิสิต ทุกคน

ลำดับที่	เรื่องที่จะสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน
2	<u>โครงการฝึกงานแนะแนวในโรงเรียน</u> - วัตถุประสงค์ - วิธีการ - ระยะเวลา - ขอบข่าย - ผลที่คาดว่าจะได้รับ - การประเมินผล - การเสนอบันทึกประจำวัน การฝึกงานแนะแนวที่โรงเรียน <u>บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง</u> ในการฝึกงานแนะแนว - ผู้บริหาร - อาจารย์พี่เลี้ยง - อาจารย์นิเทศก์ - ผู้ฝึกงานแนะแนว	- อภิปราย นิสิตซักถามและอภิปรายแนวทาง เพื่อปรับแก้ตามความเหมาะสม - อธิบาย โครงการฝึกงานตามที่ภาควิชากำหนด ตลอดจนเสนอรายละเอียดของโครงการให้นิสิตทราบ - อภิปราย โดยเปิดโอกาสให้นิสิตอภิปรายร่วมกัน - นำตัวอย่างบันทึกประจำวันการฝึกงานตามโรงเรียนมาให้ดูเพื่อรู้ขอบข่ายของงานแนะแนวในขณะฝึกงาน - ช่วยกันอภิปรายเกี่ยวกับความหมายและหน้าที่ของบุคลากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการฝึกงานแนะแนว โดยเปิดอภิปรายอย่างกว้างทั้งห้องเรียน - แบ่งกลุ่มสรุปบทบาทและหน้าที่ของแต่ละฝ่าย โดยมอบหมายให้รับผิดชอบกลุ่มละฝ่าย - ส่งงานภายในชั่วโมงสอน	- คู่มือการฝึกงานแนะแนว ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการฝึกงานของภาควิชา - ตัวอย่างบันทึกประจำวันการฝึกงานแนะแนว - เอกสารประกอบการสอนและการอภิปรายเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของแต่ละฝ่าย

ลำดับที่	เรื่องที่จะสอน	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน
	<u>ลักษณะงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา</u> <u>ลักษณะงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา</u> - งานแนะแนวอาชีพ - การแนะแนวการศึกษาต่อ - การแนะแนวสำหรับนักเรียนที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อ - หลักสูตรประถมศึกษา - หลักสูตรมัธยมศึกษา	- อธิบายและเปิดโอกาสให้นักศึกษากล่าว - อภิปรายร่วมกัน - ฉายสไลด์การแนะแนวอาชีพในระดับประถมและมัธยม ประกอบการอธิบาย - บรรยายหลักสูตรของระดับประถมและมัธยม โดยใช้แผ่นโปสเตอร์ประกอบการบรรยาย	- เอกสารประกอบการสอนเรื่องลักษณะงานแนะแนวในโรงเรียนและหลักสูตรของโรงเรียนทั้งระดับประถมและมัธยม - สไลด์ประกอบเสียงเรื่องการแนะแนวอาชีพ - แผ่นโปสเตอร์เรื่องหลักสูตร
3	<u>งานแนะแนวในโรงเรียน</u>	- พาไปปฏิบัติงาน และมอบหมายงานให้เพื่อกลับมารายงาน	- โรงเรียนที่กำหนดในแต่ละเทอมโดยอาจารย์จะเป็นผู้กำหนดและพาไปปฏิบัติงาน
4	<u>รายงานการศึกษาและงานที่โรงเรียน</u>	- ให้นักศึกษาออกมาทำงานตามกลุ่มที่จะกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย - ช่วยกันสรุปผลการไปปฏิบัติงานที่โรงเรียน - อภิปราย	- เอกสารและรายละเอียดต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนแจก

สัปดาห์ที่	เรื่องที่จะสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน
5	<u>ฝึกการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน</u> - งานต่าง ๆ ที่นิสิตจะต้องทำในขณะฝึกงานที่โรงเรียน - งานบริการที่ควรจัดในโรงเรียนทั่วไป <u>การเก็บรวบรวมข้อมูล</u> - การสังเกต	- อธิบายขอบข่าย ของงานแนะแนวในโรงเรียนทั่ว ๆ ไป - อธิบายถึงงานที่ภาควิชามอบหมายให้นิสิตขณะไปฝึกงานที่โรงเรียน - ทบทวนเรื่องการสังเกตให้นิสิตซักถามข้อสงสัย - ฝึกการสังเกตโดยใช้แบบฝึกหัดฝึกการสังเกต - ส่งงานให้ไปสังเกตนอกห้องเรียนและบันทึกการสังเกตชนิดต่าง ๆ มาส่งในสัปดาห์ต่อไป	- เอกสารประกอบ การสอนเรื่องงานแนะแนวในโรงเรียน - เอกสารขอบข่ายงานของภาควิชาที่กำหนด - แบบฝึกหัดการสังเกต
6	<u>แบบสอบถาม</u> <u>แบบสำรวจ</u>	- ทบทวนเรื่องแบบสอบถามและแบบสำรวจ - ให้อธิบายอย่างแบบสอบถามและแบบสำรวจแต่ละแบบหลาย ๆ แบบ - นิสิตช่วยกันวิเคราะห์แบบสอบถามและแบบสำรวจที่แจกตามแนวทางต่อไปนี้ 1. เป็นแบบสอบถามชนิดใด 2. เหมาะสำหรับนักเรียนระดับใด 3. มีคำถามใดที่ไม่รัดกุมและบกพร่องที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เพิ่มเติมตามที่เห็นสมควร	- เอกสารประกอบ การสอนเรื่องแบบสอบถาม - ตัวอย่างแบบสอบถามและแบบสำรวจชนิดต่าง ๆ

สัปดาห์ที่	เรื่องที่จะสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน
7	<u>สังคมมิติ</u>	- แบ่งกลุ่มเพื่อสร้างแบบสอบถามและแบบสำรวจชนิดต่าง ๆ - ทบทวนเรื่องสังคมมิติ อภิปรายซักถามข้อสงสัย - มอบหมายให้นักเรียนเป็นผู้นำในการทำสังคมมิติในห้อง - ฝึกการทำสังคมมิติตามขั้นตอน - ทำตารางค่าสังคมมิติ - ทำแผนสังคมมิติ โดยช่วยกันทำทั้งห้อง - ตีความหมายสังคมมิติที่ได้ - ช่วยกันสรุป	- เอกสารประกอบการสอนเรื่องสังคมมิติ - ตารางค่าสังคมมิติ - แผนผังสังคมมิติ
8	<u>ระเบียบสะสม</u>	- ทบทวนเรื่องระเบียบสะสม - ให้นักเรียนซักถาม - นำตัวอย่างระเบียบสะสมชนิดต่าง ๆ มาให้นักเรียนดูและช่วยกันอภิปรายดังต่อไปนี้ 1. เป็นระเบียบสะสมชนิดใด 2. เหมาะสำหรับนักเรียนระดับใด 3. แต่ละชนิดมีข้อดีและข้อเสียอย่างไรบ้าง 4. ช่วยกันสรุปวิธีดำเนินการทำระเบียบสะสม	- เอกสารประกอบการสอนเรื่องระเบียบสะสม - ตัวอย่างระเบียบสะสมชนิดต่าง ๆ

สัปดาห์ที่	เรื่องที่จะสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน
9	<u>บริการสนเทศ</u> - ขั้นตอนในการให้ข้อสนเทศ - วิธีการต่าง ๆ ในการให้ข้อสนเทศ - การจัดป้ายนิเทศ <u>ไปปฏิบัติงานบริการสนเทศ</u> - โรงงานอุตสาหกรรม - ห้างสรรพสินค้า - องค์กร หน่วยงาน หรือมูลนิธิ - ธนาคาร - อาชีพอื่น ๆ ที่นิสิตสนใจ	- อธิบายทบทวนเรื่องบริการสนเทศ โดยนิสิตและอาจารย์ช่วยกันอภิปรายถึงวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนแนวทางการจัดที่เหมาะสม - บรรยายแนวทางการจัดป้ายนิเทศช่วยกันสรุป - ให้นิสิตสไลด์การจัดป้ายนิเทศในรูปแบบต่าง ๆ - พานิสิตไปปฏิบัติงาน โดยแบ่งอาจารย์ผู้รับผิดชอบ และจัดแบ่งนิสิตเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มจะไปปฏิบัติงานอาชีพที่แตกต่างกัน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้นิสิตได้รับประสบการณ์เรื่องอาชีพหลาย ๆ ด้าน แต่เนื่องจากเวลาจำกัด จึงทำได้ในลักษณะแบ่งกลุ่มแยกไปในแต่ละแห่ง - ใช้เวลาไปปฏิบัติงานครึ่งวัน โดยมีการมอบหมายให้นิสิตศึกษางานด้านต่าง ๆ เพื่อกลับมารายงานในชั้นเรียน ในการที่นิสิตไปปฏิบัติงานแต่ละครั้งจะมีการสอบถามอาชีพที่นิสิตสนใจก่อน จึงจะจัดให้สอดคล้องกับความต้องการ	- เอกสารประกอบ การสอนเรื่องบริการสนเทศ - สไลด์การจัดป้ายนิเทศแบบต่าง ๆ - สถานที่ต่าง ๆ ที่นิสิตไปปฏิบัติงาน เพื่อศึกษาถึงวิชาชีพในรูปแบบที่ต่าง ๆ กัน

สัปดาห์ที่	เรื่องที่จะสอน	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน
10	<u>รายงานผลของการไป ศึกษางานในแต่ละกลุ่ม</u>	- นิสิตจกตัวแทนของแต่ละกลุ่มรายงาน การไปปฏิบัติงานของแต่ละอาชีพ - อภิปราย - ชักถาม - สรุปผลการไปปฏิบัติงาน	- เอกสารประกอบ ตามที่แต่ละกลุ่มได้ รับแจกจากสถานที่ ที่ไปปฏิบัติงาน
11	<u>การสัมภาษณ์เพื่อการ แนะแนว</u>	- เชิญวิทยากรบรรยายสรุปเกี่ยวกับการ สัมภาษณ์ การทำ Counseling - นิสิตอภิปราย - ชักถามข้อสงสัย - ฝึกปฏิบัติ Counseling โดยแบ่งฝ่าย เป็น Counselor และ Counselee - ฝึกปฏิบัติในห้องทดลอง	- เอกสารประกอบ การบรรยาย
12	<u>การศึกษารายกรณี</u> <u>การประชุมรายกรณี</u>	- ทบทวนขั้นตอนการทำการศึกษารายกรณี - นิสิตอภิปราย - ชักถาม - ให้นิสิตได้ศึกษาตัวอย่างการทำการ ศึกษารายกรณีของนิสิตฝึกงานรุ่นต่าง ๆ ที่ผ่านมา - ช่วยกันอภิปรายรูปแบบของการเขียนราย งานการศึกษารายกรณี - ทบทวนการทำการประชุมรายกรณี - อภิปราย - ชักถาม - ฝึกการประชุมรายกรณี โดยอาจารย์ จะเป็นผู้รายงาน Case ตัวอย่าง ให้นิสิตแสดงบทบาทเป็นผู้ร่วมประชุม และเสนอแนะแนวทางการช่วยเหลือ และปฏิบัติกับผู้มีปัญหา	- ตัวอย่างการศึกษา รายกรณีในหลาย ๆ รูปแบบและในปัญหา ที่แตกต่างกัน - ตัวอย่าง Case เพื่อนำมาทำการ ประชุมรายกรณี

ลำดับที่	เรื่องที่จะสอน	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน
13	<u>สอนกิจกรรมแนะแนว</u> - ระดับ ม.1 - ระดับ ม.2	- จัดแบ่งกลุ่มเพื่อให้นิสิตได้เตรียมตัวล่วงหน้าในการทดลองสอนกิจกรรมแนะแนวในระดับชั้นต่าง ๆ ล่วงหน้าก่อนอย่างน้อย 2-3 สัปดาห์ และพบทวน - นิสิตที่ได้รับมอบหมายทำการทดลองสอนกิจกรรมแนะแนว - หลังจากสิ้นสุดการสอนช่วยกันอภิปรายการสอน และให้ข้อเสนอแนะ	- อุปกรณ์ประกอบการสอน
14	<u>สอนกิจกรรมแนะแนว</u> (ต่อ) - ระดับ ม.3 - ระดับ ม.4	- นิสิตที่ได้รับมอบหมายทำการทดลองสอนกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน โดยใช้บทบาทสมมติ - อภิปรายการสอน ให้ข้อเสนอแนะ	- อุปกรณ์ประกอบการสอน
15	<u>สอนกิจกรรมแนะแนว</u> (ต่อ) - ระดับ ม.5 - ระดับ ม.6	- นิสิตที่ได้รับมอบหมายทำการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้บทบาทสมมติ - อภิปรายการสอน ให้ข้อเสนอแนะ	- อุปกรณ์ประกอบการสอน
16	<u>กิจกรรมกลุ่ม</u> <u>แนะแนวกลุ่ม</u>	- มอบหมายงานให้นิสิตเตรียมตัวล่วงหน้าเพื่อจัดกิจกรรมกลุ่มในห้องเรียน - มอบหมายงานให้นิสิตทำแนะแนวหมู่ โดยใช้บทบาทสมมติ - นิสิตที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้นำกลุ่ม แสดงการทำกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้นิสิตที่เหลือเป็นสมาชิก	- อุปกรณ์ประกอบการทำกลุ่ม - อุปกรณ์ประกอบการทำแนะแนวหมู่

ลำดับที่	เรื่องที่จะสอน	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน
17	<u>การเขียนโครงการ แนะแนวในโรงเรียน</u>	- นิสิตที่ได้รับมอบหมายเป็นครูแนะแนว ทำการแนะแนวกุุ่ม โดยให้นิสิตเป็น นักเรียนที่มีความต้องการเรื่องใดเรื่อง หนึ่งที่เตรียมมาล่วงหน้าแล้ว เป็นบทบาท สมมุติ - อภิปรายการทำกิจกรรมกลุ่มให้ข้อเสนอ แนะ - อภิปรายการทำแนะแนวกุุ่ม ให้ข้อเสนอ แนะ - บรรยายโครงการต่าง ๆ ที่ควรจัดขึ้นใน โรงเรียน - บรรยายถึงวิธีการเขียนโครงการ - บรรยายวิธีการเขียนและวางแผนงาน ปฏิทินแนะแนวประจำปี - นิสิตซักถาม - แบ่งกลุ่มนิสิตตามความสนใจ โดยให้เขียน โครงการแนะแนวที่ควรจัดในโรงเรียน ตามความเห็นสมควร	- เอกสารประกอบ การสอน - แผ่นโป่งใสวิธีดาร์ เขียนโครงการ - แผ่นโป่งใสตัวอย่าง การทำปฏิทินแนะแนว ประจำปี - ตัวอย่างโครงการ แนะแนวในโรงเรียน - ตัวอย่างปฏิทินแนะแนว ประจำปี

ลำดับที่	เรื่องที่จะสอน	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน
18	<u>ปัญหาและอุปสรรคการฝึกงานแนะแนว</u> <u>แบ่งกลุ่มนิสิตเพื่อไปฝึกงานตามโรงเรียนที่กำหนด</u>	- นิสิตและอาจารย์ช่วยกันอภิปรายถึงปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในการฝึกงานแนะแนว โดยอาจารย์จะพูดถึงประสบการณ์ที่ผ่านมาให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะบางประการ - นิสิตเสนอแนะแนวทาง และข้อคิดเห็นในการแก้ปัญหาต่าง ๆ - บอกรายชื่อโรงเรียนที่ภาคศึกษากำหนดให้ไปฝึกงานประจำปี - อธิบายถึงตำแหน่งที่ตั้ง และเส้นทางที่จะไปตามโรงเรียนต่าง ๆ - ลักษณะของโรงเรียน - จัดแบ่งกลุ่มนิสิตตามความเหมาะสม ให้มีจำนวนเท่า ๆ กัน - นัดหมายเพื่อทำการประชุม	- เอกสารประกอบการสอน

โครงการฝึกงานแนะแนวในโรงเรียน

ความหมายของการฝึกงานแนะแนว

การฝึกงานแนะแนวในโรงเรียน ถือเป็นความจำเป็นและมีความสำคัญต่อนิสิตก่อนที่จะออกไปปฏิบัติงานจริง เพราะงานแนะแนวเป็นงานที่ต้องสร้างความเข้าใจที่แท้จริงถึงการทำงานด้วยทักษะ มีหลักการและประสบการณ์ การเป็นนักแนะแนวที่ดีจำเป็นต้องมีการเรียนรู้ฝึกฝน ฝึกปฏิบัติทั้งในด้านทฤษฎี และการเผชิญกับปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานแนะแนวเป็นงานที่มีลักษณะเฉพาะในการทำงานกับคน นักแนะแนวจะต้องเข้าใจและสามารถหาแนวทางช่วยเหลือให้ตรงกับความต้องการได้ถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นในการผลิตบุคลากรทางค่านแนะแนวระดับบัณฑิต โดยมุ่งที่จะให้นักศึกษาสามารถไปทำงานแนะแนวในโรงเรียนได้นั้น นอกเหนือจากความรู้ ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดต่าง ๆ แล้ว ยังได้จัดให้มีการฝึกงานแนะแนวในโรงเรียน เพื่อให้ นิสิตได้นำความรู้ด้านทฤษฎีไปปฏิบัติภายใต้การควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดของผู้มีประสบการณ์ นิสิตมีโอกาสนี้จะเรียนรู้ ปรัชญาหรือในการปฏิบัติงาน และสามารถนำมาสนทนา ซึ่งจะทำให้นิสิตมีความเข้าใจในงานแนะแนวมากยิ่งขึ้น

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา จึงได้จัดให้นิสิตมีการฝึกงานบริการแนะแนว ฝึกการสอนกิจกรรมแนะแนว และฝึกการจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน โดยมีเป้าประสงค์ดังนี้คือ

1. เพื่อให้นิสิตสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ความอดทน ความรับผิดชอบ การรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง และรู้จักแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และลักษณะการเป็นผู้นำของตนเอง
3. เพื่อให้นิสิตสามารถนำเอาความรู้ หลักการ และทฤษฎีต่าง ๆ ของการแนะแนวมาทดลองปฏิบัติจริง
4. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ คุณธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน

การดำเนินการฝึกงานแนะแนว

วิธีการ

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา โดยหัวหน้าภาควิชา จะทำการแต่งตั้งอาจารย์ขึ้นเป็นคณะกรรมการดำเนินการฝึกงานแนะแนวในโรงเรียน และคณะกรรมการจัดประชุมเพื่อดำเนินการคัดเลือกประธาน และตกลงในรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงเรียนที่จะส่งนิสิตไปฝึกงาน มอบหมายอาจารย์แต่ละท่านเป็นอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนหลักในการปฏิบัติการเสนอโรงเรียนที่จะไปฝึกงาน จะคำนึงถึงโรงเรียนที่ติดต่อของนิสิตไปฝึกงาน ตลอดจนการพิจารณาความเหมาะสมของสภาพโรงเรียนที่จะไปฝึกงาน เช่น สถานที่ตั้ง ระยะเวลา การคมนาคม การจัดบริการแนะแนว ฯลฯ ซึ่งในแต่ละปีจะมีจำนวนประมาณ 5-6 โรงเรียน และคณะกรรมการจะดำเนินการคัดเลือกนิสิต แบ่งออกเป็นกลุ่ม เพื่อจัดส่งไปตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่พิจารณาแล้ว โดยจะจัดให้มีจำนวนนิสิตเท่า ๆ กัน ในแต่ละโรงเรียน การจัดแบ่งนิสิตอาจจะคำนึงถึงการคมนาคมเป็นหลัก ส่วนใหญ่จะเป็นอัตราส่วนนิสิต 5-6 คน ต่อหนึ่งโรงเรียน

สถานที่ฝึกงาน

คณะกรรมการฝึกงานแนะแนวจะติดต่อขอความร่วมมือ จังหวัดคู่ประสงค์ไปตามโรงเรียนต่าง ๆ ตลอดจนเรียนเชิญอาจารย์แนะแนวของโรงเรียนมาร่วมปรึกษาหารือแนวทางปฏิบัติในการส่งนิสิตไปฝึกงาน และงานต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนมอบหมาย ตลอดจนรับนโยบายของโรงเรียน เพื่อนำมาปรับเข้ากับโครงการฝึกงานของทางภาควิชา

ระยะเวลา

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาได้จัดให้นิสิตเรียนวิชา แนะแนว 420 วิชาเตรียมฝึกงานแนะแนว ซึ่งเปิดสอนในภาคเรียนแรกของปีการศึกษา ใช้เวลาเรียนประมาณ 18 คาบ ในครั้งแรกของภาคเรียน คือตั้งแต่เดือนมิถุนายน - กรกฎาคม ซึ่งจะเป็นการนำเอาความรู้ หลักการ และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ในวิชาการแนะแนวมาฝึกปฏิบัติในห้องเรียน โดยการสร้างสถานการณ์จำลอง และการพานิสิตไปศึกษาแหล่งข้อมูล ข้อเทศสนเทศด้านอื่นบ้าง เพื่อเตรียมการให้พร้อมก่อนจะออกไปฝึกงานตามโรงเรียนที่ภาควิชาการแนะแนวฯ กำหนด

ส่วนครึ่งหลังของภาคเรียนนั้น จัดให้นิสิตไปฝึกงานแนะแนวที่โรงเรียนต่าง ๆ เป็นเวลาประมาณ 10 สัปดาห์ โดยจะปฏิบัติงานประจำที่โรงเรียนทุกวัน ตั้งแต่ต้นเดือนสิงหาคม - ต้นเดือนตุลาคม

ขอบข่ายของการฝึกงานแนะแนว

การฝึกงานแนะแนวมีขอบข่ายงานดังนี้

1. การเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อเตรียมตัวออกฝึกงานในครั้งแรกของเทอม จำนวน 18 คาบ จะเป็นการนำเอาความรู้ในด้านการแนะแนวที่นิสิตได้เรียนผ่านมาแล้วทั้งหมดมาสรุปและจัดสัมมนาพร้อมกัน เปิดโอกาสให้นิสิตได้ทบทวนความรู้เดิม เพื่อซักซ้อมความเข้าใจอันดีก่อนไปปฏิบัติงาน จึงจัดให้มีการเรียนการสอนขึ้น เน้นการทดลองปฏิบัติ เช่น ฝึกการสังเกต การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ แบบสอบถาม การสอนกิจกรรมแนะแนว เป็นต้น ตลอดจนการพาไปทัศนศึกษายังงานสายอาชีพต่าง ๆ เช่น โรงงานผู้ผลิต ห้างสรรพสินค้า ร้านค้า หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ เพื่อให้นิสิตได้สัมผัสกับงานอาชีพต่าง ๆ เพื่อไ้มองเห็นแนวทาง สำหรับนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์กับการแนะแนวอาชีพให้กับนักเรียนเมื่อออกไปฝึกงานในโรงเรียนได้

2. การปฐมนิเทศ เพื่อให้นิสิตมีความรู้และความเข้าใจอันดีในการฝึกปฏิบัติงานแนะแนว คณะกรรมการโครงการฝึกงานแนะแนว จะจัดให้มีการปฐมนิเทศก่อนออกฝึกงาน โดยจะเชิญอาจารย์พี่เลี้ยงของโรงเรียนที่จะไปฝึกงาน ผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอาจารย์นิเทศก์ มาให้ความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนนั้น ๆ และทำความรู้จักคุ้นเคยกับนิสิตก่อนออกฝึกงาน

3. การสัมมนา เมื่อนิสิตไปฝึกงานตามโรงเรียนต่าง ๆ แล้วประมาณ 1 เดือน คือ สัปดาห์ที่ 4 ของการฝึกงาน นิสิตจะต้องกลับมาสัมมนาร่วมกันที่มหาวิทยาลัย เพื่อแลกเปลี่ยนแนวความคิด ข้อเสนอแนะ หรือเพื่อทราบถึงปัญหาต่าง ๆ โดยจะร่วมกันพิจารณาหาทางแก้ไข พร้อมกับอาจารย์นิเทศก์ของทุกโรงเรียน และจะกลับมาสัมมนาอีกครั้งหนึ่งเมื่อสิ้นสุดการฝึกงาน เพื่อจะได้สรุปผลงานอภิปรายในปัญหา และอุปสรรคในการศึกษางานแนะแนว สำหรับเป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการฝึกงานของนิสิตรุ่นต่อไป

4. งานที่ได้รับมอบหมาย คณะกรรมการฝึกงานแนะแนวจะประชุมหารือกันใน เรื่องงานที่จะมอบหมายให้กับนิสิตปฏิบัติหน้าที่ทำการฝึกงาน ซึ่งจะมีการพิจารณาจากสภาพ ความเป็นจริง ให้เหมาะสมกับโรงเรียนที่ไปฝึกงาน และสถานะในปัจจุบัน งานที่มอบหมาย ให้นิสิตทำนั้น อาจจะยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงไปบ้างในแต่ละปี ซึ่งอาจจะได้กับงานต่อไปนี้

4.1 ฝึกการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น จัดทำระเบียบสะสม สำนวนปัญหา และความต้องการของนักเรียน ทำสังคมมิติ สังเกต ซึ่งจะระบุลงไปแน่นอนชัดเจนว่าจะ ให้นิสิตทำอะไร สิ่งเมื่อไร เป็นต้น

4.2 ฝึกการจัดบริการสนเทศ มีการจัดป้ายนิเทศอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง เปลี่ยนไปตามความเหมาะสม การให้ข้อสนเทศโดยวิธีอื่น ๆ เช่น จัดทำวารสารแนะนำอาชีพ หรือการจัดเสียงตามสาย เป็นต้น

4.3 ฝึกการสัมภาษณ์ในการแนะแนว แล้วบันทึกเสียงลงเทปอย่างน้อย 2 เทป

4.4 ทำการศึกษารายกรณี 1 กรณี

4.5 จัดนิทรรศการ 1 ครั้ง

4.6 สอนกิจกรรมแนะแนว สัปดาห์ละ 3 - 4 คาบ

4.7 เสนอโครงการริเริ่มการจัดบริการแนะแนวให้กับโรงเรียนให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของโรงเรียนที่ฝึกงาน

4.8 บันทึกประจำวันและการลงเวลามาทำงาน

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการฝึกงานแนะแนว

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา มีความคาดหวังไว้ว่า นิสิตจะมีการพัฒนาในด้าน ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

1. ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน
2. ความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และลักษณะการเป็นผู้นำ
4. บุคลิกภาพ คุณธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ

การประเมินผลการฝึกงานแนะแนว

การประเมินผลการเตรียมฝึกงานแนะแนว จะประเมินจากกิจกรรมที่จัดในห้องเรียน การอภิปราย การไปศึกษาดูงาน โดยจัดแบ่งคะแนนตามความเหมาะสมในแต่ละภาคเรียน ส่วนการประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียนนั้น เกณฑ์การให้คะแนนจะมาจาก ผลรวมของการประเมินผลของบุคลากร 2 ฝ่ายคือ

คะแนนจากอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน 60%

คะแนนจากอาจารย์พี่เลี้ยงประจำโรงเรียน 40%

โดยจะแบ่งการให้คะแนนออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การสอนกิจกรรมแนะแนว
2. การศึกษาเด็กเป็นรายกรณี
3. จากแฟ้มเอกสารสัมภาษณ์
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดบริการสนเทศและนิทรรศการ
6. บุคลิกภาพ การปรับตัวและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
7. การไปปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ (ต้องมีเวลาในการปฏิบัติงานไม่ต่ำกว่า

80%)

8. งานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ผลรวมของการประเมินผลการฝึกงานของนิสิตนั้น จะเรียงลำดับตั้งแต่ดีมากไปจนถึงใช้ไม่ได้ ดังต่อไปนี้

A	C ⁺	
A ⁻	C	
B ⁺	C ⁻	
B	D	ต้องทำการฝึกงานใหม่
B ⁻		

โดยใช้แนวทางในการประเมินผล เป็นแนวเดียวกันดังนี้คือ

แบบประเมินผลการปฏิบัติงานแนะแนว
สำหรับนิสิตปริญญาตรี วิชาเอก การแนะแนว

ชื่อนิสิต (นาย นาง นางสาว) _____ นามสกุล _____

โรงเรียนที่ฝึกงาน _____

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____ นามสกุล _____

ชื่ออาจารย์ที่เลี้ยง _____ นามสกุล _____

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ และแสดงความคิดเห็นในช่องที่ท่านเห็นสมควร

รายการประเมิน	ความคิดเห็น				หมายเหตุ
	ดีมาก 4	ดี 3	พอใช้ 2	ต้องปรับปรุง 1	
<u>บุคลิกภาพและเรื่องทั่ว ๆ ไป</u>					
1. การแต่งกาย					
2. การควบคุมอารมณ์					
3. การตรงต่อเวลา					
4. ความรับผิดชอบ					
5. การปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
6. ความร่วมมือกับกิจกรรมของโรงเรียน					
7. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรม					
8. ใช้ภาษาถูกต้องและเหมาะสม					
<u>ความสามารถในการปรับตัว</u>					
1. การปรับตัวต่อเพื่อนร่วมงาน					
2. การปรับตัวต่อครูในโรงเรียน					
3. การปรับตัวกับนักเรียน					

รายการประเมิน	ความคิดเห็น				หมายเหตุ
	ดีมาก 4	ดี 3	พอใช้ 2	ต้องปรับปรุง 1	
4. ความมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีจริยธรรม					
5. ความมีเหตุผล					
6. ความสามารถในการแก้ปัญหา					
7. ความอดทน ขยันหมั่นเพียร มีน้ำใจ					
8. ความตั้งใจในการปฏิบัติงานและแนว					
9. มีลักษณะของความเป็นผู้นำ					
10. มีลักษณะของความเป็นผู้ตาม					
11. มีใจกว้างยอมรับคำติชม					
12. มีธรรมาภิบาล					
13. ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือผู้อื่น					
ความรับผิดชอบ					
1. งานประจำ					
2. งานพิเศษ					
3. ตรงต่อเวลาเสมอ					
4. ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ					
5. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบและนโยบายของโรงเรียน					
ในหมวดนี้สมควรได้เกรด ☐					

รายการประเมิน	ความคิดเห็น				
	ดีมาก 4	ดี 3	พอใช้ 2	ต้องปรับปรุง 1	หมายเหตุ
บริการรวบรวมข้อมูล					
1. ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน					
2. ความรอบคอบ ละเอียดยึดถ้วน					
3. ความสม่ำเสมอในการทำงาน					
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา					
ในบริการนี้สมควรได้เกรด ☐					
บริการสนเทศ					
1. ความเป็นผู้นำ					
2. ความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ในการ จัดกิจกรรม					
3. ความสนใจในการแสวงหาความรู้					
4. ความสามารถและความถนัดในการ ปฏิบัติงาน					
5. ความสามารถในการประชาสัมพันธ์ ติดต่อ					
6. ความสามารถในการสื่อความหมาย					
ในบริการนี้สมควรได้เกรด ☐					
การศึกษารายกรณี					
1. ความสนใจในปัญหาของเด็ก					
2. ความสามารถในการติดต่อกับเด็กที่จะ ศึกษา					

รายการประเมิน	ความคิดเห็น				
	ดีมาก 4	ดี 3	พอใช้ 2	ต้องปรับปรุง 1	หมายเหตุ
3. ความสามารถและความพยายามในการรวบรวมข้อมูล					
4. ความเข้าใจในปัญหาของเด็กที่ทำการศึกษา					
5. ความสามารถในการสรุปและเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหา					
6. ความสามารถในการบันทึกข้อมูล					
ในการศึกษารายกรณีสมควรได้เกรด ☐					
<u>การสอนกิจกรรมแนะแนว</u>					
1. การเตรียมการสอน					
2. วิธีดำเนินการสอน					
3. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์					
4. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้รวมทั้งการใช้ภาษา					
5. ความสามารถในการปกครองชั้น					
6. ความสามารถในการสรุปผลจากการจัดกิจกรรมในการสอน					
7. ความสามารถในการใช้วิธีการที่จะประเมินผลการสอน					

รายการประเมิน	ความคิดเห็น				หมายเหตุ
	ดีมาก 4	ดี 3	พอใช้ 2	ต้องปรับปรุง 1	
8. การปรับปรุงตนในการสอน					
<u>ในด้านการสอนกิจกรรมแนะแนวสมควร</u>					
<u>ได้เกรด</u> ☐					
<u>เทพีให้คำปรึกษา</u>					
1. จำนวนเทพีครบตามที่กำหนด					
2. ความสามารถในการสร้างสายสัมพันธ์					
3. ความสามารถในการใช้เทคนิคต่าง ๆ					
ในการให้คำปรึกษาเบื้องต้น					
4. ความเข้าใจในปัญหาของเด็กและรู้จัก					
กำหนดจุดมุ่งหมายในการให้คำปรึกษา					
แต่ละครั้ง					
5. ความสามารถในการวางแผนการให้					
คำปรึกษา					
6. ความสามารถในการยุติการให้คำปรึกษา					
7. การติดตามผลในการให้คำปรึกษา					
<u>ในการให้คำปรึกษาสมควรได้เกรด</u> ☐					

ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียอื่น ๆ และ/หรือ ข้อเสนอแนะ

การประเมินผลโดยสรุป

ผลการฝึกงานโดยทั่วไปของนิสิต อยู่ในระดับ

- ☐ A = ดีมาก
- ☐ B = ดี
- ☐ C = พอใช้แต่ต้องปรับปรุง
- ☐ D = ต้องปรับปรุงอีกมาก

สถานภาพของผู้ประเมิน

- ☐ = อาจารย์นิเทศก์
- ☐ = อาจารย์พี่เลี้ยง
- ☐ = นิสิตฝึกงาน

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

ตัวอย่างการทำบันทึกประจำวันของนิสิตฝึกงานแนะแนวตารางสอนวันจันทร์

08.40 - 09.30

ห้อง ม.1/1

วันอังคาร

13.00 - 13.50

ห้อง ม.1/3

วันพุธ

13.50 - 14.40

ห้อง ม.3/1

วันพฤหัสบดี

08.40 - 09.30

ห้อง ม.3/2

วันศุกร์

10.20 - 11.00

ห้อง ม.1/4

กิจกรรมในการฝึกปฏิบัติงานในโรงเรียน

ระหว่างวันที่ 5 สิงหาคม 2528 - 15 มกราคม 2528

กิจกรรม

1. จัดป้ายสนเทศสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
2. การสอนกิจกรรมแนะแนว
3. จัดทำแผนพับเผยแพร่งานแนะแนว
4. ทำจุลสารให้กับนักเรียนและอาจารย์จำนวน 3 เรื่อง
5. จัดนิทรรศการสุขภาพจิต ที่กรมประชาสัมพันธ์ วันที่ 23 - 29 สิงหาคม

2528

6. จัดนิทรรศการของโรงเรียน วันที่ 13 - 14 กันยายน 2528
7. สำนักรวบรวมและความต้องการของนักเรียน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะแก่ทาง

โรงเรียน

8. จัดวิทยุแนะแนวทุกวันอังคารเวลา 12.20 - 13.00 น.

บันทึกประจำวันสำหรับการฝึกปฏิบัติงานแนะแนว

ชื่อ นายสัมพันธ์ มากมี

โรงเรียน มัชฌิมสาริต มศว ประสานมิตร

อาจารย์ใหญ่ ศ.ดร.อารี สักทนต์

อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์สุนันทา พลับแดง

อาจารย์บันทึก อาจารย์พรจันทร์ เจียรอดิศักดิ์

วันเริ่มปฏิบัติงาน 5 สิงหาคม 2528

วันสิ้นสุดปฏิบัติงาน 11 ตุลาคม 2528

รวม วัน

สัมมนาการฝึกงานครั้งที่ 1

สัมมนาการฝึกงานครั้งที่ 2

สัปดาห์ที่ 1

วันจันทร์ที่ 5 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. พบอาจารย์ใหญ่
2. พบอาจารย์พี่เลี้ยง
3. วางแผนการดำเนินงานแนะแนว และให้อาจารย์พี่เลี้ยงพิจารณา
4. สังเกตการสอนกิจกรรมแนะแนวชั้น ม.1/3 เรื่อง "เมื่อโรงเรียนปิดเทอม"

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

ไม่มี

วันอังคารที่ 6 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. สอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง "การมองคนในแง่ดี"
2. ส่งแบบสอบถามการสำรวจปัญหา และความต้องการของนักเรียนให้ทางโรงเรียนพิมพ์ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและทำการเสนอแนะให้แก่ไข่อต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

ไม่มี

วันพุธที่ 7 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. สอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง "การมองคนในแง่ดี"
2. จัดห้องแนะแนวใหม่
3. จัดป้ายสนเทศหน้าห้องแนะแนว เรื่อง "การสอนได้ก็ต้องมีหลัก"

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

ไม่มี

วันพฤหัสบดีที่ 8 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. สอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง "โลโก้ชีวิต"
2. เขียนแผนพับ "แนะนำแนะแนว"
3. เตรียมงานและวางแผนการจัดนิทรรศการสุขภาพจิตที่กรมประชาสัมพันธ์

วันที่ 23 - 29 สิงหาคม 2529

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

ไม่มี

วันศุกร์ที่ 9 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. สอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง "โลโก้ชีวิต"
2. แจกแบบสำรวจปัญหาและความต้องการของนักเรียนให้ทำ

3. จัดป้ายสนเทศ เรื่อง "มมชีวิต"

4. จัดทำโปสเตอร์เพื่อนำไปจัดนิทรรศการสุขภาพจิต

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

ไม่มี

สัปดาห์ที่ 2

วันจันทร์ที่ 12 สิงหาคม 2528 วันหยุด

วันอังคารที่ 13 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. สอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง "อะไรคือจุดเด่นของข้าพเจ้า"
2. เขียนโปสเตอร์นิทรรศการสุขภาพจิต
3. รวบรวมแผ่นพับเพื่อนำไปจัดพิมพ์แจกให้กับอาจารย์และนักเรียน

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

เขียนโปสเตอร์สำหรับจะนำไปจัดนิทรรศการในพุธที่ 22 ไม่เสร็จ

การแก้ไข

นัดกันมาทำต่อในวันพุธที่ 14 และนำไปจัดในวันพฤหัสบดีตอนบ่าย

วันพุธที่ 14 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

ทำโปสเตอร์เพื่อนำไปจัดนิทรรศการสุขภาพจิต

วันพฤหัสบดีที่ 15 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

ไปจัดนิทรรศการเพื่อสุขภาพจิตที่กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ คือ "วงเวียนชีวิต" "คลายเครียด" และ "เพลงกับสุขภาพจิต"

วันศุกร์ที่ 16 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. สอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง "อะไรคือจุดเด่นของข้าพเจ้า"
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจปัญหาและความต้องการของนักเรียน

ปัญหาและอุปสรรค

ไม่มี

สัปดาห์ที่ 3

วันจันทร์ที่ 19 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. สอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง "ความไว้วางใจผู้อื่น"
2. วิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจปัญหา และความต้องการของนักเรียน
3. จัดป้ายสนทนา "ห้า ย. เพื่อสุขภาพจิต"
4. จัดรายการวิทยุแนะแนว

ปัญหาและอุปสรรค

ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการต้องการให้นิสิตทั้ง 4 คน ทำการวิจัย เรื่องการสำรวจปัญหาของนักเรียนให้กับทางโรงเรียนแต่เราไม่มีเวลาพอที่จะทำได้

การแก้ไข

ปรึกษากับอาจารย์พี่เลี้ยง เพื่อขอความคิดเห็นและช่วยเหลือทางเราตกลงกันว่า จะทำเฉพาะการสำรวจข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และเสนอข้อแนะนำให้กับทางโรงเรียน เพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป และอาจารย์พี่เลี้ยงจะไปพบกับฝ่ายวิชาการให้เข้าใจ

วันอังคารที่ 20 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. สอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง "การไว้วางใจผู้อื่น"
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียน

3. จัดป้ายนิเทศ เรื่อง "SKATE"
4. วางแผนการทำงานในการจัดนิทรรศการของโรงเรียนร่วมกับฝ่ายวิชาการ ในวันที่ 16 - 20 กันยายน ซึ่งตกลงว่าจะจัดในแนวที่เกี่ยวกับเรื่อง "อาชีพ" "สุขภาพจิต" และ "ชีวิต"

ปัญหาและอุปสรรค

ไม่มี

วันที่ 21 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. สอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง "การรู้จักแบ่งเวลาให้เป็นประโยชน์"
2. วิเคราะห์ข้อมูล ปัญหา และความต้องการของนักเรียน
3. เขียนโปสเตอร์ เพื่อนำไปจัดนิทรรศการของโรงเรียน

ปัญหาและอุปสรรค

การจัดนิทรรศการครั้งนี้จำเป็นต้องมีข้อมูลมาก และใช้เวลาในการเขียนโปสเตอร์มาก ดังนั้นจึงมีเวลาไม่เพียงพอ

การแก้ไข

แบ่งงานไปทำในระหว่างปี 2 วัน (เสาร์ - อาทิตย์) เพื่อที่จะได้จัดนิทรรศการให้ทันวันที่ 16 - 20 กันยายน 2528

วันหยุดสัปดาห์ที่ 22 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. สอนกิจกรรมแนะแนว ชั้น ม.3/2 เรื่อง "ชีวิตกับการเปลี่ยนแปลง" และ ปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์เรื่องนิทรรศการ
2. เขียนโปสเตอร์ เพื่อนำไปจัดนิทรรศการต่อ
3. จัดนิทรรศการของฝ่ายแนะแนว ซึ่งรวมกับฝ่ายวิชาการของโรงเรียน ซึ่งจะมิงงานในวันที่ 16 - 20 กันยายน 2528
4. จัดป้ายสนเทศหน้าห้องแนะแนว เรื่อง "แหล่งการเรียนรู้"

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

ไม่มี

วันศุกร์ที่ 23 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. สอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง "นาฬิกาชีวิต"
2. จัดป้ายสนเทศ เรื่อง "อาชีพของคนไทย"
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจปัญหาของนักเรียน

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

ไม่มี

สัปดาห์ที่ 4

วันจันทร์ที่ 26 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. สอนกิจกรรมแนะแนว
2. วิเคราะห์ข้อมูล
3. วิทย์แนะแนว

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

ไม่มี

วันอังคารที่ 27 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. สอนกิจกรรมแนะแนว
2. จัดป้ายนิเทศ เรื่อง "เคล็ดลับในการขโมยความรัก"
3. วิเคราะห์ข้อมูล

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

ไม่มี

วันพุธ 28 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. สอนกิจกรรมแนะแนว
2. วิเคราะห์ข้อมูล
3. วิทยุแนะแนว
4. จัดเตรียมงานและวางแผนการจัดนิทรรศการวันอาชีพ

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

ไม่มี

วันพฤหัสบดี 29 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. ประเมินผลการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว
2. วางแผนการจัดนิทรรศการวันอาชีพในวันอังคารที่ 16 กันยายน 2528 ที่ห้องประชุมของโรงเรียน
3. ร่างจดหมายเรียนเชิญวิทยากร
4. เขียนโครงการวันอาชีพ เสนอ อาจารย์ใหญ่
5. แบ่งงานกันเขียนโปสเตอร์นิทรรศการ

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

ไม่มี

วันศุกร์ 30 สิงหาคม 2528

กิจกรรม

1. ประเมินผลการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว
2. เขียนโปสเตอร์นิทรรศการวันอาชีพ
3. วางแผนร่วมกับอาจารย์ในเทศก์เรื่องนิทรรศการ
4. รับผิดชอบแนะแนวทางโดยจัดทำเป็นรายงานเสนออาจารย์พี่เลี้ยง

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

ไม่มี

ตัวอย่างแผนการจัดโปรแกรมวิทยุแนะแนว

เรื่อง สุขภาพจิตของวัยรุ่น

สุขภาพจิต หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

วัยรุ่น คือ ผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 12 - 20 ปี

ธรรมชาติของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลง (Critical Period) อันเนื่องจากร่างกาย อารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งส่วนสูงและน้ำหนักก็เปลี่ยนเพิ่มขนาดขึ้น ภาวะนี้ยังรวมถึงการแสวงตัวเองในค่านิยมบุคลิกภาพ ค่านิยม ทัศนคติ และรสนิยม

การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ จะเป็นสาเหตุให้เกิดความว้าวุ่นใจ วิตกกังวลกับการเปลี่ยนแปลงนี้ อันจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของวัยรุ่นได้ ถ้าวัยรุ่นสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ทัน สุขภาพจิตของวัยรุ่นผู้นั้นก็จะดี แต่ถาปรับตัวไม่ทัน วัยรุ่นก็จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกไปจากปทัสฐานของสังคม

การแก้ไขที่จะช่วยให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวเข้ากับวัยได้ ก็คือ การให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของเขาให้ไ้ทราบ รวมทั้งร่างกาย อารมณ์ ทัศนคติ จิตใจของวัยรุ่น เพื่อให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์นี้ได้

เรื่อง มิตรภาพคู่แฝดความรัก

ทานเคยดูใจไหม บางทีเพียง "ส่งยิ้ม" ก็เปิดป้ายถนน "มิตรภาพ" ได้แล้ว แต่พอจะเดินหน้าให้ "มิตรภาพ" ว่ามีความขอบบางละเมียดละไมจนเป็นคู่แฝดกับ "ความรัก" จนแทบแยกไม่ออก กล่าวคือ ถ้าปราณนาจะกล่อมเกลี้ยงให้มิตรภาพลึกซึ้งยั่งยืนง ก็ต้องใช้วิธีเดียวกับที่อยากให้ความรักเบ่งบานผลิดอกนั่นเอง

มิตรภาพไม่เพียงแต่ละม้ายกับความรัก จนแยกกันไม่ออกหากยังมีวิธีการความ
เข้มข้นลึกซึ้งเหมือนกันด้วย ความรักเมื่อเริ่ม "ราว" สัญญาณแรกที่ส่งออกมา
คือ ความเห็นทางของคู่รัก ที่เคยเห็นคลอเคลียสละขึ้นระริกระริจะซึ่มไป บัญหา
ค้ำแข็งเข้าใจผิดจะตาม ไม่ว่าจะเป็นการจ้องใจจากของฝ่ายใดหรือไม่ ถ้า
สถานการณ์ไม่ได้รับการเยียวยา "เรื่อรัก" จะถึงกาลอับปางลง ทั้งรอยแผลขมขื่น
ไว้ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือบ่อยครั้งทั้งสองฝ่าย

จุดอ่อนที่ "มิตรภาพ" ไม่หยิ่งรากลึกเพราะทั้งคู่ไม่ประคบประหงมให้เวลา
แก่กัน เรามักจะหวังอะไรจากสิ่งที่ไม่ไคลงแรง หวังผลตอบแทนสูงขณะลงทุนน้อย
เราคิดว่าสิ่งที่ทำได้คือ เพียงหวานเมลิคแล้วเกินนี้ ต่อเมื่อเวลาผ่านไปจึงหวน
มาถึยวผล

สูตรปลูกรัก ซึ่งจะ "ปลูกมิตรภาพ" ไค้งอกงามคือ "อดทนนานและกระทำ
คุณให้ไม่อิจฉา ไม่อวดตัว ไม่หยิ่งผยอง ไม่หยาบคาย ไม่คิดเห็นแก่ตนฝ่ายเดียว
ไม่ฉฉิว ไม่ช่างจกจำความผิด เชื่อในส่วนดีของเขา และมีความหวังอยู่เสมอ"
ทั้งนคนี้คือ คิน น้ำ ปูน ที่จะบันดาลให้ "มิตรภาพ" (และความรัก) เติบโตใหญ่
แต่ทั้งสาขา

มิตรภาพมักไม่เป็นของผู้ตระหนี่ถี่เหนียวจัด หรือยึดเห็นแก่ตัวหรือไม่มีเวลา
ให้คนอื่น เหตุนี้กระมังรัฐบุรุษหรือผู้ยิ่งใหญ่หลายคนจึงเคียวคาย หาเพื่อนตาย
ไม้อ้อในยามที่หมควาสนาลง

นักเขียนนิรนามท่านหนึ่งกล่าวไว้ว่า "มิตรภาพเป็นพืชที่เติบโตช้า แต่ถ้า
จะปลูกมันจริง ๆ ก็ให้เถาของมันรักรึ้งเราไว้ด้วยกัน และให้รากของมันหยั่ง
ลึกลงไปในเนื้อคินของหัวใจเรา" สำนวนหวานโรแมนติกไม่เบา แต่ก็ไม่เพ้อฝัน
ไค้ม เมื่อเราเข้าใจแล้วว่ามิตรภาพก็เหมือนความรัก ต้องการพุ่มพักและเวลา
ให้เติบโต

บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกงานแนะแนว

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกงานแนะแนวนั้น ประกอบด้วยบุคลากรต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ผู้บริหาร

หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่บริหารงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกงานแนะแนว ได้แก่

- 1.1 หัวหน้าภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
- 1.2 ประธานคณะกรรมการฝึกงานแนะแนว
- 1.3 ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ส่งนิสิตไปฝึกงาน
- 1.4 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการของโรงเรียน
- 1.5 หัวหน้าฝ่ายแนะแนวของโรงเรียน

2. อาจารย์พี่เลี้ยง

หมายถึง อาจารย์ฝ่ายแนะแนวในโรงเรียนที่ส่งนิสิตไปฝึกงานและได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดูแลให้คำแนะนำ และคอยช่วยเหลือ ตลอดจนการประเมินผลงานที่นิตปฏิบัติในขณะทำการฝึกงานแนะแนวในโรงเรียน

3. อาจารย์นิเทศก์

หมายถึง อาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา ได้รับการแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัย โดยภาควิชาฯ เป็นผู้เสนอชื่อในแต่ละปีตามความเหมาะสม อาจารย์นิเทศก์ทุกคนเป็นกรรมการโครงการฝึกงานแนะแนว

4. ผู้ฝึกงานแนะแนว

หมายถึง นิสิตปี 4 วิชาเอกการแนะแนว ที่ได้เรียนวิชาการศึกษาต่าง ๆ มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่จะออกฝึกงานได้

หน้าที่ของบุคลากร

หน้าที่ของผู้บริหาร

1. หัวหน้าภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มีหน้าที่ดังนี้
 - 1.1 เสนอชื่ออาจารย์ในภาควิชา เพื่อให้ทางมหาวิทยาลัยแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการฝึกงานแนะแนวในโรงเรียน

- 1.2 แต่งตั้งประธานคณะกรรมการฝึกงานและอาจารย์นิเทศซึ่งได้มาจากการเลือกของคณะกรรมการ
- 1.3 เสนอนโยบายของภาควิชาเกี่ยวกับการฝึกงานให้กับคณะกรรมการเพื่อตกลงในรายละเอียด
- 1.4 มีส่วนร่วมในการพิจารณาชี้ขาดเกี่ยวกับการเลือกโรงเรียน เพื่อส่งนิสิตไปฝึกงาน
- 1.5 ติดตามผลงานของคณะกรรมการฝึกงานแนะแนว
- 1.6 เสนอชื่อโรงเรียนที่คัดเลือกแล้วให้กับทางมหาวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือติดต่อทางราชการ
2. ประธานคณะกรรมการฝึกงานแนะแนว มีหน้าที่ดังนี้คือ
 - 2.1 จัดประชุมคณะกรรมการฝึกงานแนะแนว เพื่อหารือในรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกโรงเรียน การคัดเลือกนิสิตให้ไปแต่ละโรงเรียน งานที่จะมอบหมายนิสิต การจัดปฐมนิเทศ บัณฑิตนิเทศ ตลอดจนการจัดสัมมนาการฝึกงาน
 - 2.2 ติดต่อประสานงานกับทางโรงเรียนที่เลือกแล้วกับระดับผู้อำนวยการเพื่อขออนุมัติการส่งนิสิตไปฝึกงาน
 - 2.3 ควบคุมโครงการฝึกงานแนะแนวให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ของภาควิชา
 - 2.4 ติดต่อประสานงานกับอาจารย์นิเทศทุกโรงเรียน
3. ผู้อำนวยการโรงเรียน มีหน้าที่ดังนี้คือ
 - 3.1 พิจารณาการขออนุมัติส่งนิสิตมาฝึกงาน
 - 3.2 ส่งการและมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบนิสิตฝึกงานให้กับบุคลากรในโรงเรียน
 - 3.3 มอบหมายนโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับการฝึกงานให้กับผู้รับผิดชอบ
 - 3.4 รับผิดชอบโดยตรงกับการปฏิบัติงานของนิสิตฝึกงาน

4. หัวหน้าฝ่ายแนะแนวของโรงเรียน มีหน้าที่ดังนี้คือ
 - 4.1 รับนโยบายจากผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการฝึกงาน
 - 4.2 คุ้ดูแลรับผิดชอบต่อการฝึกงานของนิสิต
 - 4.3 มอบหมายภาระหน้าที่และแต่งตั้งอาจารย์พี่เลี้ยง
 - 4.4 ติดต่อประสานงานกับมหาวิทยาลัยและอาจารย์นิเทศก์

หน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง

1. ประมุขนิเทศนิสิตเพื่อให้รู้จักข้อมูลทั่ว ๆ ไปของโรงเรียน เช่น บุคลากร สภาพแวดล้อม นโยบายต่าง ๆ เป็นต้น
2. คุ้ดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำนิสิตขณะฝึกงานอยู่ในโรงเรียน
3. ร่วมกับอาจารย์นิเทศก์วางแผนการจัดกิจกรรม และหลักเกณฑ์การประเมินผล
4. เป็นที่ปรึกษาของนิสิตในการสอนกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมค่านอื่น ๆ ที่

นิสิตฝึกงาน

5. ประเมินผลการฝึกงานแนะแนว

หน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนมีหน้าที่ดังนี้คือ

1. ประชุมปรึกษาหารือในคณะกรรมการด้วยกันเพื่อตกลงในรายละเอียดของงานที่จะมอบหมายให้กับนิสิต
2. ควบคุม คุ้ดูแล ให้คำปรึกษากับนิสิตตลอดระยะเวลาการฝึกงานที่โรงเรียน
3. ติดต่อประสานงานกับอาจารย์พี่เลี้ยง
4. จัดหาข้อมูลเพื่อการประชุมนิเทศ บั้จจิมนิเทศ และการสัมมนา
5. ประเมินผลและตรวจสอบการทำงานของนิสิต
6. ให้คำแนะนำในการปฏิบัติตน ปฏิบัติงานของนิสิต
7. รับผิดชอบการปฏิบัติงานของนิสิต

หน้าที่ของผูู้ฝึกงานแนะแนว นิสิตที่จะไปฝึกงานแนะแนวมีหน้าที่ดังนี้คือ

1. ศึกษาเส้นทางคมนาคม สภาพต่าง ๆ ของโรงเรียนที่จะไปฝึกงาน
2. ศึกษาจุดมุ่งหมายและนโยบายของการฝึกงานแนะแนว

3. รับมอบงานจากอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์
4. ไปปฏิบัติงานในโรงเรียนที่กำหนด จะต้องใช้เวลาครบ 80% ของการปฏิบัติงาน
5. รับผิดชอบงานตามที่ได้รับมอบหมาย
6. ส่งงานให้กับอาจารย์พี่เลี้ยงก่อนปฏิบัติจริงเสมอ
7. ปรีกษารื้อกับอาจารย์นิเทศก์อย่างสม่ำเสมอ
8. ศึกษาแนวทางการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง
9. ทำงานส่งให้ตรงตามกำหนดและมีประสิทธิภาพ

คำแนะนำสำหรับนิสิตที่จะออกฝึกงานแนะแนว

นิสิตที่จะออกฝึกงานแนะแนวในโรงเรียนจะต้องไปเผชิญกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ปฏิบัติงานร่วมกับหลายคน ดังนั้นควรมีการปรับตัวให้เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงบุคลิกภาพของตัวเอง ซึ่งเป็นสิ่งสัมพันธ์กับการฝึกงานโดยตรง จึงมีคำแนะนำต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. วางตนให้เหมาะสมกับการเป็นครู มีกิริยามารยาทเรียบร้อย สุภาพอ่อนโยน
2. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรทุกคนในโรงเรียน
3. แต่งกายสุภาพ ตามระเบียบแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด ควรสวมรองเท้าหุ้มส้น และนิสิตชายควรผูกเนคไท
4. มีความสามัคคีในหมู่คณะ รู้จักแบ่งงานกันทำ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
5. หลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทหรือการปะทะคารมกับเพื่อนร่วมงานและบุคลากรในโรงเรียน
6. เมื่อมีความจำเป็นต้องขาดการฝึกงาน ควรแจ้งให้อาจารย์พี่เลี้ยงทราบก่อน เพื่อเป็นการขออนุญาต ถ้าเป็นกรณีเจ็บป่วยควรหาทางแจ้งให้ทราบอย่าขาดหายไปเฉย ๆ
7. มีอารมณ์แจ่มใส มั่นคง
8. พยายามปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ

ลักษณะงานแนะแนวในโรงเรียน

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า การแนะแนวช่วยพัฒนาคนให้มีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน ฉะนั้นการแนะแนวจึงเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อการศึกษาในโรงเรียน โดยสรุปการแนะแนวจะช่วยส่งเสริมการศึกษาของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้ดังนี้คือ

1. การแนะแนวช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองได้ดียิ่งขึ้น รู้ถึงส่วนดีส่วนบกพร่องของตนเอง ยอมรับความเป็นจริง และพร้อมที่จะปรับปรุงตนเองในส่วนที่ควรปรับปรุง การที่นักเรียนยอมรับตนเอง และพัฒนาตนเองนั้น เป็นส่วนดีของการศึกษามุ่งส่งเสริมบุคคลไปในทิศทางที่เหมาะสม

2. การแนะแนวช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยให้สามารถวางแผนอนาคตได้อย่างเหมาะสม ตัดสินใจเลือก ไม่เลือกสิ่งใด ๆ ด้วยตนเอง และสามารถนำตนเองในทุก ๆ ด้านได้เป็นอย่างดี

3. การแนะแนวช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียนถูกต้อง ตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น โดยทำให้ครูได้รู้ถึงที่มาและหลักสูตรของพฤติกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนแสดงออก สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการศึกษาได้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน

4. การแนะแนวจะช่วยให้นักเรียนได้รู้ถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง เช่น ข้อมูลทางด้านการเรียน การศึกษาต่อ อาชีพต่าง ๆ การปรับตัว การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น ทำให้นักเรียนนำเอาข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ไปเป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันได้อย่างฉลาด เท่าทันคน และมีส่วนช่วยส่งเสริมการศึกษาและการวางแผนชีวิตของตนเอง

5. การแนะแนวจะช่วยให้ผู้บริหารทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และยังจะทราบถึงการประเมินผลการเรียนการสอน หลักสูตร และประสิทธิภาพที่ทางโรงเรียนจัดให้ ซึ่งจะได้นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงบริการต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

การแนะแนวในระดับประถมศึกษา

การศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาภาคบังคับที่รัฐพึงจัดให้กับเด็กทุกคนที่อยู่ในเกณฑ์ โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. ให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน
2. ให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณได้
3. ให้นักเรียนสามารถประกอบอาชีพอันควรแก่วัยและความสามารถได้
4. ให้นักเรียนสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบ

ประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ดังนั้น การแนะแนวในระดับประถมศึกษานี้จึงมุ่งช่วยเหลือให้นักเรียนได้มีการพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นการวางพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง และเป็นการปูทางให้นักเรียนเติบโตเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ายิ่ง บริการแนะแนวควรจัดทั้ง 3 ด้าน พร้อม ๆ กันคือ การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพ และการแนะแนวส่วนตัวหรือสังคม โดยมุ่งที่จะช่วยในการพัฒนาบุคลิกภาพที่สมบูรณ์นั่นเอง

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนระดับประถมศึกษา จึงควรจะเป็นการร่วมมือของครูทุกคนในโรงเรียน ไม่เฉพาะแต่ครูแนะแนวเท่านั้น โดยการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ
2. ศึกษาหาข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือ

3. ค้นหาความประพฤติให้คำแนะนำที่เหมาะสม
4. ให้ความรู้ ข้อมูล ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์
5. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน
6. ช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน สนใจที่จะตอบข้อข้องใจ
7. ให้ความรัก ความเอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน
8. ส่งเสริมให้มีการปรับตัวที่ดี

9. ศึกษาถึงความรู้ ความสามารถพิเศษของนักเรียนและส่งเสริมให้ถูกทาง
10. ติดต่oprสานงานกับพ่อ - แม่ ผู้ปกครอง
11. มุ่งพัฒนาด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
12. ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียน
13. รวบรวมข้อมูลของนักเรียนอย่างมีระเบียบ เช่น จัดทำระเบียบสะสม

การแนะแนวอาชีพในระดับประถมศึกษา

การแนะแนวอาชีพในระดับประถมศึกษานั้น ถ้ามองกันอย่างผิวเผินแล้ว มักจะคิดว่ายังไม่มีความจำเป็น เพราะเด็กยังอยู่ในวัยต้น ไม่มีความสำคัญในการสอนเรื่องอาชีพแต่อย่างใด แต่ความจริงแล้วควรจะต้องเน้นการแนะแนวอาชีพอย่างจริงจังให้เด็กได้เรียนรู้ ได้พัฒนาตนเองให้เกิดคุณสมบัติที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ เพราะการแนะแนวในวัยนี้เน้นที่การแนะแนวเพื่อให้เด็กได้มีการพัฒนาไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม ถ้าไม่เริ่มเสียตั้งแต่ต้น อาจจะสายเกินกว่าที่จะปูพื้นฐานให้กับเด็กได้ ฉะนั้นจึงควรจะปลูกฝังให้เด็กได้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพทุกชนิด ให้เด็กมีความรู้สึกว้างงานอาชีพต่าง ๆ ที่สุจริต นั้น เป็นงานที่มีเกียรติทั้งสิ้น จึงไม่ควรดูถูกงาน มีความรักและพึงพอใจในงาน
2. ควรปลูกฝังให้มีนิสัยที่ดีในการทำงาน เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน หรือใจสู้งานทุกชนิด
3. สิ่งที่จะต้องเน้นคือ ความรัก ความเอาใจใส่ต่องานและความภาคภูมิใจในผลงาน หรือความสำเร็จในงานมากกว่าความสวยงามประณีตของผลงาน
4. ให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

วิธีการจัด

การจัดการแนะแนวอาชีพทำได้ในหลายรูปแบบ นอกเหนือไปจากการให้ความรักเอาใจใส่ดูแล คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำต่าง ๆ แล้ว อาจจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ ดังนี้คือ

1. จัดให้มีหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ
2. ให้เด็กเล่าหรือเขียนรายงานเกี่ยวกับอาชีพของญาติพี่น้อง
3. ให้เด็กรายงานว่าแต่ละวันเขาได้ทำงานอะไรบ้าง
4. พาเด็กไปชมโรงงานหรือแหล่งอาชีพต่าง ๆ
5. จัดนิทรรศการแสดงผลงานของเด็กและเชิญพ่อแม่ผู้ปกครองมาชม
6. จัดประชุมพ่อแม่ผู้ปกครอง เพื่อขอความร่วมมือในการสนับสนุนให้เด็กมีงานทำ
7. จัดกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ

การแนะแนวการศึกษาต่อ

สำหรับการแนะแนวการศึกษาต่อของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จะมุ่งไปศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาชั้นนั้น สามารถจัดการแนะแนวได้หลายรูปแบบ เช่น

1. จัดป้ายนิเทศแสดงหลักสูตรการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับ
 - 1.1 โครงสร้างของหลักสูตร
 - 1.2 กลุ่มวิชาและรายวิชา
 - 1.3 ประโยชน์และคุณค่าของรายวิชาต่าง ๆ ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต
 - 1.4 การเลือกแผนการเรียน
 - 1.5 การพิจารณาคูณสมบัติของตนเองให้สอดคล้องกับอาชีพนั้น ๆ เช่น

สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ สุขภาพ
 อนามัย ฐานะทางเศรษฐกิจ อุปนิสัยใจคอ สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ
 ฯลฯ
2. เชิญวิทยากรจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่นักเรียนต้องการจะไปศึกษาต่อให้มาชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอน หรือตอบปัญหาต่าง ๆ
3. พาเด็กไปดูการเรียนการสอน โรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ใกล้เคียง
4. ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกโรงเรียน
 - 4.1 สถานที่ตั้ง
 - 4.2 การคมนาคม

4.3 สถานภาพของโรงเรียน

- 4.4 วิธีการพิจารณาเลือกโรงเรียน ให้ถือหลักความประหยัด ปลอดภัย
ความสะดวกในการเข้าเรียน ลดความนิยมที่จะเข้าเรียนในโรงเรียน
ที่มีชื่อเสียง เพราะมีการแข่งขันแย่งที่เรียนกันมาก

การแนะแนวนักเรียนที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อ

สำหรับนักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่มีโอกาสเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น เนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ หลายประการเช่น มีฐานะยากจน พลาดหวังในการสอบ
หรือจำเป็นต้องออกไปช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ ฯลฯ ก็ควรได้รับการแนะแนวเช่น
เดียวกัน โดยการช่วยให้เด็กได้มีกำลังใจ มานะบากบั่น ขยันหมั่นเพียร และถ้ามีโอกาส
ศึกษาต่อในเวลาอันควรก็อาจทำได้หลายวิธี เช่น

1. การศึกษาต่อในโรงเรียนการศึกษานานาชาติ ในระดับ 4 ซึ่งเทียบเท่า ม.3
ใช้เวลาประมาณ 3 ภาคเรียน ภาคเรียนละ 19 - 20 สัปดาห์ ๆ ละ 5 - 6 วัน
วันละ 3 - 4 ชั่วโมง วิชาที่เรียนมีทั้งวิชาบังคับและเลือก เมื่อจบระดับ 4 แล้วก็สามารถ
เรียนต่อในระดับ 5 ซึ่งเทียบเท่า ม.6 ใช้เวลาเรียนประมาณ 6 ภาคเรียน ๆ ละ
19 - 20 สัปดาห์ ๆ ละ 6 วัน ๆ ละ 5 คาบ หรือชั่วโมง มีทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก
ต้องเรียนให้ได้อย่างน้อย 75 หน่วย โรงเรียนนี้ใหญ่สายสามัญนี้ตามปกติจัดขึ้นในโรงเรียน
ภาคปกติทั่วประเทศ ส่วนในกรุงเทพมหานครนั้นมีกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ในโรงเรียนระดับ
มัธยมศึกษาของรัฐบาล และโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. สมัครฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน เช่น
ช่างสีอาคาร ช่างสีเฟอร์นิเจอร์ ช่างเคาะพ่นสีรถยนต์ (หลักสูตร 5 เดือน) ฯลฯ
3. สมัครเรียนในสถาบันฝึกอาชีพระยะสั้นของเอกชน ซึ่งมีอยู่มากมายทั่วประเทศ
เช่น ช่างแต่งผม ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างประดิษฐ์สิ่งของ ฯลฯ
4. สมัครเข้าทำงานเป็นลูกมือฝึกงานในแหล่งต่าง ๆ เช่น ร้านซ่อมจักรยาน
ฟาร์มเกษตร ฟาร์มเลี้ยงไก่ ฯลฯ เพื่อหาประสบการณ์และทักษะในการทำงาน

5. ทำงานช่วยพ่อแม่หรือใช้ความรู้และทักษะที่เคยเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในระดับประถมศึกษา เพื่อผลิตผลงานออกจำหน่าย อันเป็นงานอิสระก็สามารถสร้างฐานะของตนเองได้

การแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ม.1 - ม.3 และมัธยมศึกษาตอนปลาย ม.4 - ม.6 'การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา' นี้จัดตามแนวนโยบายของรัฐบาลในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2520 โดยมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้คือ

1. ให้นักเรียนมีความรู้ มีทักษะ รู้จักคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น
2. ให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ และมีพื้นฐานความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะค้นคว้าต่อไปได้
3. ให้ความรู้ทางด้านวิชาชีพเพียงพอที่จะประกอบอาชีพและศึกษาต่อตามความถนัดและความสนใจ
4. ให้เข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
5. ให้นักเรียนมีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ มีสุขภาพพลานามัยดี สุขภาพจิตดี
6. ให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมครบถ้วน สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
7. ให้นักเรียนเป็นนักประชาธิปไตยที่ดี และมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ดังนั้น การแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา จึงมุ่งที่จะช่วยเหลือนักเรียนทางด้านการศึกษา สามารถอยู่ในสภาพที่พร้อมที่จะเรียนรู้ และแนะอาชีพให้นักเรียนมีความรู้เรื่องอาชีพที่เป็นประโยชน์กับตนเองและสังคม และการแนะแนวทางด้านบุคลิกภาพ หรือการปรับตัวในสังคม ซึ่งเป็นการแนะแนวชีวิตนั่นเอง การแนะแนวอาจจัดทำได้หลายรูปแบบ เช่น

1. ให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียนและการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเตรียมตัวสอบ

3. การตัดสินใจเลือกทางศึกษาต่อ

4. แนวทางการเลือกอาชีพในอนาคต

5. ใหู้้รู้จักโลกกว้างของงานอาชีพต่าง ๆ และแนวโน้มความต้องการของตลาด

แรงงาน

6. การคบเพื่อน การตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ประสบด้วยตนเอง

7. การรู้จักใช้ความสามารถของตน เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

8. การพัฒนาบุคลิกภาพ

9. การปรับตนเองในสภาพการณ์ที่เหมาะสม

10. การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

11. กิจกรรมเสริมสร้างทักษะ

การแนะแนวอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

เพื่อให้ นักเรียนประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและการประกอบอาชีพในอนาคต และเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาการว่างงานในอนาคตด้วย โรงเรียนจึงจำเป็นต้องดำเนินการแนะแนวอาชีพอย่างจริงจัง เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ ทั้งทางด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และอุปนิสัยใจคอว่าเหมาะสมกับอาชีพใดบ้าง และทั้งยังจะช่วยให้นักเรียนรู้จักโลกของงานอาชีพต่าง ๆ และองค์ประกอบของงานด้วย การจัดแนะแนวอาชีพในระดับมัธยมศึกษา มีจุดมุ่งหมายโดยสรุปดังนี้คือ

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักเลือกและตัดสินใจเลือกงานอาชีพอย่างฉลาด ถูกต้องเหมาะสม

2. เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักตัดสินใจเลือกอย่างฉลาดในการเข้ารับการศึกษา หรือประกอบอาชีพต่าง ๆ

3. เพื่อช่วยให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาบุคลิกลักษณะของตนให้เหมาะกับงานอาชีพ เช่น ความอดทน ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความตรงต่อเวลา ฯลฯ

4. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับงานอาชีพต่าง ๆ ตามความเหมาะสมกับวัย

5. เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับอาชีพของตนในอนาคต สิ่งที่เป็นภาระและแนวควรจะต้องจัดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ เรื่องอาชีพ ได้แก่สิ่งต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ลักษณะของงานอาชีพต่าง ๆ
2. คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ
3. เงินเดือนหรือรายได้
4. ความมั่นคงในงาน
5. โอกาสก้าวหน้าในงาน
6. สภาพปัจจุบันและแนวโน้มของตลาดแรงงานในอนาคตสำหรับงานอาชีพต่าง ๆ และเพื่อจะให้บรรลุผลตามจุดหมายดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนจะต้องจัดให้มี

กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องอาชีพ เช่น

1. การชี้แจงให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวิชาต่าง ๆ ที่เรียน ว่าวิชาเหล่านั้นทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือกมีความสัมพันธ์และมีประโยชน์อย่างไรต่อการประกอบอาชีพในอนาคต

2. การใช้เครื่องมือตรวจสอบความสนใจ และความถนัดของนักเรียนว่าเหมาะกับงานอาชีพใด

3. การจัดให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจ

4. การส่งเสริมสนับสนุนให้มีชมรมหรือชุมนุมอาชีพต่าง ๆ ตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน

5. การจัดให้มีบทความแนะแนวอาชีพเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์หรือข่าวของโรงเรียน

6. การจัดป้ายสนเทศหรือนิทรรศการเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ
7. ให้นักเรียนชมการฉายภาพยนตร์ ภาพนิ่ง สไลด์ หรือวีดีโอเทปเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ
8. การจัดกิจกรรมอาชีพทัศนศึกษา พานักเรียนไปชมโรงงาน บริษัทห้างร้าน และแหล่งอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน
9. การจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสำรวจอาชีพในชุมชน
10. การจัดโครงการให้นักเรียนมีประสบการณ์ในงานอาชีพต่าง ๆ ที่สนใจด้วยการลองฝึกปฏิบัติทุกภาคเรียน
11. การเชิญพ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียนมาปรึกษาหารือเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียน
12. การจัดให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเป็นผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ
13. การจัดให้มีวันอาชีพหรือสัปดาห์ตลาดนัดแรงงาน เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสพูดคุยสนทนากับนายจ้างของหน่วยงานอาชีพต่าง ๆ
14. การหางานให้นักเรียนทำในเวลาว่างและในระหว่างปิดภาคเรียน
15. การจัดหาเงินทุนและปัจจัยเครื่องมือต่าง ๆ สำหรับนักเรียนที่ต้องการออกไปประกอบอาชีพ
16. การจัดตั้งร้านสหกรณ์ให้นักเรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติ
17. ติดตามผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนมัธยมมีความละเอียดอ่อนและยุ่งยากกว่า ดังนั้น ทางโรงเรียนควรจัดให้มีครูแนะแนวหรือคณะกรรมการแนะแนวรับผิดชอบงานต่าง ๆ โดยประสานงานและขอความร่วมมือกับบุคคลต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรบุคคลหรือแหล่งอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น โรงเรียนควรจะต้องดำเนินงานแนะแนวอาชีพอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง สำหรับนักเรียนทุกคนตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนระหว่างเรียน และเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว เพื่อสนับสนุนกิจการแนะแนวอาชีพ โรงเรียนควรจัดให้มีสิ่งเหล่านี้คือ

1. ห้องสมุดที่มีหนังสือเกี่ยวกับงานอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนองค์ประกอบของอาชีพ
2. จัดเป็นศูนย์หรือแหล่งที่เป็นศูนย์กลางเผยแพร่ข้อมูลด้านอาชีพต่าง ๆ และตลาดแรงงาน เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ หรือขอคำปรึกษาได้
3. จัดให้มีอุปกรณ์และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพ เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน เช่น เอกสารแนะนำอาชีพ ภาพโปสเตอร์อาชีพ สไลด์อาชีพ วีซีดีไอเทป ภาพยนตร์ ฯลฯ

หลักสูตร

เพื่อให้ผู้ที่ออกไปฝึกงานแนะแนวในโรงเรียน มีความเข้าใจถึงระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ดีขึ้น จึงได้นำเอาหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มาบรรจุอยู่ในเอกสารประกอบการสอนนี้ สำหรับกรณีที่ต้องการจะทราบรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวให้สอดคล้องกัน หรือเพื่อความสะดวกในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

หลักสูตรประถมศึกษา

หลักสูตรประถมศึกษาซึ่งได้รับการปรับปรุงใหม่และประกาศใช้ในปี 2521 นั้น มีหลักการที่สำคัญคือ

1. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต และ
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสที่จัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการได้ สำหรับจุดหมายที่สำคัญ ๆ พอสรุปได้คือมุ่งให้เด็กมีคุณสมบัติที่สำคัญ 4 ประการ คือ
 - 3.1 ความดี
 - 3.2 ความรู้ และความสามารถ
 - 3.3 สุขุขความพอใจ และ
 - 3.4 ความเป็นพลเมืองดี

หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 กำหนดใช้เวลาเรียนประมาณ 6 ปี แต่ละปี เวลาเรียนไม่น้อยกว่า 40 สัปดาห์ แต่ละสัปดาห์ไม่น้อยกว่า 25 ชั่วโมง รวมทั้งปีไม่น้อยกว่า 200 วัน หรือไม่ต่ำกว่า 1,000 ชั่วโมง ในด้านโครงสร้างและเนื้อหาสาระของ หลักสูตรนั้น ประกอบด้วยมวลประสบการณ์ที่จัดให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ 5 กลุ่มด้วยกัน คือ

- กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ได้แก่ภาษาไทยและคณิตศาสตร์
- กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สปช.) ว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ใน ด้านต่าง ๆ เพื่อความดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี เนื้อหาสาระที่ สอนเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต ชีวิตในวัย สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ชาติไทย ชาวเหตุการณ์วันสำคัญ การทำมาหากิน พลังงานและสารเคมี จักรวาล อวกาศ ประเทศเพื่อนบ้าน การสื่อสารและคมนาคม ประชากรศึกษา การเมือง และการปกครอง
- กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (สสน.) ว่าด้วยจริยศึกษา พลศึกษา ศิลปศึกษา คนตรีนาฏศิลป์ และกิจกรรมสร้างนิสัย
- กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ (กพช.) ว่าด้วยประสบการณ์ทั่วไป ในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ อันได้แก่ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง
- กลุ่มที่ 5 เป็นกลุ่มประสบการณ์พิเศษ สำหรับนักเรียนชั้น ป.5 และ ป.6 ที่จะ เลือกเรียนอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ภาษาอังกฤษหรือกลุ่มการงาน พื้นฐานอาชีพ (งานเลือก) ตามความต้องการของท้องถิ่น อันเป็น ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนและผู้ปกครอง มองเห็นคุณค่าประโยชน์อันล้ำค่าของการเรียนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ โดยเฉพาะงานเลือก ถ้านักเรียนของเรามีความรู้และทักษะพื้นฐาน แล้วจะมีประโยชน์อย่างยิ่งที่เด็กสามารถนำไปใช้ในการทำมาหากินหรือ ยึดเป็นอาชีพต่อไปได้ กล่าวคืองานเลือกดังกล่าวแบ่งออกเป็น 5 แขนง ใหญ่ ๆ คือ

1. แขนงงานบ้าน ได้แก่ งานอาหารและโภชนาการ งานเสื้อผ้าและงานเลี้ยงเด็ก

2. แขนงงานเกษตร ได้แก่ การทำสวนผักต่าง ๆ การปลูกไม้ดอกไม้ประดับชนิดต่าง ๆ การปลูกพืชไร่ การทำสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ การเลี้ยงสัตว์ปีก การเลี้ยงสัตว์เล็ก การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ การเลี้ยงสัตว์เลื้อยคลาน การประมง การทำนา การทำไร่นาสวนผสม และการเกษตรอื่น ๆ

3. แขนงงานช่างประดิษฐ์ เช่น งานประดิษฐ์ของชำร่วย งานประดิษฐ์วัสดุเครื่องใช้ในท้องถิ่น งานประดิษฐ์ไม้ไผ่ งานดอกไม้ใบทอง งานประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง

4. แขนงงานช่าง ได้แก่ งานเขียนแบบ งานไฟฟ้า งานวิทยุ งานเครื่องยนต์ งานโลหะ งานหนัง งานถักทอ งานสาน งานเครื่องปั้นดินเผา งานแกะสลัก งานเครื่องเงิน งานพิมพ์ งานไม้ งานปูน งานทาสี งานตัดผม และ

5. แขนงงานอาชีพอื่น ๆ เช่น งานซื้อขายบริการ งานเสริมสวยและส่งเสริมความงาม และงานอุตสาหกรรมย่อยในท้องถิ่น ฯลฯ เป็นต้น

วิชาต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นักเรียนประถมศึกษาสามารถเลือกสอนได้ตามสภาพของท้องถิ่น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีคู่มือการสอนและหนังสืออ่านประกอบในโรงเรียนแล้ว บัญหาอยู่ที่ว่า โรงเรียนและครูมองเห็นความจำเป็นในเรื่องนี้มากน้อยเพียงใดเท่านั้น

หลักสูตรมัธยมศึกษา

สำหรับนักเรียนที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย และพ่อแม่ผู้ปกครองจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 แนวทางการเลือกแผนการเรียน การแนะแนวอาชีพและแนวทางศึกษาต่อไบบ้างโดยสังเขป เพื่อจะได้เรียนอย่างมีเป้าหมาย และพ่อแม่ผู้ปกครองจะได้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุตรหลานก้าวไปข้างหน้าในทิศทางที่ถูกต้อง

การศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ใช้เวลาเรียนตอนละประมาณ 3 ปี การจัดการศึกษาในระดับมัศึกษานี้จัดตามนโยบายของรัฐบาลในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2520 ซึ่งระบุไว้ว่า "มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจและความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจ และรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม" ฉะนั้นโครงสร้างของหลักสูตรหรือเนื้อหาสาระกลุ่มวิชาที่กำหนดให้เรียน จึงมีทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก โดยเฉพาะในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นยังมีวิชาเลือกเสรีให้ด้วย

กล่าวโดยสรุป การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลายมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาครบถ้วนทั้ง 3 ด้าน คือ

1. วิชาการ
2. วิชาชีพ
3. บุคลิกภาพที่สมบูรณ์

ในค่านิชาการก็มีเนื้อหาสาระที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความคิดสร้างสรรค์ และมีพื้นฐานความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไปได้ในค่านิวิชาชีพก็มีวิชาการงานและวิชาชีพที่เป็นพื้นฐานเพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อตามความถนัดและความสนใจในค่านิบุคลิกภาพก็มีทั้งภาควิชาการและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีสุขภาพพลานามัยดีมีสุขภาพจิตดี มีคุณธรรมจริยธรรม ครอบถ้วน สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เป็นนักประชาธิปไตยที่ดี และมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 กำหนดให้นักเรียน (ม.1-3) ต้องเรียนวิชาบังคับ 72 หน่วยการเรียนรู้ และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 24 หน่วยการเรียนรู้ วิชาบังคับ ได้แก่ ภาษาไทย (12 หน่วยการเรียนรู้) วิทยาศาสตร์ (12 หน่วยการเรียนรู้) คณิตศาสตร์ (8 หน่วยการเรียนรู้) และวิชาการงาน (12 หน่วยการเรียนรู้) ส่วนวิชาเลือกได้แก่

ภาษาไทย (6 หน่วยการเรียนรู้) ภาษาอังกฤษ (20 หน่วยการเรียนรู้) ภาษาฝรั่งเศส (20 หน่วยการเรียนรู้) คณิตศาสตร์ (6 หน่วยการเรียนรู้) สังคมศึกษา (4 หน่วยการเรียนรู้) พละนามัย (8 หน่วยการเรียนรู้) ศิลปศึกษา (12 หน่วยการเรียนรู้) และวิชาอาชีพ (24 หน่วยการเรียนรู้) ในการเรียนตามหลักสูตรนี้ นักเรียนจะต้องได้หน่วยการเรียนรู้ ไม่น้อยกว่า 85 หน่วยการเรียนรู้ โดยเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของ หลักสูตรและจะต้องผ่านวิชาบังคับภาษาไทยและสังคมศึกษาด้วย จึงจะถือว่าจบหลักสูตร

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 กำหนดให้นักเรียน (ม.4-6) ต้อง เรียนวิชาบังคับ 36 หน่วยการเรียนรู้ และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 39 หน่วยการเรียนรู้ วิชา บังคับมี 2 ส่วนคือ

1. วิชาสามัญ จำนวน 24 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย (6 หน่วย การเรียนรู้) สังคมศึกษา (6 หน่วยการเรียนรู้) พละนามัย (6 หน่วยการเรียนรู้) และ วิทยาศาสตร์ (6 หน่วยการเรียนรู้)
2. วิชาพื้นฐานวิชาชีพ จำนวน 12 หน่วยการเรียนรู้ โดยเลือกสาขาใดสาขา หนึ่งต่อไปนี้ : ช่างอุตสาหกรรม (12 หน่วยการเรียนรู้) เกษตรกรรม (12 หน่วย การเรียนรู้) คหกรรม (12 หน่วยการเรียนรู้) พาณิชยกรรม (12 หน่วยการเรียนรู้) ศิลปหัตถกรรม (12 หน่วยการเรียนรู้) และศิลปกรรม (12 หน่วยการเรียนรู้) ส่วนวิชา เลือกตามแผนการเรียนรู้และวิชาเลือกเสรีให้นักเรียนเลือกจากกลุ่มวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ ภาษาไทย สังคมศึกษา พละนามัย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ ศิลปกรรม ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม และศิลปหัตถกรรม เกณฑ์การจบตามหลักสูตรนี้กำหนดไว้ว่านักเรียนต้องเรียนให้ครบตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนด ไว้ ต้องสอบได้ไม่น้อยกว่า 75 หน่วยการเรียนรู้ ต้องได้จำนวนหน่วยการเรียนรู้ในวิชาบังคับ ครบตามหลักสูตร ต้องเข้าร่วมกิจกรรม 1 คาบต่อสัปดาห์ ตลอด 3 ปี โดยมีเวลาเข้า ร่วมกิจกรรมนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาที่กำหนดไว้

ในการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ เปิดโอกาสให้นักเรียนไปศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและ

สถานประกอบอาชีพอิสระ โดยสามารถถ่ายโอนผลการเรียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

เรื่องสำคัญที่นักเรียนควรทราบไว้อีกประการหนึ่งก็คือ เรื่องการสอบหรือการประเมินผลการเรียน ซึ่งตามปกติโรงเรียนจะทำการประเมินผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละรายวิชาเป็น 2 ระยะ คือ ในระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน แล้วนำผลการประเมินทั้งสองระยะมารวมกันเพื่อตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชาว่าเป็นอย่างไร โดยใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนในแต่ละรายวิชาดังต่อไปนี้

- 4 หมายถึง ผลการเรียนดีมาก (ประมาณ 80 - 100%)
- 3 หมายถึง ผลการเรียนดี (ประมาณ 70 - 79%)
- 2 หมายถึง ผลการเรียนปานกลาง (ประมาณ 60 - 69%)
- 1 หมายถึง ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด (ประมาณ 50 - 59%)
- 0 หมายถึง ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ (ประมาณ 0 - 49%)

กล่าวโดยสรุปก็คือ ถ้านักเรียนได้ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 1 ขึ้นไป แสดงว่าสอบได้ในวิชานั้น

การเลือกแผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษา

ตามปกติโรงเรียนมัธยมแต่ละโรงพยายามที่จะจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมมากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ โดยอาศัยวัสดุอุปกรณ์ โรงฝึกงาน และครูอาจารย์เท่าที่จะสามารถหาได้ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกตามสติปัญญาความสามารถ ความถนัด และความสนใจ เมื่อมีแผนการเรียนให้เลือกเช่นนี้ปัญหาจึงอยู่ที่ตัวนักเรียนเองว่าจะเลือกแผนไหนดีจึงจะเหมาะสมกับตัวเรามากที่สุด หลักสำคัญในการเลือกก็คือ จะต้องดูว่าวิชาต่าง ๆ ที่จัดอยู่ในแต่ละแผนนั้นตรงกับความต้องการความถนัด และความสนใจของเราหรือไม่เพียงใด ตรงกับเป้าหมายอาชีพในอนาคตของเราหรือไม่ และอาชีพนั้น ๆ เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานหรือไม่ ถ้านักเรียนตัดสินใจเลือกแผนการเรียนไม่ถูก ก็

ควรปรึกษารื้อกับครูอาจารย์แนะแนวหรือครูที่ปรึกษาของโรงเรียนที่นักเรียนสมัครเข้าเรียน
อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือก ก็ควรจะเสนอแนวทางในการพิจารณา
ดังต่อไปนี้

ถ้านักเรียนมีความถนัดและความสนใจด้านคณิตศาสตร์ บัญชี การซื้อขาย
การตลาด สภาพเศรษฐกิจและมุ้งที่จะประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจ นักบัญชี พ่อค้า
เจ้าหน้าที่การเงิน พนักงานธนาคาร สรรพากร เลขาณูการ ผู้แทนประกันภัย ฯลฯ
ควรจะเลือกแผนการเรียนที่เน้นนักวิชาธุรกิจ อังกฤษ ไทย และสังคมศึกษา

ถ้านักเรียนมีความถนัดและสนใจด้านเกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ ขอบงานกลาง
แจ้ง และมุ้งที่จะประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร พนักงานป่าไม้ นักประมง นักปศุสัตว์
ผู้จัดการฟาร์ม สัตวแพทย์ ฯลฯ ก็ควรจะเลือกแผนการเรียนที่เน้นนักวิชาเกษตรกรรม
คหกรรม วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

ถ้านักเรียนมีความถนัดและสนใจด้านช่างอุตสาหกรรม เครื่องจักรกล งานโลหะ
งานไฟฟ้า และมุ้งที่จะประกอบอาชีพเป็นวิศวกร ช่างเทคนิค ช่างกล ช่างก่อสร้าง
ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ก็ควรจะเลือกแผนการเรียนที่เน้นนักวิชาช่าง
อุตสาหกรรม คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

ถ้านักเรียนมีความถนัดและสนใจด้านการทำอาหาร งานประดิษฐ์ งานเย็บปัก
ถักร้อย และมุ้งที่จะประกอบอาชีพเป็นโภชนาการ ช่างประดิษฐ์ ช่างตัดเสื้อผ้า ช่าง
เสริมสวย ช่างออกแบบเครื่องแต่งกาย ครูอนุบาล ฯลฯ ก็ควรจะเลือกแผนการเรียน
ที่เน้นนักวิชาคหกรรม ศิลปศึกษา หรือศิลปหัตถกรรมและภาษาอังกฤษ

ถ้านักเรียนมีความถนัดและสนใจด้านกีฬาประเภทต่าง ๆ และขอบงานกลางแจ้ง
และมุ้งที่จะประกอบอาชีพเป็นครูพลานามัย ทหาร ตำรวจ โค้ช กีฬา กรรมการกีฬา
นักกีฬา เจ้าหน้าที่ศูนย์เยาวชน ฯลฯ ก็ควรจะเลือกแผนการเรียนที่เน้นนักในวิชา
พลานามัย สังคมศึกษา ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ถ้านักเรียนมีความถนัดและความสนใจงานศิลปะด้านต่าง ๆ ดนตรีงานวาดเขียน
งานปั้น งานตกแต่งประดับประดา งานออกแบบ และมุ้งที่จะประกอบอาชีพเป็นจิตรกร

ปฏิมากร มัณฑนากร ช่างออกแบบ สถาปนิก ช่างเขียนแบบและโฆษณา นาฏศิลป์ นักการละคร ฯลฯ ก็ควรจะเลือกแผนการเรียนที่เน้นหนักในวิชาศิลปศึกษาหรือศิลปกรรม ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ถ้านักเรียนมีความถนัดและสนใจภาษาต่างประเทศ งานวรรณกรรมต่าง ๆ งานบริการสังคม งานที่ต้องใช้ภาษา เพื่อมุ่งที่จะประกอบอาชีพเป็นนักภาษาศาสตร์ ครูภาษาต่างประเทศ ล่าม มัคคุเทศก์ นักแปล นักประพันธ์ นักแสดง ฯลฯ ก็ควรเลือกแผนการเรียนที่เน้นหนักในวิชาภาษาต่างประเทศ ภาษาไทย สังคมศึกษา และศิลปศึกษา หรือศิลปกรรม ถ้านักเรียนมีความถนัดและสนใจงานด้านวิทยาศาสตร์ งานคำนวณ เก่งในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และมุ่งที่จะประกอบอาชีพเป็นแพทย์ วิศวกร นักสถิติ นักวิทยาศาสตร์ พยาบาล สถาปนิก ช่างเกษตร เศรษฐกร ฯลฯ ก็ควรจะเลือกแผนการเรียนที่เน้นหนักในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

คุณสมบัติและหลักฐานสำคัญในการสมัครเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษา

1. นักเรียนที่จะสมัครเข้าเรียนในชั้น ม.1 จะต้องจบชั้น ป.6 หรือเทียบเท่า เป็นโสดไม่จำกัดอายุ มีใบสุทธิ ป.6 มีสำเนาทะเบียนบ้าน รูปถ่าย 2 รูป เงินค่าสมัครสอบประมาณ 10 บาท (สำหรับโรงเรียนรัฐบาล) ค่าระเบียบการและใบสมัครประมาณ 5 บาท ถ้ามีแต่ใบสมัครอย่างเดียวประมาณ 2 บาท (สำหรับโรงเรียนรัฐบาล)

ตามปกติในการสอบคัดเลือกเข้าชั้น ม.1 โรงเรียนมักจะทดสอบให้ครอบคลุมพื้นฐานความรู้ ซึ่งได้ศึกษามาในชั้นประถมศึกษา ซึ่งมี 4 กลุ่ม คือ กลุ่มทักษะ (คณิต, ไทย) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ แต่ละโรงเรียนเป็นผู้ออกข้อสอบคัดเลือก ส่วนใหญ่เน้นหนักที่วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์ บางโรงก็จัดให้นักเรียนสอบคัดเลือกตามแผนการเรียนที่จัดไว้ซึ่งอาจจะมีหลายแผน บางโรงให้นักเรียนสอบคัดเลือกก่อน แล้วให้นักเรียนมาเลือกแผนการเรียนภายหลังเมื่อสอบคัดเลือกได้แล้ว

2. นักเรียนที่จะสมัครเข้าเรียนในชั้น ม.4 ตามหลักสูตร ม.ปลาย พ.ศ.2524 จะต้องจบชั้น ม.3 หรือเทียบเท่า เป็นโรค ไม่จำกัดอายุ ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง มีใบสุทธิจากโรงเรียนเดิมหรือเอกสารรับรองว่ากำลังเรียนอยู่ชั้น ม.3 มีสำเนาทะเบียนบ้าน รูปถ่าย 2 รูป เงินค่าสมัครสอบประมาณ 20 บาท (สำหรับโรงเรียนรัฐบาล) ค่าระเบียบการและใบสมัครประมาณ 5 บาท ถ้ามีแต่ใบสมัครอย่างเดียวประมาณ 2 บาท (สำหรับโรงเรียนรัฐบาล)

ส่วนในการสอบคัดเลือกนั้น ตามปกติโรงเรียนส่วนใหญ่มักเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกสอบตามแผนการเรียนที่โรงเรียนกำหนดไว้

ตามหลักสูตร ม.ปลาย พ.ศ.2524 มีแนวการจัด "แผนการเรียน" คล้ายคลึงกับของหลักสูตร ม.ต้น กล่าวคือ แต่ละแผนการเรียนจะมีทั้ง "วิชาบังคับ" และ "วิชาเลือก" วิชาบังคับได้แก่ ภาษาไทย สังคมศึกษา พละนามัย วิทยาศาสตร์ และ พื้นฐานวิชาอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง (ช่างอุตสาหกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม ศิลป-หัตถกรรม และศิลปกรรม) ส่วนวิชาเลือกได้แก่วิชาต่าง ๆ ทั้งหมดดังกล่าว (รวมทั้งวิชาคณิตศาสตร์และภาษาต่างประเทศ) ซึ่งจะต้องเลือกให้สอดคล้องกับแผนการเรียน นอกจากนี้ก็มีวิชาเลือกเสรีซึ่งนักเรียนอาจเลือกเพิ่มเติมตามความสนใจพิเศษของตนได้ถ้าโรงเรียนสามารถเปิดสอนได้

ในการเลือกแผนการเรียน โรงเรียนจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกตามสติปัญญาความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยจะต้องให้นักเรียนคำนึงถึงเป้าหมายอาชีพในอนาคตด้วยว่าจะออกไปประกอบอาชีพอะไร หรือจะศึกษาต่อทางใด แต่ละแผนการเรียนจะมีคำชี้แนะแนวทางไว้ด้วยว่าแต่ละแผนสามารถไปศึกษาต่อทางใด และมุ่งไปสู่อาชีพอะไร เช่นเดียวกับแผนการเรียนของ ม.ต้น แต่ละโรงเรียนอาจจะมีจำนวนแผนการเรียนมากน้อยต่างกัน ลักษณะของแต่ละแผนอาจแตกต่างกัน และอาจใช้หมายเลขไม่ตรงกันก็ได้ ทั้งนี้เพราะสภาพความพร้อมด้านครูสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งสภาพของท้องถิ่นอาจแตกต่างกันไป

ฉะนั้นนักเรียนที่จบชั้น ม.3 ถ้าประสงค์จะศึกษาต่อในชั้น ม.4-5-6 ควรจะเลือกแผนการเรียนให้สอดคล้องหรือต่อเนื่องกับแผนการเรียนที่เคยเรียนมาแล้ว เพื่อจะได้มีโอกาสยกระดับหรือพัฒนาความสามารถและความถนัดของตนให้สูงขึ้น เช่น ถ้าเคยเลือกแผนการเรียนค่านเกษตรกรรม ควรจะเลือกแผนการเรียนค่านเกษตรกรรมในชั้น ม.4 เป็นต้น เพราะโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนและการประกอบอาชีพย่อมจะมีมากกว่าผู้ที่ตั้งต้นเลือกแผนการเรียนใหม่ที่แตกต่างออกไป เว้นไว้แต่ว่านักเรียนเปลี่ยนความสนใจ หรือพิจารณาอย่างถ่องแท้แล้วว่าวิชาที่เลือกเรียนมาแล้วในชั้น ม.3 นั้นไม่ตรงกับความถนัดเลยก็ย่อมมีสิทธิที่จะเปลี่ยนแผนการเรียนในชั้น ม.4 ได้ แต่ทั้งนี้ควรจะขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์แนะแนวของโรงเรียนเสียก่อน ก่อนที่จะตัดสินใจเลือก เพราะบางทีนักเรียนอาจจะตัดสินใจเลือกตามเพื่อน หรือเพราะถูกพ่อแม่ผู้ปกครองบังคับให้เลือก โดยไม่คำนึงถึงความถนัดและความต้องการที่แท้จริงของลูกหลานตนก็อาจเป็นได้

การพัฒนาอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

จากโครงสร้างของหลักสูตร ม.ต้น พ.ศ.2521 และหลักสูตร ม.ปลาย พ.ศ.2524 เราจะเห็นว่าหลักสูตรดังกล่าวมีจุดเน้นพิเศษในด้านการพัฒนาอาชีพสอดคล้องกับนโยบายและจุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2520 และนโยบายของรัฐบาลที่จะพัฒนาอาชีพของประชาชน โดยเฉพาะในท้องถิ่นชนบทให้มากขึ้น เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาการว่างงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

โดยเฉพาะกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในหลักสูตร ม.ต้น พ.ศ.2521 เป็นกลุ่มวิชาที่มุ่งจะปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการทำงาน ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความเข้าใจในงานและอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถให้ออกไปประกอบอาชีพได้ กลุ่มนี้แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. วิชาการงาน และ
2. วิชาอาชีพ

วิชาการงาน เป็นวิชาบังคับให้นักเรียนทุกคนเรียนสัปดาห์ละ 4 คาบ (คาบละ 50 นาที) ตลอดปี เป็นความรู้พื้นฐานอันจำเป็นแก่ชีวิต มุ่งที่จะฝึกนักเรียนให้เกิดอุปนิสัยรักการทำงาน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความเข้าใจและอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ฉะนั้นจึงมุ่งให้นักเรียนรู้หลักการ รู้จักเครื่องมือ วัสดุ กระบวนการ และการปฏิบัติอันเป็นพื้นฐานทั่วไปที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ วิชาบังคับดังกล่าวนี้มี 5 สาขา คือ

1. การดูแลรักษากาย
2. งานช่างในบ้าน
3. งานเกษตร
4. งานผ้าและการตัดเย็บ และ
5. งานอาหารและโภชนาการ

วิชาอาชีพ ซึ่งเป็นวิชาเลือกนั้น ให้นักเรียนเลือกได้ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 6 คาบ ตลอดปี ในชั้น ม.1 และ ม.6 ส่วนในชั้น ม.3 นั้นให้เลือกได้ ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 12 คาบ ตลอดปี วัตถุประสงค์ที่สำคัญคือเพื่อให้นักเรียนเลือกวิชาอาชีพ ที่เหมาะสมสำหรับตัวเอง เพื่อจะได้นำความรู้ประสบการณ์และทักษะในเชิงอาชีพไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ตามควรแก่วัย เป็นวิชาที่มุ่งก่อให้เกิดประโยชน์ในการหารายได้ เพื่อการครองชีพ ฉะนั้นจุดเน้นนอกจากให้นักเรียนรู้กระบวนการหรือกรรมวิธีในการปฏิบัติแล้ว ยังต้องฝึกทักษะในการประกอบอาชีพจนเกิดความชำนาญ รู้จักหาแหล่งวัสดุการคิดค้นทุนกำไร การจัดจำหน่าย การตลาดและการจัดสหกรณ์ด้วย วิชาอาชีพในระดับ ม.ต้น ที่ให้เลือกนี้มี 5 สาขา คือ

1. เกษตรกรรม
2. ช่างอุตสาหกรรม
3. คหกรรม
4. ธุรกิจ และ
5. นาฏศิลป์และดุริยางค์ศิลป์

ในการจัดการเรียนการสอนเฉพาะกลุ่มการงานและอาชีพนี้ ตามปกติโรงเรียนบรรจุมหาวิทยาลัยไว้ในแผนการเรียน ซึ่งอาจจะมีหลายแผนเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกสำหรับวิชาการงานที่นักเรียนต้องเรียนสัปดาห์ละ 4 คาบต่อปี รวมทั้งหมด 144 คาบต่อปี ตลอด 3 ปีนั้น ตามปกติโรงเรียนมักจัดไว้ตลอดทั้ง 3 ปี ครบทั้ง 5 งาน และพยายามให้นักเรียนได้มีประสบการณ์หลาย ๆ ช่วงเพื่อให้นักเรียนทราบด้วยตนเองว่าชอบ สนใจ หรือถนัดงานชนิดใด

ส่วนการจัดแผนการเรียนวิชาชีพ ซึ่งเป็นวิชาเลือกนั้น ในชั้น ม.1 และ ม.2 กำหนดให้เลือกสัปดาห์ละ 6 คาบต่อปี ในชั้น ม.3 ให้เลือกสัปดาห์ละ 12 คาบต่อปี จาก 5 สาขาวิชาดังกล่าวข้างต้น คือ เกษตรกรรม ช่างอุตสาหกรรม คหกรรม ธุรกิจ นาฏศิลป์ และดุริยางค์ศิลป์ ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของโรงเรียนว่ามีความพร้อมทางด้านบุคลากรผู้สอน โรงฝึกงาน และความจำเป็นของท้องถิ่นทางด้านอาชีพมากน้อยเพียงใด

อย่างไรก็ตามในการเปิดสอนวิชาชีพดังกล่าวนี้ โรงเรียนยังมีอำนาจที่จะเปิดสอนวิชาอาชีพในท้องถิ่นได้อีก ตามที่กรมวิชาการได้กำหนดไว้ในเอกสารหลักสูตรวิชาอาชีพเพิ่มเติม พ.ศ.2521 ซึ่งกำหนดไว้จำนวน 242 อาชีพ นอกจากนี้โรงเรียนยังสามารถที่จะส่งนักเรียนไปไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้อีกจากแหล่งอาชีพในท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการให้นักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยากร สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระในระดับมัธยมศึกษา พ.ศ.2520 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2523 และ พ.ศ.2526 ได้อีกด้วย

เหตุผลที่สำคัญในการอนุญาตให้โรงเรียนมีอำนาจที่จะเปิดสอนวิชาอาชีพในท้องถิ่นนั้น และเปิดโอกาสให้นักเรียนไปศึกษาจากแหล่งอาชีพในท้องถิ่นนั้น ก็เพราะกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นว่าย่อมเป็นไปได้ที่จะให้นักเรียนฝึกงานอาชีพภายในโรงเรียนได้อย่างเพียงพอถึงจัดได้ก็มักจะเป็นงานอาชีพที่ซ้ำ ๆ กัน และบางประเภทวิชาอาชีพก็จัดได้เพียงจำนวนจำกัด ทำให้นักเรียนจำนวนมากแย่งกันเรียน ฉะนั้นทางแก้ที่เป็นประโยชน์ได้ก็คือ ควรจะเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกงานอาชีพอิสระในท้องถิ่น ซึ่งมีการประกอบอาชีพต่าง ๆ อยู่แล้ว และอาชีพนั้น ๆ สามารถดำรงอยู่ได้ตามสภาวะทางเศรษฐกิจ

หลักสูตรวิชาอาชีพท้องถิ่นเพิ่มเติมอีก 242 อาชีพ ที่ได้กำหนดไว้แล้วนั้นมียู่ 6 หมวด คือ เกษตรกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปและหัตถกรรม ขางอุตสาหกรรม คนตรีและนาฏกรรม หมวดต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อย่างแตกกลุ่มย่อยออกไปอีกดังต่อไปนี้

หมวดเกษตรกรรม มียู่ 10 กลุ่มวิชาคือ การทำสวนผัก การทำสวนไม้ดอกไม้ประดับ การทำไร่ การทำสวนไม้ยืนต้น การเลี้ยงสัตว์น้ำ การเลี้ยงสัตว์ปีก การเลี้ยงสัตว์เล็ก การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ อุตสาหกรรมเกษตร และการช่างเกษตร

หมวดคหกรรม มียู่ 6 กลุ่มวิชาคือ งานเย็บ งานประดิษฐ์ อาหาร ถนอมอาหาร เสริมสวย และเย็บปักถักร้อย

หมวดพาณิชยกรรม มียู่ 4 กลุ่มวิชาคือ งานขาย งานบริการ งานบัญชี และงานพิมพ์

หมวดศิลปและหัตถกรรม มียู่ 11 กลุ่มวิชาคือ วิชาช่างเขียน ช่างแกะสลัก ช่างพิมพ์ ช่างปั้น งานประดิษฐ์จากไม้ไผ่และหวาย ช่างผลิตภัณฑ์จากพืชและเส้นใย ช่างประดิษฐ์ ช่างทำเครื่องรัก ช่างโลหะและรูปพรรณ ช่างหนัง และช่างเบ็ดเตล็ด

หมวดช่างอุตสาหกรรม มียู่ 8 กลุ่มวิชาคือ วิชาช่างก่อสร้าง ช่างยนต์ ช่างพิมพ์หนังสือและทำเล่ม ช่างเชื่อม ช่างโลหะ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ และช่างซ่อมเบ็ดเตล็ด

หมวดคนตรีและนาฏกรรม มียู่ 2 กลุ่มวิชาคือ การแสดงพื้นบ้านและคนตรี โดยแบ่งเป็นรายวิชาย่อยมากมาย เช่น หนึ่งตะลุง โนราห์ นาฏคนตรี ลำตัดและเพลงพื้นเมือง หมอลำ หมอแคน เพลงบอก รำเซิ้ง พ้อนภาคเหนือ พ้อนภูไท ละครชาตรี การแสดงหุ่นกระบอก กลองยาว แตรวง อังกะลุง คนตรีสากล ฯลฯ

เนื่องจากวิชาอาชีพท้องถิ่นดังกล่าวนี้มีมากมายและแตกต่างกันไปตามสภาพของท้องถิ่น ฉะนั้นโรงเรียน อาจจัดโปรแกรมให้นักเรียนเลือกเรียน โดยจัดให้ฝึกงานอาชีพจากแหล่งฝึกงานได้ 4 รูปแบบ คือ

1. จัดให้ฝึกอาชีพกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่บ้านซึ่งเรียกว่าสถานประกอบอาชีพอิสระ

2. จัดให้ฝึกหัดอาชีพในสถานประกอบการ ได้แก่ โรงงาน สำนักงานธุรกิจ หรือสถานที่ประกอบอาชีพที่มีนายจ้าง ลูกจ้าง

3. จัดให้ฝึกอาชีพในแหล่งวิทยาการซึ่งอยู่ใกล้โรงเรียน เช่น โรงเรียนและ วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยเกษตรกรรม โรงเรียนสารพัดช่าง ศูนย์ฝึกอาชีพของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์ฝึกอาชีพต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและ เอกชน ฯลฯ

4. จัดให้ฝึกวิชาอาชีพทั้งกล่าวภายในโรงเรียนในกรณีที่สามารถหาครูหรือวิทยากร ได้และมีสถานที่ฝึกหัดงานอยู่แล้ว

สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น เมื่อพิจารณาถึงหลักการและจุดหมายของ หลักสูตรแล้ว จะเห็นได้ว่าหลักสูตรนี้มีนโยบายและจุดเน้นอย่างชัดเจนที่จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะพื้นฐานเพียงพอที่จะออกไปประกอบอาชีพได้จริง ๆ อันเป็นมาตรการอันหนึ่งที่จะ ป้องกันปัญหาการว่างงานและพัฒนาความเจริญทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น กล่าวคือ

ตามโครงสร้างของหลักสูตร ม.ปลาย พ.ศ.2524 กำหนดให้นักเรียนเรียนวิชาบังคับ 2 ประเภท คือ

ประเภทวิชาสามัญ (ภาษาไทย สังคมศึกษา พละนามัย วิทยาศาสตร์) จำนวน 24 หน่วยการเรียนรู้

ประเภทวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ สาขาใดสาขาหนึ่ง (ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม ศิลปกรรม) จำนวน 12 หน่วยการเรียนรู้

นอกจากนี้นักเรียนจะต้องเรียนวิชาเลือก โดยเลือกจากกลุ่มวิชาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนการเรียนคือ ภาษาไทย สังคมศึกษา พละนามัย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม ศิลป-หัตถกรรม ศิลปกรรม หรือหลักสูตรวิชาชีพอื่น ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติ

วิชาบังคับเฉพาะส่วนที่เป็นวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพทั้งกล่าวข้างบนนี้มีจุดประสงค์ที่จะ ให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการทำงานและการดำเนินชีวิต โดยฝึกให้นักเรียนมีความรู้และ ทักษะขั้นพื้นฐานในการทำงาน การจัดการและให้นักเรียนรู้ช่องทางในการประกอบอาชีพ

นักเรียน ม.ปลายทุกคนจะต้องเลือกเรียนสาขาใดสาขาหนึ่ง 12 หน่วยการเรียนรู้ โรงเรียนควรจัดให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกสาขาที่นักเรียนสนใจและมีความถนัดเท่าที่สามารถจะจัดได้

เนื่องจากหลักสูตร ม.ปลาย พ.ศ.2524 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ.2524 มีลักษณะสอดคล้องกันในส่วน เช่น โครงสร้างซึ่งมีวิชาการบังคับประมาณ 34% และวิชาเลือกประมาณ 66% เหมือนกัน โดยเฉพาะวิชาบังคับที่เป็นวิชาพื้นฐานวิชาอาชีวศึกษานั้น ในหลักสูตร ปวช. มีอยู่ 5 สาขา คือ ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม และศิลปหัตถกรรม ส่วนหลักสูตร ม.ปลาย พ.ศ.2524 ก็ใช้หลักสูตรเดียวกันนี้ทั้ง 5 สาขา แต่มีสาขาศิลปหัตถกรรมเพิ่มขึ้นอีก 1 สาขา สำหรับกลุ่มวิชาเลือกนั้น ถ้าโรงเรียนใดที่เปิดสอนหลักสูตร ม.ปลาย จะเลือกเปิดสอนวิชาชีพจากหลักสูตร ปวช. จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เช่น จะต้องเปลี่ยนหน่วยกิตในหลักสูตร ปวช. เป็นหน่วยการเรียนรู้ เป็นต้น

นักเรียนที่เรียนหลักสูตร ม.ปลาย นอกจากสามารถเรียนส่วนที่เป็นวิชาชีพจากหลักสูตร ปวช. แล้ว ยังสามารถโอนผลการเรียนที่ได้จากแหล่งวิทยาการสถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการให้นักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยาการสถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ ในระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2523 และฉบับแก้ไข พ.ศ.2526 และสามารถเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีวศึกษา (แผนวิชาชีพ) และโอนผลการเรียนได้จากแหล่งวิทยาการ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524

ในการเปิดโอกาสให้นักเรียนทั้งระดับ ม.ต้น และ ม.ปลาย ออกไปศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยาการ หรือแหล่งวิชาชีพดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น กล่าวได้ว่าเป็นประวัติการณ์ที่สำคัญของการศึกษาในระบบโรงเรียนของประเทศไทยเรา ซึ่งเดิมไม่เคยมีและไม่เคยยอมรับหลักการนี้ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะกระทรวงศึกษาธิการยอมรับว่าความรู้บางอย่างหรือบางวิชาบุคคลภายนอกสามารถให้การศึกษากับนักเรียนได้ดีกว่าที่จะศึกษาในโรงเรียน โดยเฉพาะวิชาอาชีวศึกษา ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนครูวิชาชีพและอาชีพที่จัดสอนในโรงเรียนนั้นก็มี

จำนวนจำกัด ดังนั้นถ้าจะให้ให้นักเรียนเลือกเรียนได้หลาย ๆ อาชีพ ก็ต้องอาศัยแหล่งอาชีพ ภายนอกโรงเรียน ซึ่งได้แก่แหล่งวิทยาการและสถานประกอบการต่าง ๆ รวมทั้งอาชีพของ พ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนซึ่งมีจำนวนมาก

ในการส่งนักเรียนไปศึกษาหาความรู้ภายนอกโรงเรียนนั้น โรงเรียนและนักเรียน จะต้องปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับที่กำหนดไว้หลายประการ เช่น โรงเรียนจะต้องมี คณะกรรมการเลือกสถานที่ฝึกงานอาชีพ ซึ่งอยู่ในท้องถิ่นและไม่ไกลจากโรงเรียนมากเกินไป จะต้องเป็นสถานฝึกงานอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมายและไม่ขัดต่อศีลธรรมวัฒนธรรมของท้องถิ่น เจ้าของสถานที่ฝึกจะต้องให้ความยินยอม นักเรียนจะต้องได้รับความเห็นชอบจากพ่อแม่หรือ ผู้ปกครอง นักเรียนจะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานฝึกอาชีพอย่างเคร่งครัด โรงเรียนจะต้องจัดให้มีครูนิเทศและประเมินผลการฝึกงานของนักเรียนร่วมกับสถานฝึกงาน อาชีพ โรงเรียนจะต้องจัดให้มีสมุดบันทึกการปฏิบัติงานประจำตัวนักเรียน ฯลฯ ถ้าเป็น สถานประกอบอาชีพอิสระของพ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนควรจัดสอนความรู้ภาคทฤษฎี และกำหนดให้มีครูนิเทศการฝึกและตรวจเยี่ยมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ จะต้องมีสมุดบันทึก แสดงผลการฝึกงานอาชีพของนักเรียนเหล่านี้เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปก็คือ การจัดสอนวิชาการงานและอาชีพ หรือวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ในระดับมัธยมศึกษา ทั้ง ม.ต้น และ ม.ปลาย นั้น มุ่งที่จะช่วยเด็กที่ไม่ต้องการไปศึกษาต่อ มีอาชีพคิดตัว สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ตามควรแก่วัย มีกิจนิสัยในการทำงาน รักงาน และมีเจตคติที่ดีต่อสมมาอาชีพทุกชนิด อันเป็นการป้องกันและขจัดปัญหาการว่างงาน ของพลเมืองต่อไปในอนาคต นอกจากนี้วิชาชีพในระดับมัศึกษานี้ยังเป็นการปูพื้นฐานไป สู่การ เรียนวิชาชีพในระดับที่สูงขึ้นหรือวิชาชีพเฉพาะอย่างต่อไปได้ด้วย

ฝึกการจัดการแนะแนวในโรงเรียน

จุดมุ่งหมายของวิชาการเตรียมฝึกงานแนะแนว คือ การได้ฝึกงานประเภทต่าง ๆ ของการแนะแนว เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์และความมั่นใจให้กับนิสิตที่จะออกไปฝึกปฏิบัติ งานแนะแนวในโรงเรียนจริง ๆ ฉะนั้นการเตรียมฝึกงานจึงมุ่งให้นิสิตได้สัมผัสกับงานแนะแนว ทั้ง 5 บริการคือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การให้ข้อสนเทศ
3. การสัมภาษณ์เพื่อการแนะแนว
4. การจัดวางตัวบุคคล
5. การติดตามผล

เนื่องจากนิสิตได้เรียนทฤษฎีของวิชาการต่าง ๆ กันมาแล้ว ฉะนั้นในการเสนอเอกสารประกอบการสอนในวิชาเตรียมฝึกงานแนะแนวนี้ จึงไม่ได้เสนอเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เป็นหลัก แต่จะเน้นเฉพาะการฝึกปฏิบัติเป็นสำคัญ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Individual Analysis)

คือการศึกษาหารายละเอียดและข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียน เพื่อทำให้รู้จักและเข้าใจนักเรียนได้ถูกต้องยิ่งขึ้น ทำให้สามารถหาทางช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ตรงตามความต้องการ โดยใช้เทคนิคและกลวิธีต่าง ๆ ช่วยทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงต่อความเป็นจริง มีระเบียบแบบแผน และตรวจสอบอย่างรอบคอบ ตลอดจนการนำผลมาวิเคราะห์อย่างมีหลักเกณฑ์ ในการแนะแนวมี่เครื่องมือตลอดจนวิธีการใช้ดังนี้

การสังเกต (Observation) คือการมองดูอย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว และสามารถจดจำพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เห็นนั้นมาจดบันทึกได้ วิเคราะห์ได้ ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการช่วยเหลือได้ หรือใช้ให้เป็นประโยชน์ในทางแนะแนวได้

หลักเกณฑ์การสังเกต การสังเกตได้แม่นยำนั้นต้องอาศัยประสบการณ์ และการฝึกฝน จนเกิดความชำนาญ โดยมีวิธีการดังนี้คือ

1. วางแผนล่วงหน้าว่าจะสังเกตอะไร พฤติกรรมใด สถานการณ์อย่างไร สถานที่ไหน
2. สังเกตด้วยความระมัดระวัง ใช้วิจารณญาณในการพินิจพิจารณาทั้งพฤติกรรมที่ดีและไม่ดี
3. สังเกตพฤติกรรมหลาย ๆ ด้าน หลาย ๆ สถานการณ์ เพื่อให้ได้พฤติกรรมที่แท้จริง
4. ระยะเวลาที่สังเกตควรติดต่อกัน และสังเกตหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น
5. ต้องไม่มีอคติกับเรื่องใด ๆ พฤติกรรมใด ๆ
6. มีการบันทึกการสังเกตอย่างถูกต้อง
7. ควรมีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้อจากการสังเกต กับวิธีการเก็บข้อมูลอื่น ๆ

วิธีการบันทึกการสังเกต การบันทึกการสังเกตทำได้หลายแบบดังนี้คือ

1. การบันทึกแบบพรรณนา (Descriptive Recording) เป็นการบันทึกพฤติกรรมโดยสรุปให้เห็นถึงส่วนสำคัญ ๆ ของพฤติกรรมที่สังเกตได้ การเขียนจะเป็นการบอกเล่าตามสำนวนของผู้สังเกต ซึ่งมักจะแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ เช่น ความประพฤติ การเรียน ขอบกพร่อง เป็นต้น
2. การบันทึกอย่างมีระเบียบ (Systematic Recording) เป็นการบันทึกที่มีรูปแบบและมีหลักเกณฑ์ จากข้อมูลที่ได้อจากการสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ นำมาประเมินค่าเป็นลำดับออกมา เป็นการตัดสินใจที่จะระบุว่าพฤติกรรมนั้น ๆ ควรอยู่ในลำดับใดแค่ไหน แบ่งได้เป็น 3 ชนิดคือ

2.1 แบบกราฟ คือการประมาณค่าโดยกำหนดลักษณะที่ประมาณและมีถ้อยคำที่จะประมาณแยกให้เห็นความแตกต่างมากจนถึงน้อย ดังตัวอย่าง

พฤติกรรม	สูงที่สุด	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำที่สุด
ความรับผิดชอบ ความร่วมมือกับหมู่คณะ					

2.2 แบบพรรณนา คือการประมาณค่าจากการพิจารณาข้อความที่บรรยายพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตัวผู้ถูกสังเกต ดังตัวอย่าง

การควบคุมอารมณ์

- ☐ ควบคุมอารมณ์ได้ดีมาก
- ☐ ควบคุมอารมณ์ค่อนข้างดี
- ☐ ค่อนข้างแสดงอารมณ์มากเกินไป
- ☐ แสดงอารมณ์โดยไม่มียั้งคิด

2.3 แบบตัวเลข เป็นการประมาณค่าจากการสังเกต โดยใช้ตัวเลขเป็นสัญลักษณ์แทนลำดับคุณค่า ดังตัวอย่าง

พฤติกรรม	5	4	3	2	1
ความขยันหมั่นเพียร ความคิดริเริ่ม					

3. การบันทึกพฤติกรรมตรง ในการแนะแนวเราเรียกวิธีการบันทึกแบบนี้ว่า ระเบียบพฤติกรรม (Anecdotal Record) ซึ่งเป็นการบันทึกพฤติกรรมอย่างตรงไปตรงมา โดยถ่ายทอดสิ่งที่เห็นออกมาเป็นตัวอักษร โดยจะมีส่วนประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการคือ

- 3.1 การบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตได้อย่างแจ่มชัดให้เหมือนกับที่เห็น
- 3.2 การตีความหมายพฤติกรรมที่สังเกตได้อย่างรอบคอบ เพื่อให้พฤติกรรมนั้นเด่นชัดขึ้น
- 3.3 การให้ข้อเสนอแนะแนวทางการช่วยเหลือตามวิถีทางของการแนะแนว

ฝึกการสังเกตในชั้นเรียน

แบบฝึกหัดและวิธีการ

1. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
 - 1.1 เพื่อให้นิสิตสามารถสังเกตและบอกได้ว่า สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบ ๆ ตัว นิสิตนั้นมีอะไรบ้าง
 - 1.2 เพื่อให้นิสิตสามารถบอกได้ว่า องค์ประกอบของความเป็นคนช่างสังเกต นั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง
 - 1.3 เพื่อให้นิสิตสามารถ แยกแยะและบอกให้เห็นถึงความแตกต่างของสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่นิสิตประสบได้
 - 1.4 เพื่อให้นิสิตรู้ถึงประโยชน์ของการสังเกต
2. เนื้อหา

การสังเกตเป็นการรับรู้โดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งการสังเกตนี้เป็นปัจจัยอย่างที่ทำให้มนุษย์เรากำหนดชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับนักเรียนการสังเกตเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดี
3. อุปกรณ์
 - 3.1 Sheet การสังเกต
 - 3.2 บัตรประโยค 6 แผ่น (เขียนด้วยเมจิกสีต่าง ๆ ไม่ซ้ำกัน)
4. วิธีดำเนินการ
 - ขั้นที่ 1
 - 4.1 ให้นิสิตจัดโต๊ะแบบที่นั่งสอ เตรียมกระดาน ปากกา ดินสอ ยางลบ ให้พร้อม

4.2 ให้นิสิตจดสิ่งต่าง ๆ ที่นิสิตมองเห็นอยู่รอบ ๆ ตัวนิสิตในขณะนั้นลงในกระดาษให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ภายในเวลา 3 นาที

4.3 สำนักรวญว่านิสิตคนใดจดได้มากที่สุด

ขั้นที่ 2

4.1 ให้นิสิตนั่งหลับตา พยายามฟังเสียงต่าง ๆ อย่างตั้งใจ เป็นระยะเวลา 3 นาที เสร็จแล้วให้นิสิตลืมตา จดเสียงที่ได้ยินลงในกระดาษ ภายในเวลา 3 นาที

4.2 สำนักรวญว่านิสิตคนใดจดได้มากที่สุด

ขั้นที่ 3

4.1 ชูกระดาษที่เขียนข้อความต่าง ๆ ค้วยเมจิสี่ต่าง ๆ ให้นิสิตดูทั้ง 6 ด้าน (ชูไว้ ๆ) แล้วให้จดประโยคที่อ่านได้ลงในกระดาษ

4.2 เฉดยข้อความที่ให้นิสิตดู สำนักรวญว่า อ่านถูกหมคก็คน ผิดหมคก็คน ถ้าพบว่าทั้งสามชั้นตอน ใครทำได้ทั้งหมด ควรให้คำยกย่องชมเชย และชี้ให้นิสิตเห็นว่า เขาเป็นบุคคลที่มีความสามารถสังเกตและแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ได้ดี สำหรับคนที่ตอบถูกบ้าง ผิดบ้างก็เป็นธรรมดา เพราะบางครั้งเรามักทำอะหรรตามความเคยชิน ขาดการแยกแยะ

4.3 เพราะฉะนั้น ถ้าเราอยากเป็นคนช่างสังเกต เราควรจะต้องทำตัวอย่างไร ถ้านิสิตตอบไม่ได้ให้ครูยกสถานการณ์เป็นการถามนำ เช่น

- การให้เพื่อนยืมของโดยความไม่เต็มใจ (แสดงอาการให้ดู)
- เลือกรูปอะไร ในกระเป๋ามีสมคก็เล่ม (ความสนใจในตัวเอง)
- ใครเป็นเพื่อนสนิทกับใคร แต่งกายอย่างไร (สนใจคนอื่น)
- สิ่งที่นิสิตสังเกตและจดลงมากในกระดาษวันนี้ ก่อนหน้านี้นี้มีใครสนใจจดบ้าง (สนใจสถานภาพแวดล้อม)
- แจก Sheet การสังเกต ให้นิสิตดูภาพที่แตกต่างกัน

- ให้อ่านประโยคภาษาอังกฤษในภาพ สังเกตอะไรได้บ้าง คนข้าง
สังเกตต้องมีความอยากรู้อยากเห็นคำศัพท์ใหม่ ๆ แปลก ๆ ว่าแปล
ว่าอะไร มีลักษณะการใช้อย่างไร (Action and Alert อยากรู้อยากเห็น

4.4 สรุปคนข้างสังเกตจะต้อง

- ไวต่อความรู้สึก
- สนใจในตัวเอง คนอื่น สภาพแวดล้อม
- มีสมาธิ
- อยากรู้อยากเห็น

5. การประเมินผล

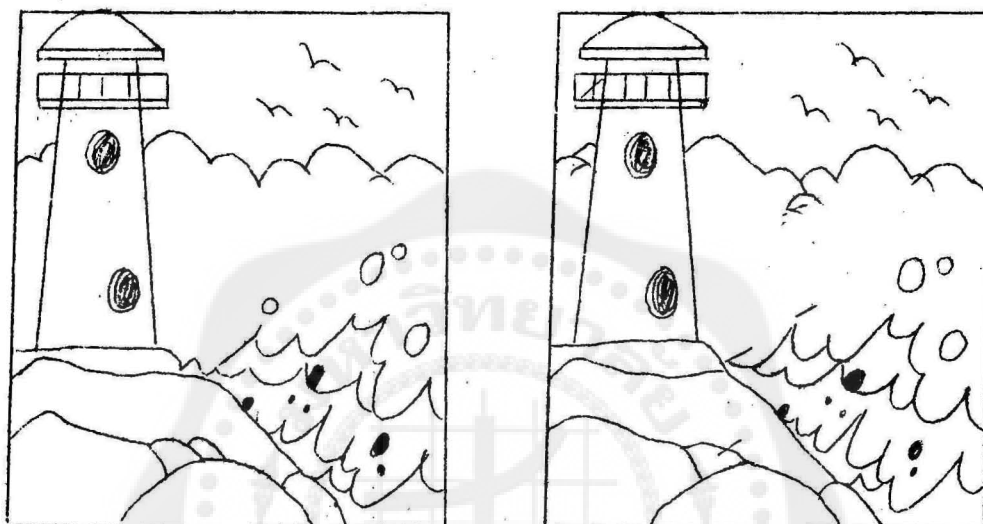
5.1 สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม

5.2 การอภิปรายและตอบคำถาม

หมายเหตุ บัตร 6 แผ่น เขียนด้วยข้อความดังนี้

1. ไทยเป็นประเทศเล็ก
2. ไทยเป็นเป็นประเทศเล็ก
3. จีนเป็นประเทศใหญ่
4. จีนเป็นเป็นประเทศใหญ่
5. สามัคคีคือกำลัง
6. สามัคคีคือคือกำลัง

ฝึกการสังเกต
จากภาพทั้งสอง มีสิ่งแตกต่างกันอยู่ 5 แห่ง

One day Joseph said to Mary "We must go to Bethlehem."
She answered, "Yes, let us go" Soon they started their journey.

ระเบียบสะสม (Cumulative Record)

ระเบียบสะสม เป็นบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่มีบันทึกสะสมกันมาตั้งแต่ที่นักเรียนเข้ามาเรียนในโรงเรียนจนกระทั่งจบการศึกษา หรือออกจากโรงเรียน ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการที่นักเรียนมารับบริการให้คำปรึกษาก็เก็บรวบรวมไว้ในระเบียบสะสม ระเบียบนี้จะต้องเก็บรักษาไว้เป็นความลับ การทำระเบียบสะสมนั้นทางโรงเรียนจะทำในลักษณะของแบบสอบถามนักเรียนใหม่ สำหรับนักเรียนชั้น ม.1 - ม.4 ซึ่งเป็นนักเรียนเข้าใหม่

ชนิดของข้อมูลในระเบียบสะสมซึ่งทำในลักษณะของแบบสอบถามนักเรียนใหม่ ประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้ คือ

1. ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลต่อไปนี้ คือ ชื่อ สกุล เพศ วัน เดือน ปีเกิด เชื้อชาติ สัญชาติ สถานที่เกิด สถานที่อยู่ ปัจจุบัน ฯลฯ
นักเรียนเป็นผู้บันทึกข้อมูล โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้คือ ชื่อ ที่อยู่ อายุ การศึกษา อาชีพ เชื้อชาติ สัญชาติของบิดามารดา ผู้ปกครอง พี่น้อง รายได้ของครอบครัว ฯลฯ
นักเรียนเป็นผู้บันทึกข้อมูล โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำ
3. ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้คือ ประวัติการเจ็บป่วย และการประสบอุบัติเหตุร้ายแรง บันทึกการเจริญเติบโตทางค่าน้ำหนัก ส่วนสูง เปรียบเทียบกับอายุ บันทึกการตรวจสุขภาพเกี่ยวกับตา หู จมูก ฟัน ปอด หัวใจ ฯลฯ
นักเรียนเป็นผู้บันทึกข้อมูล โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำ
4. ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียน ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้คือ บันทึกผลการเรียน วิชาต่าง ๆ ซึ่งควรจะมีการบันทึกผลการเรียนและบันทึกเวลาเรียน
นักเรียนเป็นผู้บันทึกข้อมูล โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำ

5. ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ที่นักเรียนได้ร่วม เป็นต้นว่า กิจกรรมที่ข้าพเจ้าชอบและสนใจมากที่สุด

นักเรียนเป็นผู้บันทึกข้อมูล โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำ

6. ข้อมูลเกี่ยวกับกิจนิสัย คือ บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับกิจนิสัยต่าง ๆ ที่นักเรียนทำ เป็นต้นว่า ก่อนมาโรงเรียนและหลังจากกลับโรงเรียนช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านบ้างหรือเปล่า

นักเรียนเป็นผู้บันทึกข้อมูล

7. ข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจและประสบการณ์ คือ การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจของนักเรียนและประสบการณ์ที่นักเรียนเคยผ่านมา เป็นต้นว่า ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือประเภท

นักเรียนเป็นผู้บันทึกข้อมูล

แบบของระเบียบสะสม เป็นแบบที่นำมาใส่แฟ้ม โดยแบ่งข้อมูลต่าง ๆ แยกกรอกเป็นข้อ ๆ เช่น แบบสอบถามนักเรียนใหม่ โดยมีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว สุขภาพ ผลการเรียน ความสนใจและประสบการณ์ ทั้งนี้เป็นต้น

ระเบียบสะสมที่ได้มาจะเก็บไว้ที่ฝ่ายแนะแนว เก็บเป็นรายบุคคลไว้ที่ตู้เก็บเอกสาร เพื่อสำหรับให้ผู้นแนะแนวได้ใช้ระเบียบสะสมประกอบการปรึกษาแก่นักเรียน ระเบียบสะสมนี้จะใช้เมื่อมีนักเรียนมาปรึกษาปัญหาต่าง ๆ และใช้เมื่อฝ่ายปกครอง ฝ่ายบริหาร ฝ่ายอาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องการแก้ปัญหา หรือหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ

หลักเกณฑ์ในการจัดทำระเบียบสะสม

1. การบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียน บันทึกเมื่อนักเรียนเข้ามาใหม่ หรือย้ายห้องเรียนใหม่ และทำให้เป็นปัจจุบัน
2. การจัดทำข้อความในระเบียบสะสมสะดวกแก่การบันทึกข้อมูลและการนำไปใช้กับคำนึงถึงการประหยัดเวลาในการบันทึก
3. ข้อมูลจากระเบียบสะสมเป็นประโยชน์กับทั้งผู้บริหารโรงเรียนและนักแนะแนว

4. ข้อมูลเหล่านี้ต้องทันต่อเหตุการณ์ เช่น นักเรียนอาจมีการย้ายที่อยู่ เปลี่ยนผู้ปกครอง บิดามารค้าย้ายที่ทำงาน
5. ข้อมูลในระเบียบสละสมจะมีผู้มาใช้ คือ อาจารย์ที่ปรึกษา ฝ่ายปกครอง ผู้บริหาร หรือผู้มาศึกษางาน แต่ต้องอยู่ในความควบคุมของฝ่ายนั้นแน่ว่า ข้อมูลเหล่านี้ควรจะให้ใครหรือเปล่า

ประโยชน์ของระเบียบสละสม

1. เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน เพื่อให้ครู ผู้บริหารโรงเรียน นักแนะแนว รู้จักนักเรียนเหล่านี้ในด้านต่าง ๆ
2. ข้อมูลต่าง ๆ จากระเบียบสละสม มีประโยชน์ในการจัดกลุ่มกิจกรรมการแนะแนวได้เหมาะสม เช่น การจัดการแนะแนวการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
3. เป็นการประเมินผลนักเรียนในด้านต่าง ๆ
4. เป็นการทำความเข้าใจพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนโดยตลอด ตั้งแต่ นักเรียนผู้นั้นเข้ามาอยู่ในโรงเรียน จนกระทั่งออกจากโรงเรียน
5. ระเบียบสละสม จะเป็นหลักฐานที่ช่วยนักเรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเองได้ อย่างถูกต้อง ซึ่งจะเป็นการนำทางให้เขาตัดสินใจเลือกการดำเนินชีวิตของเขาได้อย่างฉลาด
6. ระเบียบสละสมจะช่วยให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองนักเรียนทราบและเข้าใจ เด็กของเขาดียิ่งขึ้น

การทำสังคมมิติ (Sociometry)

สังคมมิติ เป็นกลวิธีอย่างหนึ่งสำหรับใช้หาความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างนักเรียน ในชั้นว่า ใครจับกลุ่มกับใครบ้าง หรือมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

การทำสังคมมิตินี้ทางฝ่ายแนะแนวจะจัดทำเฉพาะห้องที่สนใจเท่านั้น ซึ่งการทำ ส่วนใหญ่นิสิตฝึกสอนจะเป็นผู้ทำ เพื่อประโยชน์ในการทำ Case Study ของนิสิตเอง

จากการทำแผนผังสังคมมิติเพียงอย่างเดียว นิสิตฝึกสอนจะไม่ได้เหตุผลในการเลือกของนักเรียน จึงได้ทำแบบสอบถามประเภทหนึ่งเรียกว่า แบบสอบถาม "ใครเอ่ย" (Quess Who)

วิธีการคือ แจกแบบสอบถามแก่นักเรียนทุกคนในกลุ่ม แล้วชี้แจงการทำแบบสอบถามแก่นักเรียน

คำแนะนำ ข้อความในแบบสอบถามที่แจกให้นั้นเป็นข้อความที่บรรยายลักษณะต่าง ๆ ของบุคคล ให้นักเรียนคิดถึงเพื่อน ๆ ในห้อง รวมทั้งตัวนักเรียนเองที่มีลักษณะตรงกับข้อความแต่ละข้อ และให้ใส่ชื่อเพื่อนหรือเขียนคำว่า "ตัวเอง" ลงในข้อความต่าง ๆ ที่ตรงกับลักษณะของเพื่อน หรือลักษณะของนักเรียน

สังคมมิติที่ได้มาจะเก็บไว้ที่ฝ่ายแนะแนว นิสิตฝึกสอนจะได้รับประโยชน์จากการทำสังคมมิตินี้มากที่สุดที่เดียว นิสิตฝึกสอนจะต้องทำสังคมมิตินี้เสนอต่อฝ่ายแนะแนว เพื่อให้ฝ่ายแนะแนวรู้ข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดทำครั้งนี้ เพื่ออาจจะเป็นแนวทางในการช่วยเหลือนักเรียนหรืออาจส่งเสริมในค่านต่าง ๆ แก่นักเรียน

ประโยชน์ที่ได้รับจากแบบสอบถาม "ใครเอ่ย" (Quess Who)

1. เป็นแนวทางพิจารณาเหตุผลเกี่ยวกับสถานะของนักเรียนในกลุ่มเพื่อน
2. เป็นเครื่องประกอบการพิจารณาว่านักเรียนที่ศึกษาได้รับความสนใจจากเพื่อนเพียงใด โดยพิจารณาจากจำนวนครั้งที่เพื่อนระบุถึงชื่อนักเรียนผู้นั้น และเป็นการศึกษาค่านิยมในกลุ่มว่านิยมลักษณะเช่นใด

การใช้แบบสอบถาม (Questionnaires)

แบบสอบถาม คือ ข้อคำถามต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นเพื่อประสงค์ให้ผู้ที่ถูกถามกรอกข้อความลงไป อาจให้กรอกข้อความสั้น ๆ หรือยาว ๆ ก็ได้ การใช้แบบสอบถามสำหรับรวบรวมข้อมูลเป็นกลวิธีอย่างหนึ่งของการแนะแนวในโรงเรียน

แบบสอบถามนั้นทางฝ่ายแนะแนวเป็นผู้จัดทำขึ้น ส่วนใหญ่การเก็บข้อมูลของโรงเรียนใช้แบบสอบถามเป็นส่วนใหญ่ เพราะเป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่ใช้เวลารวบรวมน้อยที่สุด สำหรับนักเรียนจำนวนมาก ๆ แต่ต้องกรอกข้อความภายใต้ความควบคุมและการแนะนำของครู จึง

จัดว่าแบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือที่ประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายได้มาก และเมื่อได้รับแบบสอบถามแล้วก็นำมาวิเคราะห์ และแปลผลในเรื่องต่าง ๆ ออกมา เพื่อนำเสนอต่อทางโรงเรียนต่อไป

แบบสอบถามแบบรวบรวมข้อมูลทั่ว ๆ ไปของนักเรียน

แบบรวบรวมข้อมูลทั่ว ๆ ไปของนักเรียน เป็นแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในคานต่าง ๆ เช่น คานครอบครัว สุขภาพ การศึกษา กิจกรรม และความสนใจ ตลอดจนแบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม

วัตถุประสงค์ของการใช้แบบรวบรวมข้อมูลทั่ว ๆ ไปของนักเรียน

1. เพื่อปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียนให้ทันสมัยอยู่เสมอ แม้ว่าทางโรงเรียนจะมีประวัติของนักเรียนแต่ละคน แต่เมื่อเวลาผ่านไป สภาพการณ์ของนักเรียนอาจเปลี่ยนแปลงไป เป็นต้นว่า เกิดการหย่าร้างของพ่อแม่ การย้ายที่อยู่ การเปลี่ยนผู้อุปการะ หรือมีประสบการณ์ในการทำงานเพิ่มขึ้น
2. เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับนักแนะแนวประกอบการพิจารณาจัดกิจกรรมแนะแนว ตัวอย่างเช่น จากการให้นักเรียนกรอกแบบสอบถามนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้หนึ่งระบุว่า เขายังไม่มีโครงการเกี่ยวกับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จากข้อมูลที่ได้นักแนะแนวจะได้ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนผู้นั้น โดยให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ หรือกระตุ้นให้นักเรียนสนใจข้อเสนอสถานที่ทางการศึกษาและอาชีพ และค้นพบว่านักเรียนหลายคนยังไม่มีโครงการในเรื่องนี้ นักแนะแนวอาจจัดกิจกรรมแนะแนวหมู่ เป็นต้นว่า จัดวันอาชีพ หรือจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ
3. เพื่อเป็นการนำเสนอให้แก่ผู้บริหารให้พิจารณาความต้องการของนักเรียนต่อการบริการที่โรงเรียนให้แก่ นักเรียน

วิธีการให้นักเรียนกรอกแบบสอบถาม

โดยให้กรอกในช่วงโมงกิจกรรมแนะแนว หรือตามความเหมาะสม ก่อนให้นักเรียนกรอกแบบสอบถาม ต้องบอกจุดมุ่งหมายและวิธีการกรอกแบบสอบถามแก่นักเรียนและแจ้งว่าข้อมูลเหล่านี้ทางหน่วยแนะแนวจะเก็บไว้เป็นความลับ ดังคำชี้แจงต่อไปนี้

"ฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนได้จัดทำแบบสอบถามนี้ เพื่อรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับนักเรียน เพื่อครูแนะแนวจะรู้จักนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น จะได้นำมาใช้ประโยชน์ในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป ขอให้นักเรียนกรอกหรือตอบข้อความเหล่านี้อย่างตรงต่อความเป็นจริงที่สุด ข้อมูลเหล่านี้ครูแนะแนวจะเก็บไว้เป็นความลับ"

การตีความหมายข้อมูลที่ได้จากแบบรวบรวมข้อมูลทั่ว ๆ ไปของนักเรียน

การตีความหมายข้อมูลต้องทำอย่างระมัดระวัง นอกจากนั้นในการตีความหมายข้อมูล ผู้ตีความหมายต้องคำนึงถึงคำศัพท์ที่นักเรียนใช้ด้วยว่า นักเรียนมีความเข้าใจศัพท์นั้นเพียงใด ตัวอย่างเช่น นักเรียนคนหนึ่งกรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับแผนการในอนาคตโดยบ่งว่าต้องการเป็นวิศวกร ซึ่งจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่า นักเรียนเข้าใจว่าผู้ที่ประกอบอาชีพนี้มีหน้าที่เพียงกดปุ่มสับกลไกให้เครื่องจักรดำเนินงานไปแค่นั้น ถ้าฝ่ายแนะแนวไม่เข้าใจข้อความนี้ ควรทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมเพื่อความกระจ่างก่อนจะตีความหมายข้อมูล จากนั้นฝ่ายแนะแนวจะ Carry ค่ะแน่ออกมา ทำเป็นสถิติข้อมูลที่ต้องการเสนอต่อผู้อำนวยการหรือเก็บไว้ที่ฝ่ายแนะแนวเพื่อศึกษา

การใช้แบบสำรวจ (Problem Checklist)

แบบสำรวจส่วนมากใช้ข้อความที่เขียนเรียงกันเป็นข้อ ๆ และมีที่ว่างให้ทำเครื่องหมายข้างหน้า หรือข้างหลังของข้อความเครื่องหมาย ✓ หรือ X หรือใช้คำตอบว่า "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" ตามที่ผู้สั่งแจ้งให้ผู้ทำปฏิบัติตาม เช่น เรารวบรวมปัญหาต่าง ๆ ไว้มาก ให้นักเรียนกาเครื่องหมายลงไปได้ว่า ปัญหาอะไรตรงกับปัญหาของตน แล้วเราก็นำมารวบรวมว่าปัญหาสำคัญ ๆ ของนักเรียนทั้งโรงเรียนที่เหมือน ๆ กัน คือปัญหาอะไรบ้าง เพื่อนำมาพิจารณาจัดบริการแนะแนวเพื่อช่วยแก้ไข

การใช้แบบสำรวจนี้ บางทีอาจให้นักเรียนตอบละเอียดลงไปอีกก็ได้ เช่น ให้บอกว่าปัญหาใดนักเรียนต้องการให้ทางโรงเรียนช่วยเหลืออย่างรีบด่วนก็ให้ใส่เครื่องหมาย 2 ครั้ง อย่างนี้เป็นต้น

แบบสำรวจอาจจัดทำได้หลายด้าน เช่น แบบสำรวจความสนใจในด้านวิชาศิลปะ ปฏิบัติและศิลปศึกษา แบบสำรวจการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน แบบสำรวจตนเองในด้านอุปนิสัย

แบบเติมประโยคให้สมบูรณ์ แบบสำรวจตนเองในค่านักเรียน แบบสำรวจผลการเรียน
ชั้น ม.3 ม.6 : แบบสำรวจข้อมูลและปัญหาของนักเรียน แบบสำรวจปัญหา
สุขภาพ แบบสำรวจบุคลิกภาพ

ฝ่ายแนะแนวจะแจกแบบสำรวจให้นักเรียนต่อเมื่อต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัว
นักเรียนเพิ่มเติม หรือเมื่อต้องการทราบปัญหาบางด้านของนักเรียน เช่น ด้านสุขภาพ
 เป็นต้น เมื่อใดที่แบบสำรวจกลับคืนฝ่ายแนะแนวก็จะนำมาศึกษาเฉพาะห้องที่ต้องการศึกษา
เท่านั้น ต่อจากนั้นก็จะเก็บรวบรวมไว้กับระเบียบสะสมในตู้เก็บเอกสาร ถ้านักเรียนคนใด
มีปัญหาซึ่งนอกเหนือไปจากการศึกษาของฝ่ายแนะแนว ฝ่ายแนะแนวก็จะร่วมมือกับครูประจำชั้น
หรือครูที่เสนอตัวนักเรียนคนนั้นมา และก็จะนำข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งได้จากแบบสำรวจ
ในด้านต่าง ๆ มาศึกษาอีกครั้ง

2. การให้ข้อเสนอแนะ

บริการสนเทศ (Information Service) เป็นเทคนิคการให้ข้อมูลข่าวสาร
ด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว สังคมและอื่น ๆ โดยมีจุดประสงค์จะให้
ผู้รับข่าวสารสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับนั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน หรือ
ประกอบการตัดสินใจ การวางแผนการเรียน การทำงาน หรือการปฏิบัติตนเอง ซึ่ง
สามารถช่วยปรับตัวเองให้อยู่ในสภาพที่พึงพอใจได้อย่างเหมาะสม

การให้ข้อเสนอแนะมีขั้นตอนดังนี้คือ

1. สำรวจปัญหาหรือความต้องการ เพื่อจะได้จัดหาข้อเสนอแนะที่เหมาะสมและ
ตรงกับสิ่งที่นักเรียนอยาก رؤอยากเห็น จะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่
2. ตั้งเป้าหมาย เพื่อจะได้เสนอข้อมูลใดถูกต้องว่าต้องการให้นักเรียนได้รับข่า
สารโดยเน้นจุดใด เช่น เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพหรือเพื่อให้แง่คิดในการปฏิบัติงาน
3. เสนอข้อมูล การนำเสนอข้อมูลข้อเสนอแนะทำได้หลายวิธี เมื่อใดที่ทราบความ
ต้องการและตั้งเป้าหมายที่แน่นอนแล้วก็ควรเลือกวิธีการเสนอข้อมูลที่เหมาะสม เช่น
จัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศ หรือศึกษานอกสถานที่

4. การติดตามผล เพื่อศึกษาว่า ได้ผลเป็นอย่างไร ซึ่งอาจจะใช้วิธีประเมินจากการสังเกต หรืออาจจะใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

ดังกล่าว่าแล้วว่าการนำเสนอข้อสนเทศนั้น ทำได้หลายวิธี ซึ่งแล้วแต่ความเหมาะสม เช่น ระยะเวลา งบประมาณ วิทยุติ ของผู้ที่รับข่าวสารต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น แต่ในการฝึกงานแนะแนวในโรงเรียน สิ่งหนึ่งที่นิสิตได้รับมอบหมายจากภาควิชาคือการจัดเสนอข้อสนเทศ โดยจัดป้ายนิเทศทุกสัปดาห์ ๆ ละ 1 ป้าย เป็นอย่างน้อย ฉะนั้นจึงขอเสนอวิธีการจัดป้ายนิเทศดังนี้

การจัดป้ายนิเทศ คือ การจัดแสดงข้อมูลบนแผ่นป้ายเพื่อให้ผู้รับข่าวสารได้ดูได้เห็นและอ่าน เป็นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใดชมการจัดป้ายนิเทศจะต้องมีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ คือ ประการแรกเพื่อสร้างความสนใจ ประการที่สองเพื่อให้ข้อมูลซึ่งเป็นข้อเท็จจริง

การสร้างป้ายนิเทศ ไม่ได้หมายถึงการทำป้ายเปล่า ๆ เท่านั้น แต่ต้องควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง อย่างไร จึงจะเป็นสิ่งดึงดูดหรือเร้าใจผู้ชม การสร้างป้ายนิเทศมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ

1. องค์ประกอบทางตัวหนังสือหรือข้อความ (Verbal Components)
ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย ๆ ดังนี้

1.1 หัวเรื่อง (Headline) คือข้อความที่เป็นตัวแสดงเรื่องราว เช่น การศึกษาต่อ อาชีพที่น่าสนใจ มาเลือกอาชีพกันเถอะ อาชีพการขาย เลขานุการ ในทางธุรกิจการค้า เช่น ยามมน้ำเต้าทอง โลลิต้าไนท์คลับ ยี่หอรถเมล์ ฯลฯ หัวเรื่องดังกล่าวถ้าจะแบ่งเป็นประเภท ๆ เช่น

- ประเภทบอกตรง ๆ (Direct headline) คือหัวเรื่องที่บอกตรง ๆ ว่าอะไรเป็นอะไร เช่น อาชีพการขายเครื่องเสียง เป็นต้น
 - ประเภททางอ้อม (Indirect headline) เช่น เมื่อเป็น
- ผลนี้ถึงแอนด์เมท

- ประเภทเป็นข่าว (News headline) เช่น ต้องการพนักงานขาย ต้องการพยาบาล ต้องการช่างก่อสร้าง เป็นต้น

- ประเภทบอกว่าเป็นอย่างไร (How to headline) เช่น เก็บออมวันนี้เศรษฐกิจวันหน้า

- ประเภทคำถาม (Question headline) เช่น ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ได้อย่างไร จะเลือกเรียนอะไร ที่ไหนดี อาชีพไหนดี เป็นต้น

- ประเภทคำสั่ง (Command headline) เช่น คิดให้ดีกว่าทำ เลิกทำก่อนคิด จงตัดสินใจเลือกอาชีพก่อนที่จะสายเกินไป มาเลือกอาชีพกันเถอะ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม หัวเรื่องจะเป็นตัวบอกให้รู้เรื่องราว ดังนั้นลักษณะที่ดีของหัวเรื่อง (headline) จะต้องดึงดูดความสนใจให้ผู้อ่านเข้ามาอ่าน เฉพาะเจาะจงใช้คำที่ดี กระชับ และผสมผสานกับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น รูปภาพ ข้อความอื่น ช่องว่าง เป็นต้น

1.2 คำขวัญ (Slogan) ได้แก่คำต่าง ๆ ที่จดจำได้ง่าย สะดุดตา กระตุ้นความสนใจ มีจังหวะคล้องจอง เป็นคำรวมสมัย เช่น สวดยคมสมจริง ผันตกรดคิด สวดย่นาคูหรุณานี้ รินน้อยหนอยผสมมากหนอย อร่อยกำลังเหมาะ ความสุขที่คุณดื่มได้ เป็นต้น

1.3 คำอธิบายภาพ (Caption) เป็นคำอธิบายใต้ภาพอธิบายภาพนั้นให้ผู้อ่านเข้าใจ ป้ายนิเทศที่จะดึงดูดความสนใจ มักจะมีภาพประกอบและมีคำอธิบายใต้ภาพ อาจเป็นการอธิบายเป็นเรื่องเป็นราวประกอบภาพแต่ละภาพไปจนจบเรื่อง

1.4 ข้อความ (Copies) เป็นข้อความรายละเอียดของเรื่องราวนั้น ๆ เช่น เราจะแสดงป้ายนิเทศเรื่องอาชีพช่างวิทยุโทรทัศน์ จะมีคำอธิบายภาพเป็นข้อความในเรื่องลักษณะของงาน การฝึกอบรม รายได้ ฯลฯ การใช้ข้อความอธิบายอาจอยู่ในประเภทชี้แจงแถลงเหตุผล การพรรณนา การกล่าวอ้างถึงผู้ทรงคุณวุฒิ การเล่าเรื่อง อย่างไรก็ตาม การใช้ข้อความในส่วนนี้จะต้องอธิบายให้รู้ว่า เราจะให้อะไร ใช้ถ้อยคำข้อความเป็นภาษาที่เป็นมิตร เรียกความสนใจได้ มีความง่าย น่าสนใจ ชวนอ่าน ชัดเจน กระชับ และไม่นอกเรื่อง

2. องค์ประกอบที่สองของการจัดป้ายนิเทศ ได้แก่ สิ่งที่ตรงกันข้ามกับประเภทแรกคือ พวกไม่ใช่ข้อความ (Non-verbal Components) ได้แก่ รูปภาพ สี ขนาด และอื่น ๆ

2.1 รูปภาพ (Illustrate) ภาพที่นำมาจัดป้ายนิเทศจะต้องทราบว่า เป็นภาพอะไร เหมาะสมเข้ากับเรื่องราวหรือไม่ อาจเป็นภาพถ่าย ภาพวาด ภาพสี ภาพขาวดำ จะต้องเลือกให้เหมาะสมกับเรื่องราว สอดคล้องกับหัวเรื่องและคำอธิบาย

2.2 สี (Color) การใช้สีจะต้องคำนึงถึงความสวยงามของป้ายนิเทศ เพราะสีเป็นเครื่องดึงดูดความสนใจได้ดี ดังนั้นจะต้องพิจารณาสีพื้น สีตัวหนังสือ ประกอบกับภาพที่เอามาประกอบด้วย

2.3 พื้นผิว (Texture) เป็นส่วนสำคัญอันหนึ่งที่จะดึงดูดความสนใจได้ อาจเลือกพื้นเรียบ พื้นผิวหยาบ ผิวขรุขระ หรือลักษณะอื่น ๆ

2.4 ขนาด (Size) ต้องเหมาะสมกับแผ่นป้าย เหมาะกับเรื่องไม่เล็กเกินไปจนแน่น ไม่ใหญ่เกินไปจนโหล่งเล่ง จะทำให้ไม่น่าสนใจ

2.5 ความกลมกลืน (Tone) สีที่ใช้จะต้องกลมกลืนกันทั้งตัวหนังสือ รูปภาพ และส่วนอื่น ๆ ที่ประกอบเป็นป้ายนิเทศ

2.6 คนตรีประกอบ (Music) ถ้ามีคนตรีเครื่องเสียงประกอบจะต้องให้เหมาะสม ดึงดูดความสนใจได้

2.7 การจัดออกแบบ (Layout) จะต้องจัดให้เหมาะสมกลมกลืน พิจารณาว่าอะไรมาก่อนมาหลัง อะไรเป็นตัวดึงดูดให้เกิดความสนใจ เช่น ข้อความสำคัญที่จะให้ผู้ชมเห็นก่อนอยู่ซ้ายมือ (เพราะธรรมชาติของมนุษย์จะอ่านจากซ้ายไปขวา) หรืออาจมีลูกศร (→) นำ มีการคุ้นเคยเชิง เป็นต้น

องค์ประกอบสองประการดังกล่าวเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดป้ายนิเทศที่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบเหล่านี้ ก็เพราะการจัดแต่ละครั้งแต่ละเรื่องนั้นมีจุดประสงค์กว้าง ๆ สามทางคือ ทางจิตวิทยา (Psychological Objective) เพื่อให้ผู้รับข่าวสารนั้นพัฒนาตัวเองขึ้นทั้งด้านความรู้และความเชื่อ ทางพฤติกรรม เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับข่าวสารเกิดการ

กระทำ และสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อเรื่องราวและข่าวสารนั้น

อย่างไรก็ดี การจัดป้ายนิเทศส่วนที่จะต้องคำนึงถึง นอกจากองค์ประกอบดังกล่าวแล้ว ก็ต้องคำนึงถึงความสมดุลย์ของป้ายนิเทศ (Balance) การตัดกัน (Contrast) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สอดคล้องกลมกลืนกัน (Unity) ช่องว่าง (White Space) จะต้องเหมาะสมกลมกลืนกันอยู่ในที่ ๆ เหมาะสมและรับกัน มีสัดส่วน (Proportion) ที่เหมาะสม และจะต้องมีการมองดูที่เป็นารเคลื่อนที่ของสายตา เช่น ลูกศร (Gaze motion) เป็นต้น

เทคนิคการให้บริการสนเทศเป็นวิธีการนำเสนอข้อมูลเพื่อให้ผู้ได้รับข่าวสารเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี การจัดโดยคำนึงถึงผู้รับข่าวสารเป็นหลัก กำลังคน กำลังงบประมาณ ตลอดจนสภาพแวดล้อม จะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของการจัดขอสสนเทศ

3. การสัมภาษณ์เพื่อการแนะแนว (Interview)

การสัมภาษณ์คือการสนทนาหรือการพูดคุยกันระหว่างบุคคลสองคนอย่างมีจุดหมาย ความมุ่งหมายของการสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา มีดังนี้

1. เพื่อสร้างความสนิทสนม หรือความคุ้นเคย
2. เพื่อรวบรวมขอสสนเทศเกี่ยวกับตัวเด็ก และเพื่อหยั่งทราบปัญหา และความต้องการต่าง ๆ ของนักเรียน
3. เพื่อให้ขอสสนเทศ ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจแก่นักเรียนในการวางแผน การที่มีประสิทธิภาพ
4. เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในตนเอง และแก้ปัญหาของตนเอง

วิธีดำเนินการ

1. ให้คำปรึกษานักเรียนที่มาขอรับคำปรึกษาค้นตนเองและนักเรียนที่ฝ่ายต่าง ๆ ส่งมาพบครูแนะแนว
2. บันทึกการให้คำปรึกษา
3. ประชุมปรึกษาหารือกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกัน ช่วยเหลือ นักเรียน

4. แจ้งผลการให้คำปรึกษา และความช่วยเหลือให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
5. ติดตามผลการให้คำปรึกษา
6. เมื่อปัญหานั้นไม่สามารถแก้ไขก็ต้องส่งไปหาผู้เชี่ยวชาญอีกทีหนึ่ง
7. ขอความบันทึกการให้คำปรึกษา ตลอดจนแนวทางที่ได้แก้ปัญหาต่าง ๆ จะรวมเก็บไว้ในสมุดซึ่งอยู่ในตู้เอกสารเพื่อทำการค้นคว้าต่อไป หรืออาจจะเป็นแนวทางในการติดตามผลด้วย

ผู้ดำเนินการ คือ ฝ่ายแนะแนว ใช้ระยะเวลาตลอดปีการศึกษา

สมมติฐานซึ่งแสดงว่าควรส่งนักเรียนไปหาครูแนะแนว เพื่อให้ครูแนะแนวได้ช่วยและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ซึ่งนิสิตควรให้ความสนใจ

1. ชาติเรียนน้อย ๆ หรือเฉื่อยชา
2. ไม่มีความกระตือรือร้นและมีความเบื่อหน่าย
3. ชอบแยกตัวจากเพื่อนฝูง
4. ซลาคล้ายเกินไป
5. ความรู้สึกอ่อนไหวอย่างแรง
6. หงุดหงิดและเศร้าหมอง
7. ชอบแสดงออก
8. หาเหตุผลและข้อแก้ตัวมากเกินไป
9. ชอบบ่นเกี่ยวกับความรู้สึกไม่สบายหรืออ่อนเพลีย
10. ชอบทำตัวเหนือผู้อื่นมากเกินไปหรือชอบทะเลาะวิวาท
11. ชาติความสนใจในสิ่งที่เป็นอยู่รอบ ๆ ตัวอยู่ตลอดเวลา
12. ไม่มีระเบียบหรือสภาพการแต่งตัวใช้ไม่ได้ สกปรก
13. แสดงความไม่เคารพหรือกิริยาไม่ค่อยเป็นนิตย
14. มีนิสัยชอบทำลายสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งชอบทำลายสิ่งสวย ๆ งาม ๆ
15. ชอบอ่านหรือพูดจาเกี่ยวกับเรื่องลามกอนาจาร
16. ไม่ซื่อตรง (ทำจนเป็นนิสัย)

17. แสดงความกลัว หวาดระแวง หรือความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์อย่างเห็นได้ชัด
18. มีความโกรธหงุดหงิดและกังวลใจอยู่เสมอ
19. มีความรู้สึกไม่พอใจอยู่เป็นนาน ๆ หรือขอวิจารณ์เพื่อทำลาย
20. พுகหรือถามมากเกินไปในสิ่งที่ไม่สำคัญ
21. ไม่สามารถเข้าใจอะไรได้อย่างละเอียด
22. มีนิสัยเกียจคร้านหรือชอบผัดผ่อนงาน

4. การจัดวางตัวบุคคล

การจัดวางตัวบุคคล เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการเลือกแผนการเรียน เลือกกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการจัดหางานให้นักเรียนทำในวันหยุด หรือเวลาว่าง โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับความถนัด ความสนใจ สุขภาพ สติปัญญา และฐานะทางเศรษฐกิจ

การจัดวางตัวบุคคลควรเริ่มจากการศึกษารายละเอียดของนักเรียนเพื่อที่จะได้ช่วยจัดวางตัวได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การจัดวางตัวนักเรียนในโรงเรียน แบ่งออกได้กว้าง ๆ ดังนี้

1. การเลือกแผนการเรียน
2. การเลือกเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น ชุมนุมต่าง ๆ หรือการเป็นนักกีฬา เป็นต้น
3. การจัดหาทุนการศึกษาให้ตามสภาพของนักเรียนที่จำเป็น
4. จัดหางานให้นักเรียนทำ เพื่อฝึกฝนและเพื่อมีรายได้ตามสมควร

วิธีการจัดวางตัวบุคคลทำได้หลายวิธี เพื่อให้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งทั้งนี้แล้วแต่สภาพการณ์และความเหมาะสมของนักเรียนในโรงเรียนนั้น ๆ

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างการเสนอโครงการจัดวางตัวนักเรียนในการเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสม

งานบริการจัดวางตัวบุคคล

หลักการและเหตุผล

การเลือกแผนการเรียนหรือสายวิชาชีพที่ไม่เหมาะสมกับความถนัด ความสามารถ และความสนใจของตน ย่อมนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งทางด้านการกำลังใจและด้านเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากความล้มเหลวในการเรียนและการทำงาน ฉะนั้นการให้โอกาสและแนวทางในการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนก่อนการตัดสินใจ จะช่วยให้นักเรียนได้เลือกในสิ่งที่เหมาะสมกับตน อันจะนำมาซึ่งผลสำเร็จ นอกจากนี้การขาดปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นในการเรียนก็เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งต่อการเรียน การพิจารณาให้ความช่วยเหลือในเรื่องการทำงานในช่วงปิดภาคเรียนและการให้ทุนการศึกษาจึงเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่โรงเรียนพึงกระทำ การจัดโครงการบริการจัดวางตัวบุคคลจึงนับได้ว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเลือกแนวทางในการเรียนและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนมีทุนทรัพย์เพียงพอที่จะใช้จ่ายในการศึกษา

วัตถุประสงค์

ก. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อจัดวางตัวนักเรียนให้สามารถเรียนและเลือกแนวทางในการประกอบอาชีพได้เหมาะสมกับตน ตลอดจนมีรายได้พิเศษที่จะนำมาใช้จ่ายในการศึกษา

ข. วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ในการทำงาน เป็นแนวทางในการเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อและประกอบอาชีพในอนาคต
2. เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและครอบครัว
3. เพื่อช่วยให้นักเรียนมีรายได้พิเศษ ใช้เป็นทุนการศึกษา เป็นการแบ่งเบาภาระผู้ปกครอง
4. เพื่อเป็นสวัสดิการแก่นักเรียน
5. เพื่อส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์

6. เพื่อเป็นเกียรติประวัติแก่นักเรียนที่เรียนดีและมีความประพฤติดี
7. เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความประพฤติและการปกครองที่อาจจะเกิดจากนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียน
8. เพื่อช่วยป้องกันและไม่ให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษาของนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำหรือนักเรียนที่เลือกแผนการเรียนไม่ตรงกับความสามารถและความสนใจของตน
9. เพื่อส่งเสริมกำลังใจนักเรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนตามลำดับ และเป็นกำลังสำคัญของบ้านเมือง

เป้าหมายความสำเร็จ

1. นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ต้องการประสบการณ์ในการทำงาน ตลอดจนนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ที่ไม่ได้รับทุนการศึกษา สามารถหาประสบการณ์และรายได้พิเศษจากการทำงานในช่วงปิดภาคฤดูร้อน อย่างน้อยร้อยละ 80 ของนักเรียนที่ต้องการทำงานทั้งหมด
2. นักเรียนที่มีความประสงค์จะได้รับทุนการศึกษามีโอกาสได้รับพิจารณาอย่างน้อยร้อยละ 80 ของผู้รับทุนทั้งหมด
3. นักเรียนที่เรียนอ่อน ตกชั้น มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ตลอดจนนักเรียนที่เลือกแผนการเรียนไม่ตรงกับความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของตน อย่างน้อยร้อยละ 95 สามารถแก้ไขปัญหการเรียนของตนได้
4. นักเรียนจะเลือกแผนการเรียนตรงความถนัด ความสามารถ และความสนใจของตน ทำให้ได้รับความสำเร็จตามลำดับ และขจัดความสูญเปล่าทางการศึกษา และเกิดประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรมนุษย์อย่างคุ้มค่า

วิธีดำเนินงาน

1. การจัดหางานให้นักเรียนทำในระหว่างปิดภาคฤดูร้อน
 - 1.1 ติดต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่คาดว่าจะรับนักเรียนเข้าทำงานในระหว่างปิดภาคเรียนฤดูร้อน เพื่อขอทราบระเบียบการและจำนวนนักเรียนที่จะรับเข้าทำงานใน

แต่ละปี เพื่อเตรียมประกาศให้นักเรียนทราบในภาคปลายของปีการศึกษา

1.2 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการติดต่อหน่วยงานต่าง ๆ คิดประกาศให้นักเรียนทราบ

1.3 ให้ข้อมูลและคำปรึกษาแก่นักเรียนที่สนใจมาติดต่อและสอบถาม

1.4 ประกาศรับสมัครนักเรียนชั้น ม.4 (ม.5 - ม.6) ที่มีความประสงค์จะหารายได้พิเศษและประสบการณ์ในการทำงานในภาคฤดูร้อน เข้าทำงานในหน่วยงานที่ต้องการให้โรงเรียนคัดเลือกส่งไปให้

1.5 ทำการสัมภาษณ์คัดเลือกนักเรียนที่มาสมัครไว้

1.6 คัดเลือกนักเรียนตามจำนวนและคุณสมบัติที่หน่วยงานต้องการ

1.7 ติดต่อขอรับแบบฟอร์มสมัครงานมาให้นักเรียนกรอก รวบรวมเพื่อนำส่งหน่วยงาน พร้อมกับหนังสือส่งตัวนักเรียนเข้าทำงานของโรงเรียน

1.8 ประชุมนิเทศและอบรมมารยาทนักเรียนที่จะเข้าทำงานก่อนที่จะส่งไปทำงาน

1.9 ติดตามผลการทำงานของนักเรียนด้วยการออกแบบสอบถามนักเรียนที่ไปทำงาน หลังจากเสร็จสิ้นการทำงานแล้ว

1.10 รวบรวมข้อมูลและสรุปข้อคิดเห็นในการทำงานของนักเรียนไว้เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกและให้คำปรึกษาแนะแนวแก่นักเรียนในปีการศึกษาต่อไป

2. การพิจารณาให้ทุนการศึกษา

อาจารย์แนะแนวร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการพิจารณาทุนการศึกษาของโรงเรียน

3. การช่วยเหลือนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ

3.1 รวบรวมรายชื่อนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ตลอดจนนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียน ในแต่ละระดับชั้น นำเสนอฝ่ายวิชาการ เพื่อดำเนินการประชุมปรึกษาหารือ หาแนวทางจัดสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียน

3.2 ประชุมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการแก่อาจารย์ที่ปรึกษาอาจารย์ประจำวิชา และผู้ปกครอง และขอความร่วมมือในการช่วยเหลือ ดูแลและติดตาม

ผลการเรียน พัฒนาการของนักเรียน

3.3 อาจารย์แนะแนวที่รับผิดชอบการสอนกิจกรรมแนะแนวในแต่ละระดับชั้น ศึกษาข้อมูลเพื่อหาสาเหตุแห่งปัญหาของนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายบุคคลและดำเนินการแก้ไข ปัญหา โดยการให้คำปรึกษาหารือเป็นบุคคลหรือเป็นกลุ่มตามควรแก่กรณีอย่างต่อเนื่อง ตลอดปีการศึกษา และคอยติดตามผลและบันทึกผลพัฒนาการของนักเรียนต่อเนื่องกันเป็นระยะตลอดปีการศึกษา

3.4 ประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการเมื่อสิ้นปีการศึกษา เก็บรวบรวมผลการให้คำปรึกษาหารือและการเรียนซ่อมเสริมไว้เป็นหลักฐาน เพื่อกำหนดการต่อเนื่องในปีการศึกษาต่อไป จนกว่านักเรียนที่มีปัญหาจะจบการศึกษาออกจากโรงเรียน

4. การใช้ข้อทดสอบความถนัดทางวิชาการและความสนใจในอาชีพ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกแผนการเรียน แนวทางศึกษาต่อ และการเลือกอาชีพ

4.1 ทดสอบความถนัดทางวิชาการด้านต่าง ๆ โดยใช้ข้อทดสอบมาตรฐานจากสถาบันที่เชื่อถือได้

4.2 ทดสอบความสนใจในอาชีพต่าง ๆ ตามการแบ่งของยูเนสโกที่จัดแบ่งกลุ่มอาชีพไว้ โดยใช้ข้อทดสอบมาตรฐานของกรมวิชาการ

4.3 รวบรวมผลการสอบของนักเรียนตั้งแต่มัธยมปีที่ 1 จนถึงปัจจุบันจากระเบียนสะสม

4.4 ประชุมชี้แจงผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 เพื่อชี้แจงแผนการเรียนระดับ ม.ปลาย แนวทางศึกษาต่อ แนวทางประกอบอาชีพ ให้ผู้ปกครองเข้าใจ เพื่อประกอบการตัดสินใจของนักเรียน

4.5 ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนประกอบการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนและแนวทางศึกษาต่อ

4.6 ให้นักเรียนลงทะเบียนตามแผนการเรียนที่สอดคล้องกับความถนัด ความสามารถ และความสนใจของตน

ค่าใช้จ่าย ใช้จากงบประมาณค่าใช้จ่าย

ระยะเวลาดำเนินงาน ตลอดปีการศึกษา เว้นการจัดหางานให้นักเรียนทำ
จัดเฉพาะภาคเรียนที่ 2 และปิดภาคฤดูร้อน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ นักเรียนที่จบจากโรงเรียนนี้ส่วนหนึ่งจะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์
ในการทำงาน ทำให้สามารถปรับตัวได้เป็นอย่างดี เมื่อได้ประกอบอาชีพต่อไปในภายหน้า
นอกจากนี้ปัญหาในเรื่องทุนทรัพย์ที่จะใช้จ่ายในการศึกษาของนักเรียนที่ขาดแคลนและปัญหา
นักเรียนประสบความล้มเหลวในการเรียนจะลดน้อยลงและหมดไปในที่สุด และมีโอกาสเลือก
แนวทางการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพตรงความสามารถ พบความสำเร็จ ความก้าวหน้าในชีวิต
เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง

ผู้รับผิดชอบโครงการ อาจารย์ฝ่ายแนะแนวทุกคน

๕. การติดตามผล

การติดตามผล เป็นบริการหนึ่งในหลายบริการที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อประโยชน์
ในการดำเนินงานแนะแนวการปรับปรุงการเรียนการสอน และประโยชน์ในการบริหาร
โรงเรียนโดยทั่วไป วัตถุประสงค์ของการติดตามผลอาจจำแนกได้ดังนี้คือ

1. เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถปรับปรุงตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น การเรียน
การสังคม
2. เพื่อประเมินผลวิธีการสอน การจัดกิจกรรมของโรงเรียน ว่าดำเนินไปได้
ดีเพียงใด
3. เพื่อนำมาปรับปรุงบริการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน
แล้วนำมาวิจัยเพื่อประโยชน์ของนักเรียนรุ่นต่อไป

ถ้าจะจำแนกการติดตามผลเพื่อการแนะแนวแล้ว อาจจะจำแนกออกได้เป็น 5
ประเภทดังนี้

1. การติดตามผลนักเรียนที่ได้รับการแนะแนวไปแล้ว เมื่อนักเรียนได้รับการแนะแนวไปแล้ว ครูแนะแนวจะต้องมีการติดตามผลของการแนะแนวว่าเป็นอย่างไร หลังจาก
ที่นักเรียนได้รับการแนะแนวไปแล้ว มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไรบ้าง คีขึ้นหรือเลว
ลง หรือว่ายังคงเหมือนเดิม ทั้งนี้เพื่อที่จะทำให้การให้คำปรึกษาครั้งต่อไปดีขึ้น

2. การติดตามผลนักเรียนที่เรียนอยู่ในปัจจุบัน โดยคุณผลการเรียนแต่ละภาคเรียน
ว่าเป็นอย่างไร เช่น หากผลการเรียนในภาคเรียนที่หนึ่งไม่สู้ดีนัก ก็ติดตามผลว่าการ
เรียนในภาคที่สองเป็นอย่างไร หรืออาจจะติดตามผลเมื่อนักเรียนย้ายระดับชั้น เช่นจาก
ม.ศ.1 ไปชั้น ม.ศ.2 หรือจากชั้น ม.ศ.ต้น ไปชั้น ม.ศ.ปลาย ทั้งนี้เพื่อผลดีต่อการเรียน
ของนักเรียน ตลอดจนจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรและวิธีสอนต่อไป

3. การติดตามผลนักเรียนที่เป็นกรณีพิเศษ เช่นนักเรียนที่ต้องอาศัยจิตแพทย์
นักเรียนที่เรียนอ่อนมากจนต้องสอนซ่อมเสริม หรือนักเรียนที่เรียนเก่งมากจนต้องจัดชั้นให้
เป็นพิเศษ เป็นต้น

4. การติดตามนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน ทั้งผู้ที่ไปเรียนต่อที่อื่นและผู้ที่ไม่ได้
เรียนต่อ ทั้งนี้เพื่อจะเห็นว่านักเรียนเหล่านั้น สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของ
โรงเรียนใหม่ หรือสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนได้หรือไม่

5. มีการติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ว่าได้ไปศึกษาต่อ และ
ประกอบอาชีพอะไร ที่ไหน ประสบผลสำเร็จหรือไม่สำเร็จอย่างไร

วิธีการติดตามผลทำได้หลายวิธี ดังจะได้เสนอตัวอย่างโครงการติดตามผลนักเรียน
ในท่านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

โครงการติดตามผลเด็กที่ขอยื่นเรียน

หลักการและเหตุผล

คนเราย่อมพอใจในสิ่งที่ตนเองชอบและอยากได้ ชอบความเป็นอิสระ เมื่อถูกขัดขวาง ถูกวางกฎเกณฑ์ ถูกบังคับ ก็ย่อมจะหาทางออก ถ้าเป็นนักเรียนก็หนีเรียน เด็กที่หนีเรียนนี้เมื่อเขาสามารถทำสิ่งที่เขาพอใจได้แล้ว บางครั้งเขาก็ไม่ทันได้คิดว่าสิ่งที่ทำไปนั้นผิด หรือมีผลเสียต่อเขาอย่างไร โดยเฉพาะผู้ที่กำลังเจริญเติบโต ไม่มีความยั้งคิด ย่อมมีการทำผิดพลาดไปบ้าง ซึ่งควรช่วยเหลือเพื่อชี้แนะแนวทางให้เขาเหล่านั้นดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกที่ควร เพราะบุคคลเหล่านี้ต่อไปในวันข้างหน้าก็ต้องเป็นกำลังที่สำคัญของประเทศ ฉะนั้นเมื่อเขากำลังจะก้าวไปในทางที่ผิด จึงสมควรที่จะได้รับความช่วยเหลือ เมื่อเขาได้รับความช่วยเหลือจากฝ่ายแนะแนวแล้วเขาจะดีขึ้นหรือไม่นั้น หรือมีอุปสรรคขัดข้องอะไรที่ไม่อาจจะทำได้ จึงต้องมีการติดตามผล ฝ่ายแนะแนวจึงได้จัดทำให้มีการติดตามผลเด็กที่หนีเรียนนี้ขึ้น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถที่จะเรียนได้ทันเพื่อน
2. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้สำรวจตัวเองว่าสิ่งที่ทำนั้นเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่
3. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเกิดความสบายใจ
4. เพื่อลดอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน
5. เพื่อจะได้แนะแนวทางที่ถูกต้องให้กับนักเรียน
6. เพื่อสำรวจว่านักเรียนได้นำคำปรึกษาที่ได้รับไปปฏิบัติจริงหรือไม่

เจ้าของโครงการ

ฝ่ายแนะแนว

ผู้รับผิดชอบโครงการ

อาจารย์ฝ่ายแนะแนวทุกคน

ระยะเวลาดำเนินงาน

วันที่ 13 - 30 มกราคม 2528

สถานที่ดำเนินงาน

โรงเรียนมัธยมสาธิต มศว ประสานมิตร

เป้าหมายของโครงการ

1. ติดตามเด็กที่ขอบนี้เรียนว่าหลังจากได้รับการแนะแนวไปแล้ว
2. เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการแนะแนวต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนสามารถที่จะเรียนได้ทันเพื่อน
2. ทางโรงเรียนสามารถควบคุมความประพฤติของนักเรียนได้
3. ทางโรงเรียนสามารถที่จะติดตามผลการแนะแนวที่ทางฝ่ายแนะแนวได้ให้บริการไปแล้ว

วิธีดำเนินการ

ในการติดตามผลเด็กที่ขอบนี้โรงเรียนนี้เรามีวิธีการติดตามได้ดังนี้

1. ติดตามโดยประกอบด้วยเด็กมิให้เด็กรู้ตัว

โครงการติดตามผลโดยวิธีประกอบด้วยเด็กโดยไม่ให้เด็กรู้ตัววิธีดำเนินการ

1. ฝ่ายแนะแนวเลือกสมาชิกในห้องเรียนของนักเรียนที่ขอบนี้เรียนมา 1 คน โดยที่บุคคลนั้นจะต้องเป็นผู้ที่ไว้วางใจได้ และมีความรับผิดชอบดี
2. ฝ่ายแนะแนวจะต้องไม่ให้สมาชิกในห้องคนอื่นทราบว่า บุคคลที่เลือกไปเลือกไปทำอะไร และจะเป็นการดีถ้าเลือกไปโดยที่ไม่มีบุคคลอื่นทราบว่าทางฝ่ายแนะแนวเรียกไปพบ

3. ฝ่ายแนะแนวชี้แจงให้นักเรียนที่เลือกมาให้ทราบว่า ทางฝ่ายแนะแนวได้มีความเห็นว่านักเรียนเป็นบุคคลที่ควรได้รับความไว้วางใจให้ดูแลเพื่อนนักเรียนที่ไม่ค่อยจะเข้าเรียนคนนั้น โดยที่นักเรียนจะต้องไม่ให้ใครทราบว่านักเรียนเป็นคนคอยติดตามเช็คเวลาที่นักเรียนคนนั้นเข้าเรียน ถ้าเขาไม่มาเรียนก็แจ้งให้ครูแนะแนวทราบด้วย

4. ถ้าทางฝ่ายแนะแนวทราบว่านักเรียนดังกล่าวไม่เข้าเรียนสม่ำเสมอจะได้ติดตามให้ความช่วยเหลือต่อไป

งบประมาณค่าใช้จ่าย

ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

โครงการติดตามเด็กเรียนช้า

หลักการและเหตุผล

เด็กเรียนช้า คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียน อาจเนื่องมาจากไม่สนใจการเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่ชอบครูผู้สอน ไม่มีเงินเรียน มีปัญหาทางพฤติกรรมและบุคลิกภาพ เช่น สายตาไม่ดี สั้นหรือยาวเกินไป หูตึง ร่างกายพิการ หรืออาจมีความแตกต่างทางวัฒนธรรม เช่น เกิดความขัดแย้งทางศาสนาอย่างรุนแรง ฯลฯ สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้อาจมีผลทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายทางการเรียน จนเกิดเป็นเด็กเรียนช้า หรือเรียนไม่ทันเพื่อน ดังนั้น การแนะแนวจำเป็นต้องมีการให้บริการเหล่านี้ เช่น มีการแนะนำให้ข้อสังเกตแก่เด็กในด้านต่าง ๆ เช่น การแนะแนวการเรียน การปรับปรุงบุคลิกภาพของเด็กให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง ซึ่งจะทำให้มีผลต่อการปรับปรุงตัวในด้านการเรียน เพื่อทำให้เด็กเหล่านี้เกิดผลการเรียนที่ดีและประสบความสำเร็จในชีวิต ในการที่จะเลือกอาชีพเป็นการวางแผนอนาคตได้

ดังนั้น ฝ่ายแนะแนวจึงได้มีการให้บริการแก่เด็ก เช่น การสอนเพิ่มเติมแก่นักเรียนที่สอบตกหรือเรียนไม่ทันเพื่อน เมื่อได้บริการไปแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการติดตามผลถึงความก้าวหน้าของตัวเด็ก ว่ามีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เช่นไร

บ้าง เช่น คำนวณภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ โดยการติดตามเด็กเรียนที่เป็นโครงการที่ช่วยเหลือเด็กในด้านพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในการเรียน เช่น คำนวณภาษา คำนวณทักษะทางคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ฯลฯ การที่จะติดตามเด็กเหล่านี้ได้ จะต้องมีการปฏิบัติงานจากทุก ๆ ฝ่าย เช่น ฝ่ายครูผู้สอน ฝ่ายวิชาการ และรวมทั้งตัวเด็กด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อช่วยให้เด็กเกิดประสิทธิภาพในการเรียนที่ดีขึ้น
2. เพื่อช่วยลดปัญหาการเรียนซ้ำชั้นของเด็ก
3. เพื่อประเมินผลการเรียน การสอนของครู
4. เพื่อทราบปัญหาของเด็กที่ขัดขวางพัฒนาการในการเรียนหลังจากได้รับบริการ

แล้ว

5. เพื่อทราบพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก เช่น การเรียน สังคม อารมณ์ สติปัญญา หลังจากได้รับการช่วยเหลือไปแล้ว

ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตลอดปีการศึกษา

เจ้าของโครงการ

ฝ่ายแนะแนว

ผู้รับผิดชอบโครงการ

อาจารย์ฝ่ายแนะแนวทุกคน

สถานที่ปฏิบัติงาน

โรงเรียนมัธยมสาธิต มศว ประสานมิตร

เป้าหมายของโครงการ

1. เด็กเกิดมีประสิทธิผลทางการเรียน
2. สามารถลดปัญหาทางการเรียนซ้ำชั้นได้
3. สามารถทราบผลการเรียนของเด็กได้
4. สามารถทราบพัฒนาการทางค่านิยมของลูกได้

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนได้
2. เพื่อทราบผลการเรียนของเด็ก
3. สามารถทราบปัญหาการเรียนซ้ำชั้นของเด็กได้
4. เพื่อทราบพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กหลังจากที่ได้รับบริการแนะแนว

ไปแล้ว

การดำเนินงาน

หลังจากที่ช่วยเหลือเด็กเรียนซ้ำไปแล้วครั้งนี้ โดยให้เด็กเรียนเป็นห้อง เช่น ครูจัดการให้เด็กเลือกว่า นักเรียนสนใจในหมวดวิชาชนิดไหน เพื่อเพิ่มทักษะในการเรียนและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียน แต่ครูผู้สอนจะต้องมีเงื่อนไขแก่เด็กที่เรียนซ้ำอยู่แล้วไม่ให้มาเรียนด้วย

อาจจะเรียนในตอนพักเที่ยง ตอนเย็นจัดโปรแกรมให้เด็กเลือกเรียนตามความสมัครใจ ดังนั้นการติดตามผลการให้บริการแนะแนวแก่เด็กเรียนซ้ำ

1. การสอบถามจากครูประจำวิชา จากเพื่อนร่วมชั้นเรียน
2. การใช้แบบสอบถาม
3. การสังเกตสอบถามผลการเรียน

งบประมาณที่ใช้

ค่ากระดาษโรเนียว จำนวน 3 รีม 140 บาท

โครงการติดตามเด็กเรียนซ้ำโดยใช้แบบสอบถาม

การดำเนินงาน

การติดตามเด็กเรียนซ้ำนั้น สามารถที่จะติดตามได้หลายอย่าง เช่น การสอบถามจากครูประจำวิชา การใช้แบบสอบถาม การติดตามเด็กเรียนซ้ำนี้ จำเป็นอย่างมากที่จะต้องสอบถามจากครูประจำวิชาเนื่องจาก ครูประจำวิชาเป็นผู้ทำการสอนเด็กเหล่านี้ และสามารถที่จะทราบถึงพัฒนาการทางการเรียนของเด็กได้เป็นอย่างดี หลังจากได้รับบริการไปแล้ว โดยเด็กเรียนเป็นวิชา หมวดใดก็ได้ที่สนใจ เพื่อเพิ่มทักษะ แต่ครูผู้สอนต้องมีเงื่อนไขแก่เด็กเรียนคือ ต้องให้เข้าไปเรียนเพราะเพื่อช่วยเหลือเด็กเรียนซ้ำ

1. การทำรายชื่อเด็กที่ต้องเรียนซ้ำและต้องได้เข้ารับบริการโดยแยกเป็นวิชา ๆ โดยไม่บังคับเด็ก ให้เด็กเลือกเรียนโดยความสมัครใจ

2. เมื่อเรียนได้ระยะหนึ่ง ทำการสอบถามจากครูประจำวิชาที่สอนถึงพัฒนาการทางการเรียนแก่เด็ก แล้วดูว่า ใครบ้างที่มีผลทางการเรียนดีขึ้น หรือใครบ้างที่มีผลทางการเรียนเท่าเดิม โดยการคัดค้านจากข้อทดสอบที่ครูประจำวิชานำมาประเมินผล

3. โดยการสอบถามจากเพื่อน บุคคลที่เกี่ยวข้อง

แบบฟอร์มสอบถามผลการเรียน

ก่อนรับบริการ				หลังรับบริการ			
ชื่อ	ชั้น	วิชา	คะแนน	ชื่อ	ชั้น	วิชา	คะแนน
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—

ฯลฯ

ฯลฯ

โครงการติดตามผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนปัจจุบัน

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากการเรียนและการอยู่ร่วมกันในสังคมของเด็กปัจจุบันจะต้องมีการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีการติดต่อประสานงานแก่กัน การจัดทำโครงการนี้ขึ้นมาเพื่อติดตามผลการมีส่วนร่วมกิจกรรมของนักเรียน ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในปัจจุบันว่านักเรียนนั้นเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่ หรือนักเรียนแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อน ๆ โดยไม่เข้าร่วมเลย และต่อไปว่าเพราะสาเหตุใดเด็กจึงไม่เข้าร่วมกิจกรรม

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อทราบว่านักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเพียงใด
2. เพื่อทราบทัศนคติของนักเรียนต่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้
3. เพื่อปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมในโรงเรียน

เจ้าของโครงการ

ฝ่ายแนะแนวโรงเรียน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

อาจารย์แนะแนว

ระยะเวลา

ภายในปีการศึกษา 2528 ภาคเรียนที่ 2

สถานที่

โรงเรียนมัธยมสาธิต มศว ประสานมิตร

วิธีดำเนินการ

1. สังเกตนักเรียนขณะที่มีงานกิจกรรมต่าง ๆ
2. การสัมภาษณ์ความรู้สึกของเด็กเมื่อโรงเรียนมีการจัดงาน

3. ใช้แบบสอบถามครูถึงความร่วมมือของเด็ก

เป้าหมายของโครงการ

เด็กได้เรียนรู้การเข้าร่วมกิจกรรมและเห็นความสำคัญและมีการปรับปรุงสิ่งใหม่ ๆ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีความสนใจเรื่องกิจกรรมมากยิ่งขึ้น
2. มีการปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมในโรงเรียน
3. เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
4. นักเรียนได้แสดงออกทางด้านความสามารถเฉพาะคน
5. โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน

งบประมาณ

1. กระดาษพิมพ์ดีดรีมสัน	5	รีม	250	บาท
2. ยาน้ำพิมพ์ดีด			50	บาท
3. น้ำยาลบคำผิด			30	บาท
รวมเงิน			330	บาท

โครงการติดตามผลเด็กติดยาเสพติดในโรงเรียน

หลักการและเหตุผล

ยาเสพติดเป็นภัยอย่างยิ่งต่อชีวิตโดยเฉพาะกับเด็กที่กำลังเรียนอยู่ เพราะเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง ถ้าได้เสพแล้วจะเป็นอันตรายทั้งต่อสุขภาพและผลการเรียนของเด็ก เป็นผลกระทบต่อไปถึงอนาคตของเด็ก ทางโรงเรียนจึงควรอย่างยิ่งที่จะติดตามผลว่าในขณะที่ในโรงเรียนมีเด็กติดยาเสพติดหรือไม่ ถ้ามีเป็นจำนวนเท่าไร เพื่อที่จะได้หาทางแก้ไขให้เด็กเหล่านี้ และป้องกันไม่ให้เกิดการเสพยาแพร่ต่อไปถึงเด็กอื่น ๆ ในโรงเรียนอีก และข้อมูลที่จะได้เป็นแนวทางในการที่จะทำการศึกษาดังสาเหตุของการติดยา เพื่อทำการป้องกันต่อไปไม่ให้เด็กเสพยาเสพติดในโรงเรียนอีก

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อทราบข้อมูลว่าขณะนี้เด็กติดยาเสพติดในโรงเรียนหรือไม่ ถ้ามีจำนวนเท่าไร
2. เพื่อทราบว่าเด็กคนใดติดยาเสพติดและทำการแก้ไข
3. เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาปัญหาและวางแนวทางแก้ไขต่อไป

เจ้าของโครงการ

ฝ่ายแนะแนวโรงเรียน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

อาจารย์ฝ่ายแนะแนว

ระยะเวลา

ภายในปีการศึกษา 2528 ภาคเรียนที่ 1

สถานที่

โรงเรียนมัธยมสาธิต มศว ประสานมิตร

วิธีดำเนินการ

1. ดำเนินการคัดเลือกเด็กนักเรียนที่ไว้ใจได้ในห้องเรียนหนึ่ง ๆ ห้องเรียนละหนึ่งคน โดยขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นให้ช่วยดำเนินการคัดเลือกพร้อมทั้งให้ข้อมูลทางด้านความประพฤติของเด็กมาด้วย
2. เมื่อได้เด็กครบทุกชั้นแล้ว นำเด็กเหล่านี้มาอบรมเรื่องโทษของยาเสพติด โดยวิทยากรผู้มีความชำนาญและประสบการณ์ในเรื่องยาเสพติด
3. หลังจากอบรมเรื่องโทษของยาเสพติดแล้ว อธิบายให้เด็กฟังถึงความจำเป็นที่ทางโรงเรียนจะต้องติดตามผลของนักเรียนที่ติดยาเสพติดในโรงเรียน โดยเน้นถึงโทษของยาที่จะเกิดขึ้นกับเพื่อนของเด็กที่ติดยาเสพติด

4. มอบหมายให้นักเรียนที่คัดเลือกมาและอบรม เป็นผู้สังเกตและติดตามเพื่อน ๆ ในห้องเรียนว่ามีใครบ้างที่ติดยาเสพติด ให้แจ้งให้ทางฝ่ายแนะแนวโรงเรียนทราบ

5. แจ้งให้นักเรียนทราบว่าข้อมูลที่ไต่ทางโรงเรียนจะปิดเป็นความลับ จะไม่ลงโทษรุนแรงกับเด็กที่ติดยา และทางโรงเรียนจะดำเนินการช่วยเหลือโดยเร็วที่สุด

6. หลังจบปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ทางโรงเรียนจะมอบประกาศนียบัตรแก่เด็กที่ทำประโยชน์เพื่อโรงเรียนและสังคม โดยมีประกาศว่าเด็กได้ทำอะไรลงไป เพื่อความปลอดภัยของเด็ก

7. ติดตามผลโดยการสังเกตของครูภายในโรงเรียน

เป้าหมายของโครงการ

ติดตามข้อมูลให้ไต่เกี่ยวกับตัวเด็กที่ติดยาเสพติดในโรงเรียน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเด็กที่ติดยาเสพติด ทราบตัวเด็กที่ติดยาและชนิดยาที่ติด
2. หลังจากทราบข้อมูลแล้วนำเสนอต่อผู้บริหารเพื่อหาทางช่วยเหลือแก้ไขเด็กที่ติดยา
3. ไต่ข้อมูลเป็นแนวทางในการหาทางป้องกันการติดยาเสพติดของเด็กในโรงเรียน

งบประมาณ

1. กระดาษโรเนียวรีมยาว	2 รีม	120 บาท
2. หมึกโรเนียว	1 หลอด	80 บาท
3. กระดาษไข	1 กลอง	120 บาท
4. ค่าตอบแทนวิทยากร		300 บาท
5. ค่าจ้างเหมาทำประกาศนียบัตร		800 บาท
6. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด		500 บาท

โครงการวิจัยเพื่อทราบถึงการใช้เวลาว่างของนักเรียน

โรงเรียนมัธยมสาขิต มศว ประสานมิตร

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันเด็กขาดทักษะในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จึงทำให้เด็กจำนวนมากใช้เวลาว่างไปในทางที่ผิด และเป็นภัยต่อตนเอง ฉะนั้นทางโรงเรียนจึงต้องทำการวิจัยเพื่อให้ทราบการใช้เวลาว่างของเด็ก เพื่อเป็นประโยชน์ในการให้บริการแนะแนวในการที่จะจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาเด็กให้ใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสม และเป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมในที่สุด

ชื่อโครงการ

การวิจัยเพื่อทราบถึงการใช้เวลาว่างของเด็ก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบว่านักเรียนได้ใช้เวลาว่างของตนทำอะไร อย่างไร
2. เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการเด็กให้มีสมรรถภาพดี
3. เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข มิให้เด็กได้ทำสิ่งผิด ๆ ในเวลาว่างของตน

เจ้าของโครงการ

ฝ่ายแนะแนว

ผู้รับผิดชอบโครงการ

อาจารย์ฝ่ายแนะแนวทุกคน

ระยะเวลา

ประมาณ 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม - วันที่ 10 มิถุนายน 2528

สถานที่

ห้องแนะแนว ตึกอำนวยการ

เป้าหมาย

ทราบกิจกรรมที่เด็กปฏิบัติในเวลาวางว่าเด็กได้ทำสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ และเพื่อทำการป้องกันและแก้ไขถ้าเด็กหลงทำในสิ่งผิด ๆ อยู่ และได้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในเวลาวางของเด็กอันจะเสริมสร้างสมรรถภาพของเด็กต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบกิจกรรมที่เด็กปฏิบัติในเวลาวาง
2. ได้แนวคิดในการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อเด็ก
3. ได้ช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาในการใช้เวลาวาง
4. เป็นข้อมูลอย่างดีในกิจกรรมแนะแนว

วิธีดำเนินงาน

1. สร้างแบบสอบถาม การใช้เวลาวางของนักเรียน
2. ให้เด็กเขียนเรียงความเกี่ยวกับการใช้เวลาวางของข้าพเจ้า หรือกิจกรรมที่ข้าพเจ้าชอบ
3. จัดให้มีกล่องรับความคิดเห็นว่านักเรียนต้องการให้มีกิจกรรมอะไรบ้าง
4. สังเกตเห็นว่าแต่ละกลุ่มใช้เวลาว่างของตนอย่างไร วิธีนี้อาจจะขอความร่วมมือจากอาจารย์ประจำชั้น

งบประมาณ

1. เครื่องอุปกรณ์การเขียนในการทำแบบทดสอบและอื่น ๆ 1000 บาท
กระดาษไข
หมึก
กระดาษโรเนียว

กระดาษโปสเตอร์

กล่อง

อื่น ๆ

2. ค่าเบี้ยเลี้ยง และพาหนะ

1,500 บาท

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การที่ทางโรงเรียนได้ทราบกิจกรรมการใช้เวลาว่างของเด็กจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาและเข้าใจในตัวเด็กเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพของเด็ก ให้ใช้เวลาว่างไปในทางที่เหมาะสม และอันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมในที่สุด

โครงการติดตามผลโครงการทุนการศึกษา

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากสภาวะการณ์ในปัจจุบัน จำนวนประชากรมีมาก ทำให้คนเกิดการแข่งขันกันทำมาหากิน คนจนมีมาก ครอบครัวของนักเรียนที่ยากจนก็จะมีมากในโรงเรียน ทำให้ทางโรงเรียนต้องจัดการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กนักเรียนที่ยากจนและขาดแคลนทุนทรัพย์ แต่มีผลการเรียนดี โรงเรียนได้มีการจัดหาทุนต่าง ๆ มามอบให้นักเรียน โดยการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองหรือบุคคลต่าง ๆ ที่มีฐานะดี ด้วยเหตุนี้เอง ทำให้เราต้องการทราบว่า นักเรียนมีจำนวนมากน้อยแค่ไหนที่มีความจำเป็นต้องขอทุนการศึกษา

จากหลักนี้เอง ทำให้ทางโรงเรียนเกิดความคิดขึ้นที่จะหาวิธีทางอย่างไรจึงจะทราบว่า เด็กคนใดควรจะได้รับทุนการศึกษาและควรจะได้รับมากน้อยเท่าไร ทางโรงเรียนจึงได้จัดตั้งโครงการติดตามผลทุนการศึกษานี้ขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อต้องการสำรวจนักเรียนว่าทางโรงเรียนได้จัดให้ทุนการศึกษาไปนั้น เพียงพอหรือไม่

2. เพื่อจะได้ทราบว่าทุนการศึกษามีความสำคัญต่อนักเรียนมากน้อยเพียงไร
3. เพื่อที่จะได้ทราบว่าทุนการศึกษาให้ประโยชน์ต่อนักเรียน

เจ้าของโครงการ

ฝ่ายแนะแนว

ผู้รับผิดชอบโครงการ

อาจารย์สุชีใจ สมสวย

ระยะเวลา

ต้นปีการศึกษา

สถานที่

โรงเรียนมัธยมสาธิต มศว ประสานมิตร

เป้าหมาย

ต้องการทราบว่าเด็กที่ได้รับทุนไปนั้นได้เพียงพอแก่ความต้องการหรือไม่

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบว่า นักเรียนที่ได้รับทุนไปนั้นมีมากน้อยเพียงไร
2. ทุนมีความสำคัญต่อนักเรียน
3. นักเรียนได้เห็นความสำคัญของทุนการศึกษา โดยไม่ใช้ทุนที่ให้ไปในทางที่ไม่ดีประโยชน์

วิธีดำเนินงาน

1. ใช้การสำรวจ โดยการแจกแบบฟอร์มให้นักเรียนกรอก
2. โดยวิธีการสัมภาษณ์
3. ให้ครูในห้องสังเกตเด็กและส่งรายชื่อเด็กที่น่าสนใจมาให้ฝ่ายแนะแนว

งบประมาณที่ใช้

ค่าจ้างพิมพ์แบบสอบถาม

200 บาท

โครงการติดตามผลเพื่อหาสาเหตุในการออกกลางคันทางค่านส่วนตัวหลักการและเหตุผล

เนื่องจากปัจจุบันมีนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน โดยยังไม่สำเร็จการศึกษา เป็นจำนวนมาก ซึ่งเกิดจากปัญหาทางค่านส่วนตัวของนักเรียน อาจมีสาเหตุมากมายและการติดตามผลนี้จะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่จะเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุที่เกิดขึ้นและทำให้นักเรียนออกกลางคัน และอาจจะเกิดขึ้นอีกกับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ก็เป็นได้ จะเกิดความสูญเสียแก่นักเรียนทั้งทางค่านทรัพย์สินและเวลา ดังนั้นทางโรงเรียนจึงควรหาทางแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น เพื่อลดปัญหาของนักเรียนออกกลางคันทางค่านส่วนตัวให้น้อยลง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบปัญหาและสาเหตุต่าง ๆ ของนักเรียนที่ออกกลางคันทางค่านส่วนตัว
2. เพื่อให้ได้ข้อคิดเห็นในอันที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขโครงการแนะแนวของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อรวบรวมข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการประเมินผลของหลักสูตร และวิธีการสอนในโรงเรียน

เจ้าของโครงการ

ฝ่ายแนะแนว

ผู้รับผิดชอบโครงการ

หัวหน้าฝ่ายแนะแนว

สถานที่ปฏิบัติงาน

โรงเรียนมัธยมสาธิต มศว ประสานมิตร

ระยะเวลาปฏิบัติงาน

ตลอดปีการศึกษา

การดำเนินงาน

รวบรวมรายชื่อของนักเรียนที่ออกกลางคันพร้อมทั้งที่อยู่ จัดเตรียมแบบสอบถาม เตรียมแบบฟอร์มการเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ซึ่งอาจเตรียมเป็นเครื่องเล่นเทปและอุปกรณ์ต่าง ๆ และจัดทำตารางบุคคลรับผิดชอบออกไปปฏิบัติหน้าที่

วิธีดำเนินการ

1. ใช้แบบสอบถามส่งไปที่บ้านนักเรียนที่ออกกลางคัน โดยสอดซองที่เจ้าหน้าที่ถึงหน่วยแนะแนวของโรงเรียน และติดตราไปรษณีย์ไว้แล้ว เพื่อให้นักเรียนส่งแบบสอบถามกลับ

2. การสัมภาษณ์จากบุคคลที่รู้จักหรือเพื่อนที่นักเรียนสนิท

3. การเยี่ยมบ้านเพื่อสอบถามผู้ปกครองและตัวนักเรียนเอง และบ้านนักเรียนควรอยู่ภายในจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน

4. ตรวจจอตีชีวิตประวัติ หรือประวัติส่วนตัวของนักเรียนที่ออกกลางคันทางบ้านส่วนตัว

5. สอบถามและให้ทำแบบสอบถามในขณะที่นักเรียนและผู้ปกครองมาลาออกหรือทำการย้ายสถานศึกษา

งบประมาณ

ในการดำเนินงานติดตามผลจำเป็นต้องมีเงินสำหรับใช้จ่ายในสิ่งต่อไปนี้

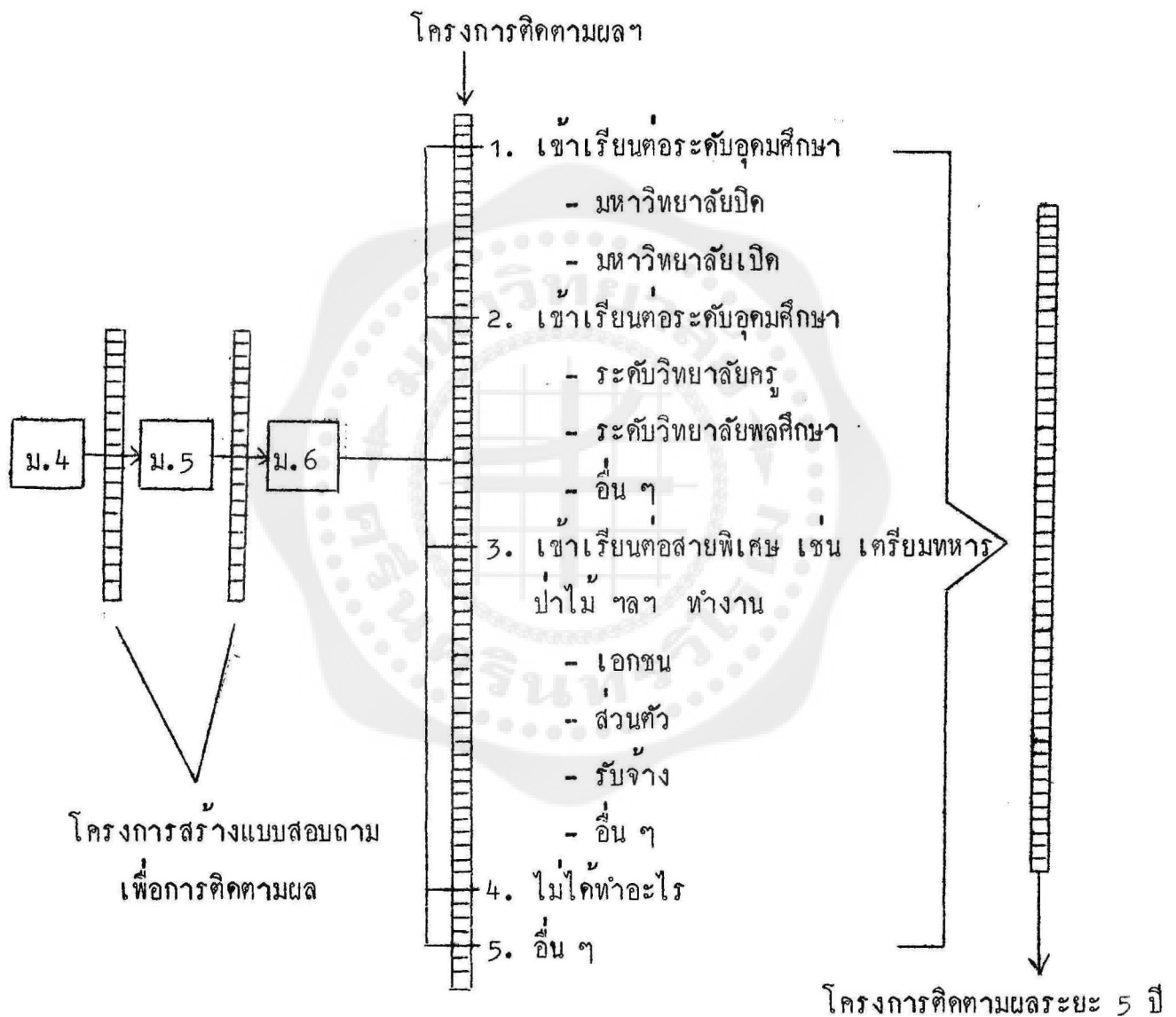
1. กระดาษไข 2 กลอง ๆ ละ 120	240 บาท
2. กระดาษพิมพ์รียาว 3 รีม ๆ ละ 60	180 บาท

3. หมึกพิมพ์ 4 ม้วน ๆ ละ 24	96 บาท
4. หมึกโรเนียว 1 หลอด ๆ ละ 110	110 บาท
5. ค่าจัดส่งแบบสอบถาม	200 บาท
6. อื่น ๆ	300 บาท

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงสาเหตุของการออกกลางคันทางด้านส่วนตัวของนักเรียน เช่น อาจเกิดจากการกระทำผิดกฎหมาย การย้ายตามผู้ปกครอง หรือมีปัญหาทางสุขภาพ
2. จะช่วยให้โรงเรียนได้แก้ไขและปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น เช่น หลักสูตร และวิธีการสอน
3. อาจลดจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันให้น้อยลงได้โดยการช่วยเหลือจากฝ่ายแนะแนว

แผนงานการจัดบริการติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โครงการติดตามนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักการและเหตุผล

การติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการประเมินค่า ผลของบริการแนะแนวที่จัดทำไปนั้นได้ผลเพียงใดแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข หาทางช่วยเหลือนักเรียนในทางที่โรงเรียนสามารถทำได้ การติดตามผลนี้จะเป็นทางหนึ่งที่สามารถสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชน ข้อมูลที่เราได้จากการติดตามผลเรานำมาพิจารณาปรับปรุงโครงการแนะแนวและหลักสูตรของโรงเรียนตลอดจนการเรียนการสอน ซึ่งได้มาจากความคิดเห็นของศิษย์เก่า การติดตามผลทำให้ทราบถึงสภาพปัญหา อาชีพ ความต้องการ ความสำเร็จของศิษย์เก่าเพื่อจะได้มีโอกาสช่วยเหลือ การติดตามผลจะทำให้ทราบถึงสถิตินักเรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้วว่าศึกษาต่อ ประกอบอาชีพใด ซึ่งจะมีประโยชน์มากในการวิเคราะห์การเรียนการสอนของโรงเรียนและปรับปรุงให้เหมาะสม ดังนั้นจากแนวคิดเหล่านี้จึงได้จัดให้มีโครงการติดตามผลนักเรียนในชั้นมัธยมปลายขึ้น

วัตถุประสงค์

1) เพื่อการศึกษานักเรียนที่จบชั้นมัธยมปลาย แผนการเรียนต่าง ๆ สามารถปรับปรุงตนให้มีชีวิตภายนอกโรงเรียน ทางด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ การปรับตัวของตนเองและสังคมได้สำเร็จเพียงใด

2) เพื่อช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะแนวแก่นักเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมปลายให้สามารถปรับปรุงและแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ทางด้านการศึกษา อาชีพ และสังคม

3. เพื่อรวบรวมข้อมูลอันอาจเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาว่าโรงเรียนควรช่วยเหลือนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนประการใด

4.) เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ที่นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ประสบ ซึ่งจะมีคุณค่าต่อการปรับปรุงแก้ไขทั้งบริการแนะแนวและรูปแบบการศึกษาโดยทั่วไปของโรงเรียน

5. เพื่อจะได้ทราบถึงงานอาชีพประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในขอบข่ายแห่งความรู้ความสามารถของนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมปลายไปแล้ว อันจะเป็นแนวทางสร้างเสริมความรู้ ความสามารถทางอาชีพแก่นักเรียนปัจจุบัน และสร้างเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่างโรงเรียนกับนายจ้าง ซึ่งได้แก่หน่วยงานราชการ ร้านค้า บริษัทเอกชน และองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการจัดหางานและการจัดวางตัวบุคคล

6. เพื่อรวบรวมข้อมูลทั่วไปที่จะช่วยให้สามารถประเมินผลงานของบริการแนะแนวและงานทางด้านการศึกษาทั่วไปของโรงเรียน

เจ้าของโครงการ

ฝ่ายแนะแนว

ผู้รับผิดชอบโครงการ

คณะกรรมการโครงการติดตามผลนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระยะเวลาในการดำเนินการ

โครงการนี้จัดทุกปีการศึกษา เริ่มดำเนินงานตั้งแต่หลังจากนักเรียนสอบเสร็จภาคเรียนที่ 2 จนตลอดปีการศึกษาใหม่ นอกจากนี้แล้วยังติดตามเป็นระยะเวลา 3 ปี 5 ปี และ 7 ปี

สถานที่

โรงเรียนมัธยมสาธิต มศว ประสานมิตร

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

1. นักเรียนชั้นมัธยมปลาย
2. คณะครู
3. บุคลากรที่เกี่ยวข้องหรือจากตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. คณะครูและผู้บริหาร

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ
2. วิทยาลัยพลศึกษา
3. วิทยาลัยครู

เป้าหมายโครงการ

1. สามารถเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ว่าเด็กอยู่ที่ไหน โดยเก็บได้ใกล้เคียงกับเด็กทั้งหมด
2. สามารถนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ประเมินค่าในด้านต่อไปนี้
 - 2.1 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.2 การให้บริการแนะแนว
 - 2.3 การปรับตัว
 - 2.4 สภาพปัญหาที่นักเรียนประสบ
 - 2.5 สถาบันที่นักเรียนสอบเข้า

ซึ่งจากเป้าหมายเหล่านี้ จึงแบ่งระยะเวลาในการติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาออกเป็น

- ระยะที่ 1 เมื่อนักเรียนจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาออกไป 3 ปี
- ระยะที่ 2 เมื่อนักเรียนจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาออกไป 5 ปี
- ระยะที่ 3 เมื่อนักเรียนจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาออกไป 7 ปี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ข้อมูลจากการติดตามผลเพื่อมาศึกษาในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ศึกษาว่านักเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนสามารถปรับปรุงตนในชีวิตภายนอกโรงเรียนทางด้านการศึกษา อาชีพ และสังคมได้สำเร็จเพียงใด
2. หาทางช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะแนวแก่นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาให้สามารถปรับปรุงตน และแก้ปัญหาทางด้านการศึกษา อาชีพ และสังคม

3. รวบรวมข้อมูลอันอาจเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาว่า โรงเรียนควรช่วยเหลือนักเรียนที่จบชั้นมัธยมปลาย อันจะเป็นแนวทางสร้างเสริมความรู้ความสามารถของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมปลายแก่นักเรียนปัจจุบัน และสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับนายจ้าง ซึ่งได้แก่หน่วยงานราชการ ร้านค้า บริษัทเอกชน และองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการจัดหางานและจัดวางตัวบุคคล

4. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้ที่ออกจากโรงเรียนไปแล้วได้ประสบซึ่งจะมีคุณค่าต่อการแก้ไขปรับปรุงทั้งบริการแนะแนว และรูปงานการศึกษาโดยทั่วไปของโรงเรียน

5. รวบรวมข้อมูลทั่วไปที่จะช่วยให้ประเมินผลงานบริการแนะแนว และงานด้านการศึกษาทั่วไปของโรงเรียน

6. เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

วิธีการในการติดตามผล

1. จัดตั้งคณะกรรมการโครงการติดตามผล ซึ่งประกอบด้วยบุคคลดังนี้

ผู้อำนวยการโรงเรียน	เป็น	ประธาน
ผู้ช่วยผู้อำนวยการทั้ง 4 ฝ่าย		รองประธาน
ตัวแทนอาจารย์ที่ปรึกษา ม.5		กรรมการ
ตัวแทนอาจารย์ที่ปรึกษา ม.6		กรรมการ
ตัวแทนนักเรียนปัจจุบัน		กรรมการ
ตัวแทนนักเรียน ศิษย์เก่า		กรรมการ
สมาคมครูและผู้ปกครอง		กรรมการ
บุคคลที่เป็นผู้นำชุมชน		กรรมการ
ตัวแทนฝ่ายแนะแนว		เลขานุการ

ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้ร่วมกันพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมาย และวิธีดำเนินการในการติดตามผลเพื่อบรรลุเป้าหมาย

2. กำหนดจุดมุ่งหมายขอบข่ายของการติดตามผลแต่ละโครงการ กำหนดรายละเอียดโดยฟังความคิดเห็นจากบุคคลหลายฝ่าย

3. อธิบายทำความเข้าใจถึงเรื่องการติดตามผลให้นักเรียนปัจจุบันทราบ เพื่อทราบความคิดเห็นใช้เป็นสื่อและให้ความช่วยเหลือ

4. ติดตามไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและแหล่งที่จะให้ข้อมูล เช่น บริษัท ห้างร้าน โรงงาน บ้านของนักเรียน หน่วยราชการ สมาคมศิษย์เก่า สมาคมครู ผู้ปกครอง บุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียน

5. ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลข้างต้นตามข้อ 4
6. กำหนดวิธีการต่าง ๆ ที่จะใช้ในการค้นหาข้อมูล
7. แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามตำแหน่งของคณะกรรมการ
8. จัดเตรียมอุปกรณ์ในการดำเนินงาน
9. ดำเนินงานตามโครงการ
10. สรุปผลการติดตามผล แล้วนำมาประชาสัมพันธ์ให้ทราบทั่วกัน
11. ประเมินผลงานที่ได้จากการติดตามผล แล้วปรับปรุงหาวิธีการที่เหมาะสมต่อไป

งบประมาณ

ในการดำเนินงานติดตามผล จำเป็นต้องมีเงินสำหรับใช้จ่ายในสิ่งต่อไปนี้

1. ค่ากระดาษไข กระดาษอัดสำเนา หมึกพิมพ์
2. ค่าเดินทางไปรษณีย์ในการกรอกแบบสอบถาม
3. เงินค่าจัดการต่าง ๆ

การสรุปและขอเสนอแนะ

จะดำเนินการหลังจากโครงการนี้ได้สิ้นสุดลง โดยจะประเมินและสรุปงานเป็นระยะ

การสอนกิจกรรมแนะแนว

เพื่อให้นิสิตมีประสบการณ์ตรงในการสอน และเพื่อให้นิสิตรู้จักใกล้ชิดนักเรียน ใกล้เคียงขึ้น เพื่อสะดวกในการศึกษาหาทางช่วยเหลือนักเรียน จึงจัดให้นิสิตได้ทำการสอน วิชากิจกรรมแนะแนว ในการฝึกงานแนะแนวด้วย โดยกำหนดให้สอนคนละอย่างน้อย 3 คาบต่อสัปดาห์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม โดยมอบให้อาจารย์ที่เลี้ยงเป็นผู้พิจารณามอบหมาย ตลอดจนช่วยแนะนำและดูแลการสอนของนิสิต ทั้งนี้นิสิตจะต้องส่งแผนการสอนให้กับ อาจารย์ที่เลี้ยงก่อนทำการสอนจริงอย่างน้อย 1 วัน เพื่อปรึกษาหารือ

วิธีการสอนกิจกรรมแนะแนวมีหลายวิธี เช่น บรรยาย อภิปราย รายงาน ศึกษานอกสถานที่ ฉายภาพยนตร์ สไลด์ เทป เชิญวิทยากร แสดงละคร สาธิต หรือ การจัดขบวนการกลุ่ม ฯลฯ นิสิตจะเป็นผู้คิดค้นแนวทางการสอน โดยศึกษาจากหลักสูตรตามที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ที่เลี้ยง และทำบันทึกการสอนเสนอต่ออาจารย์ที่เลี้ยงก่อนทำการสอนจริง โดยมีอาจารย์นิเทศคอยช่วยเหลือแนะนำ

ขอเสนอตัวอย่างแนวทางการสอนกิจกรรมแนะแนวดังนี้

บันทึกการสอนกิจกรรมแนะแนว
เรื่อง ความสามัคคี ชั้น
กำหนดเวลา 50 นาที

วันเดือนปี	วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	1. นักเรียนสามารถออกความเห็นและช่วยกันทำงานกลุ่มได้ 2. นักเรียนสามารถบอกถึงความสัมพันธ์ของสัญลักษณ์กับความสามัคคีได้	ความสามัคคี (เกมสว่าคสัญลักษณ์กลุ่ม) การที่คนเราจะร่วมกันปฏิบัติงานเป็นกลุ่มนั้น จะต้องมีอุดมการณ์และความคิดที่ร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นทำให้เกิดความสามัคคีที่จะส่งผลให้เกิดการรวมแรงรวมใจกันปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้เกิดผลดีได้	กระดาษขาว 5 แผ่น	ชั้นนำ 1. เนื่องจากเป็นครั้งแรกที่เข้าสอนครูแนะนำตัวเล็กน้อยแล้วนำนักเรียนว่า "วันนี้เราจะมาร่วมสนุกด้วยกัน นักเรียนพร้อมหรือยัง" 2. ให้นักเรียนนับ 1-9 แล้วแยกกันไปนั่งรวมกลุ่มเป็นวงกลม โดยบอกให้นักเรียนใช้เสียงในน้อยที่สุด (แบ่งทั้งหมด 5 กลุ่ม) ชั้นสอน 1. ครูบอกให้นักเรียนนั่ง ตั้งใจฟังครูประมาณ 5 นาที โดยอธิบายกติกากันนี้		

บันทึกการสอนกิจกรรมแนะแนว
เรื่อง ความสามัคคี ชั้น
กำหนดเวลา 50 นาที

วันเดือนปี	วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ	การประเมินผล	หมายเหตุ
				1.1 ครูจะแจกกระดาษให้กลุ่มละ 1 แผ่น แล้วให้แต่ละกลุ่มปรึกษากันว่า จะมีอะไรเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม โดยใช้เพียง 1 สัญลักษณ์เท่านั้น 1.2 เมื่อตกลงกันได้แล้ว ให้วาดสิ่งนั้นลงบนกระดาษที่ครูแจก พร้อมทั้งช่วยกันอธิบายความหมายของสัญลักษณ์นั้น ๆ แล้วเขียนไว้หลังรูปภาพ 1.3 ส่งตัวแทนกลุ่มนำผลงานมาแสดง พร้อมกับชี้แจงความหมายหรือเหตุผลของสัญลักษณ์ที่กลุ่มตนวาดขึ้น 1.4 บอกนักเรียนว่าให้เวลาคิดและวาดเพียง 10 นาที เมื่อครูบอกหมดเวลา ทุกกลุ่มต้องเลิกขีดเขียนใด ๆ ทั้งสิ้น แต่ถ้ากลุ่มใดเสร็จก่อนให้ยกมือขึ้น		

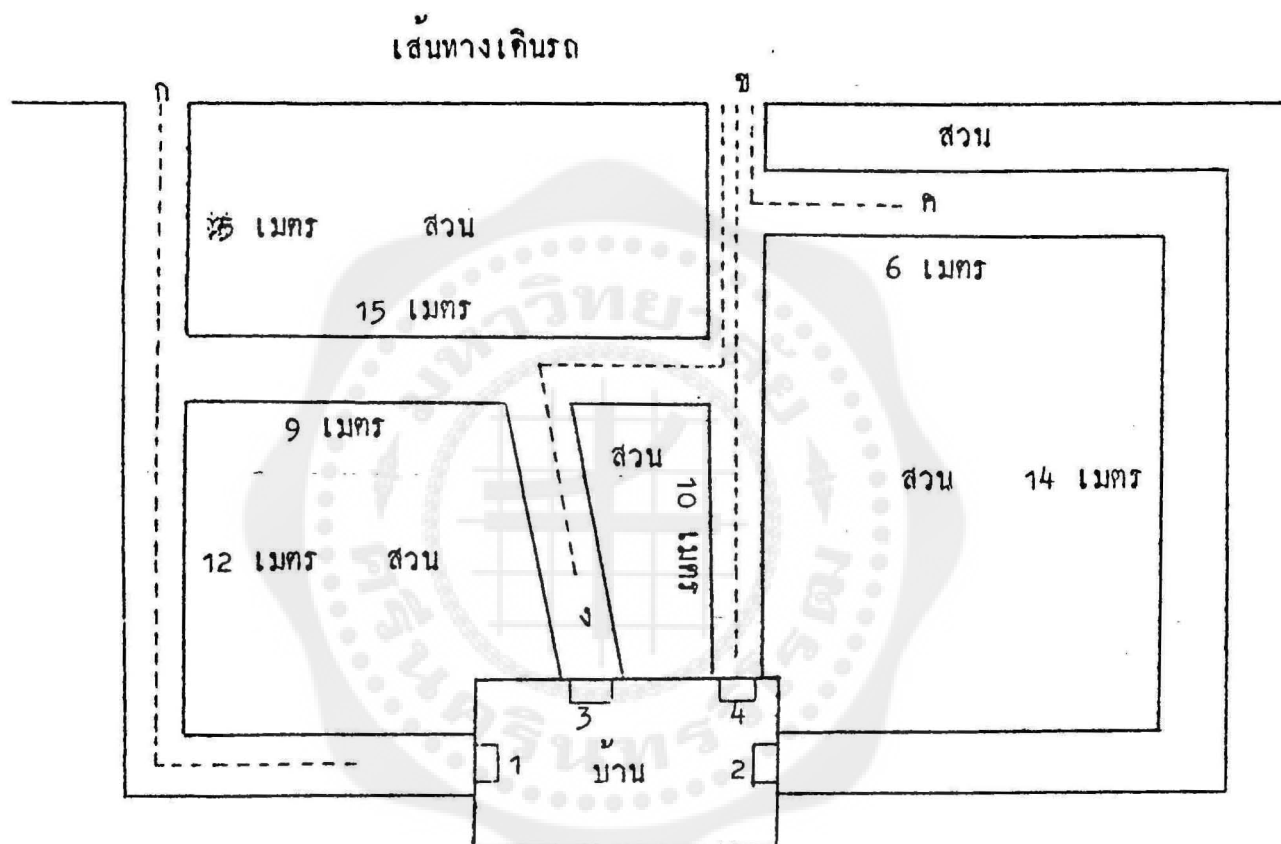
บันทึกการสอนกิจกรรมแนะแนว
เรื่อง ความสามัคคี ชั้น
กำหนดเวลา 50 นาที

วันเดือนปี	วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ	การประเมินผล	หมายเหตุ
				2. ถาถามนักเรียนว่าใครไม่เข้าใจบ้าง ถ้าไม่มีบอกอีกครั้งว่า อย่าปรึกษากันให้กลุ่มอื่นไค้ป็น 3. แจกกระดาษให้ครบทุกกลุ่ม จับเวลาหลังให้นักเรียนทำ 4. เมื่อหมดเวลาบอกให้นักเรียนหยุด แล้วให้ตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายผลงาน ขั้นสรุป 1. ครูถามว่านักเรียนไค้อะไรจากเกมส์นี้บ้าง 2. ครูถามกลุ่มที่เสร็จก่อนว่า เหตุไค้จึงเสร็จเร็ว และถามกลุ่มที่เสร็จท้ายสุดว่า เพราะเหตุไค้จึงล่าช้า 3. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปเป้าหมายของเกมส์ว่า เน้นถึงสัญลักษณ์และความเป็นอันหนึ่งอันไค้วกัน ทำให้เกิดความ	1. สังเกตดูจากการทำงานกลุ่มรวมกัน 2. ดูจากคำตอบของนักเรียน ซึ่งควรตอบไค้ว่า เหตุที่ทำงานเสร็จเร็วหรือล่าช้า เนื่องมาจากความร่วมมือและ	

บันทึกการสอนกิจกรรมแนะแนว
เรื่อง ความสามัคคี ชั้น
กำหนดเวลา 50 นาที

วัน เดือน ปี	วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ	การประเมินผล	หมายเหตุ
				สามัคคี และร่วมมือร่วมใจกันในการทำ งานจนประสบความสำเร็จ ดังนั้นเมื่อนักเรียนทุกคนเรียนอยู่ใน โรงเรียนเดียวกัน มีสัญลักษณ์เหมือนกัน เราทุกคนต้องร่วมมือกันช่วยสร้างชื่อเสียง ให้โรงเรียน 4. ให้นักเรียนปรบมือชมเชยกลุ่มที่เสร็จ ก่อน และปรบมือให้ตัวเองที่ได้ร่วมมือกัน เล่นเกมนี้	ความสามัคคีภายใน กลุ่ม	

แผนผังแสดงเส้นทางเข้าบ้านนายม่วนพ

บันทึกการสอนกิจกรรมแนะแนว
เรื่อง การวางแผนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ชั้น
กำหนดเวลา

วันเดือนปี	วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	1. เพื่อให้นักเรียนบอกถึงหลักเกณฑ์ในการวางแผนศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำหลักเกณฑ์ในการวางแผนการศึกษาต่อและประกอบอาชีพไปใช้ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง	- นายมานพมีบ้านอยู่ในสวน วันหนึ่งได้รับเงินค่าเช่าที่ดินจำนวน 40,000 บาท เป็นเงินสด ชนัตถมัยจะร้อยทั้งนั้น ตอนไปรับเงินเป็นเวลา 6 โมงเย็น สมมติว่าไปรับที่ร้านก๋วยเตี๋ยววัดสุทัศน์ กว่าจะกลับถึงบ้านก็เป็นเวลามืดค่ำแล้ว และในทางเข้าบ้านก็เปลี่ยวเสียด้วย นายมานพสงสัยว่า อาจจะมีคนร้ายกักจี้ สมมติว่าทางที่จะไปถึงบ้านของนายมานพมีอยู่ 4 ทาง ถ้านักเรียนเป็นนายมานพจะเลือกทางใด เพื่อให้ปลอดภัยที่สุด และนายมานพต้องการจะกลับบ้านให้ได้ในคืนนี้	1. โปสเตอร์แผนผังแสดงที่ตั้งบ้านนายมานพ 2. เรื่องราว (เหตุการณ์) เกี่ยวกับนายมานพ	1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม ๆ ละ 7 คน (โดยครูเป็นผู้กำหนด) 2. ครูเล่าสถานการณ์ (เรื่องราว) ของนายมานพให้นักเรียนฟังพร้อมกัน แสดงแผนผังที่ตั้งของบ้านให้นักเรียนดู 3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดวางแผนในการที่จะเข้าบ้าน พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบคววว่าทำไมจึงเลือกเข้าบ้านทางนั้น 4. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาอภิปราย	ดูจากการอภิปรายรายงานและการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน	สรุปโยงเข้าสู่การทดสอบ S.D.S. ของ Halland โดยใช้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของแบบทดสอบและประโยชน์ที่จะได้รับ

บันทึกการสอนกิจกรรมแนะแนว
เรื่อง การวางแผนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ชั้น
กำหนดเวลา

วันเดือนปี	วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ	การประเมินผล	หมายเหตุ
		- สมมติว่าทางแยกจากถนนทั้งหมดรถเข้าไม่ได้ เป็นเพียงทางเดินแคบ ๆ และเปลี่ยว ผู้ร้ายในเรื่องนี้มีเพียงคนเดียว เรียบเรียงว่าตัวต่อตัว นายมานพจะเลือกเดินเข้าบ้านอย่างไรจึงจะปลอดภัยที่สุด <u>เฉลย</u> การวางแผนของนายมานพนั้น จะประกอบด้วย 2 ขั้นตอนคือ 1. นายมานพต้องทลายใจศัตรูหรือผู้ร้ายจะไปยังร่อยรอยใดในเวลาใดวันนั้น ผู้ร้ายที่ฉลาดจะซ่อนตัวอยู่ที่จุดออกจันทร์ เพราะเป็นจุดที่จะพบนายมานพไม่ว่านายมานพจะเข้าบ้านทาง ก ข ค หรือ ง		5. เมื่ออภิปรายเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูเฉลยให้นักเรียนฟัง 6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่า เกมสัทธิกิจกรรมนี้ให้ข้อคิดอะไรบ้างในเรื่องการวางแผนเลือกศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ 7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาอภิปราย 8. ครูสรุปให้นักเรียนฟังว่าการเข้าบ้านของนายมานพนั้นต้องยึดขั้นตอนใหญ่ ๆ 2 ขั้นตอนคือ 8.1 ทลายใจผู้ร้าย (ศัตรู) ให้ออกเสียก่อนว่าจะไปดักอยู่ ณ ตำแหน่งใด 8.2 จะมีวิธีที่จะหลบหนีอย่างไร		

บันทึกการสอนกิจกรรมแนะแนว
เรื่อง การวางแผนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ชั้น
กำหนดเวลา

เหตุ	วันเดือนปี	วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ	การประเมินผล	หมายเหตุ
			2. เมื่อนายมานพเห็นว่าจะเข้าบ้านทางใดก็ต้องพบผู้ร้ายทั้งสิ้น จึงต้องตัดสินใจเลือกทางที่จะรับหนีไถ่ทัน ตามแผนผังจะเห็นว่านายมานพจึงควรเลือกเข้าบ้านทาง ก. แม้จะมีระยะทางไกลที่สุดก็ตาม ทั้งนี้เพราะโอกาสที่ผู้ร้ายจะวิ่งตามทันนั้นมีน้อยที่สุด		ซึ่งก็เหมือนกับการวางแผนในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ซึ่งนักเรียนต้องมีขั้นตอนอย่างน้อย 2 ขั้นตอน เช่นกันคือ ก. นักเรียนจะประกอบอาชีพอะไร (เป้าหมาย) ข. การที่จะบรรลุถึงเป้าหมายในข้อ ก. นั้นจะต้องเรียนอะไร ซึ่งนักเรียนจะต้องวางแผนว่านักเรียนจะเรียนอะไรเสียก่อน จึงจะสามารถประกอบอาชีพตามที่ต้องการได้ ทั้งนี้เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จในการศึกษา และสามารถประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม		

โครงการและแผนปฏิบัติการแนวนอนประจำปีของโรงเรียน

ในการดำเนินงานแนวนอนนั้น มีจุดประสงค์ที่จะให้นิสิตได้ทำการทดลองปฏิบัติจริง ในการแนวนอนทุก ๆ ด้าน ก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา และออกไปประกอบอาชีพเป็นครูแนวนอนที่แท้จริง ฉะนั้นจึงให้นิสิตได้มีการเขียนโครงการและแผนการปฏิบัติงานแนวนอนตลอดปี สำหรับในโรงเรียนระดับที่ไปฝึกงาน และส่งแผนการนั้นให้กับอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์ที่เลี้ยงตรวจแก้ไข โดยบางแผนงานหรือบางโครงการ อาจจะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติจริง ในขณะที่ฝึกงานเลยทีเดียว

จึงได้เสนอแนะวิธีการเขียนโครงการและตัวอย่างโครงการแนวนอนไว้พอเป็นสังเขป เพื่อให้นิสิตมีแนวความคิดที่จะดัดแปลงให้ทันต่อเหตุการณ์ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ยิ่ง ๆ ขึ้นได้ ดังต่อไปนี้

การเขียนโครงการ

การเขียนโครงการมีหลายรูปแบบ แต่การเขียนรูปแบบโครงการแบบเหตุผลสัมพันธ์ เป็นแนวความคิดใหม่แนวหนึ่งในการออกแบบโครงการ โดยใช้ความสัมพันธ์ของจุดประสงค์ระดับต่าง ๆ และการดำเนินงานโครงการในรูปความสัมพันธ์เชิงตรรกวิทยา (Logics) แนวความคิดนี้กำลังเป็นที่แพร่หลายทั่วไป การร่างโครงการแบบนี้มาจากโครงการพัฒนา (Development Project) ในสาขาต่าง ๆ เช่น การพัฒนาชลประทาน การเกษตร เป็นต้น การนำโครงการแบบนี้มาใช้ในการศึกษานั้นจะมีส่วนช่วยให้การจัดทำโครงการมีความสมบูรณ์และชัดเจนมากขึ้น

แนวความคิดในการบริหารโครงการที่เป็นเบื้องต้นของการใช้วิธีเหตุผลสัมพันธ์ โดยทั่ว ๆ ไปมีดังนี้

1. การจัดทำโครงการควรประกอบด้วย ขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ
ขั้นวางแผน ขั้นดำเนินงาน และขั้นประเมินผล ไม่ควรเน้นหรือทำเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง และควรสอดคล้องกันอย่างมีระเบียบด้วย

2. การวางรูปแบบโครงการ (Project Design) กับการวางแผนประเมินโครงการ (Project Evaluation) ควรจัดทำได้พร้อมกัน คือ ผู้ร่างโครงการควรคิดถึงการประเมินผลโครงการเสียแต่แรก เพื่อให้สามารถกำหนดสิ่งที่ต้องการไว้ในประเมินผลการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนได้ชัดเจนต่อไป

3. การใช้เหตุผลสัมพันธ์เพื่อการประเมินผลนั้นเป็นการใช้เพื่อกำหนดขั้นตอนของการประเมินผล มิใช่การใช้เหตุผลสัมพันธ์เพื่อเป็นเครื่องมือ (Devices) ในการประเมินผล ทั้งนี้หมายความว่าเหตุผลสัมพันธ์เป็นเครื่องมือ ควรประเมินผลในขั้นใดบ้าง

4. จุดประสงค์ (Objectives) เป็นส่วนสำคัญที่สุด จุดประสงค์ที่กำหนดในเหตุผลสัมพันธ์มีหลายระดับตามการแบ่งระดับของการวางแผน และที่จำเป็นต้องกล่าวถึงในเรื่องของ Logical Framework คือ เป้าหมาย (Goal) ความมุ่งหมาย (Purpose) และผลงาน (Outputs)

เหตุผลสัมพันธ์คืออะไร

คือสรุปย่อ (Summary) ของรูปแบบโครงการ โดยจัดระดับจุดประสงค์ไว้ 3 ระดับคือ เป้าหมาย ความมุ่งหมาย และผลงาน และกำหนดเครื่องมือวัดเพื่อแสดงความสำเร็จของการดำเนินงานตามจุดประสงค์ของแต่ละระดับไว้ในลักษณะที่สามารถวัดได้หรือสังเกตได้ นอกจากนี้ยังกำหนดเงื่อนไขที่จำเป็นในการดำเนินงานให้บรรลุความสำเร็จตามจุดประสงค์ของแต่ละระดับไว้ด้วย

การนำ Log Frame มาใช้

การนำ Log Frame มาใช้ในโครงการอาจทำได้ 2 ลักษณะคือ

1. จัดร่างโครงการตามแนวเดิมที่เคยใช้อยู่ แล้วจัดทำตารางเหตุผลสัมพันธ์เพื่อสรุปย่อโครงการ

2. จัดจัดทำตารางเหตุผลสัมพันธ์ก่อน แล้วจึงจัดทำรายละเอียดเพิ่มเติมสำหรับส่วนต่าง ๆ ที่จำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายละเอียดของปัจจัย วิธีนี้เท่ากับใช้ Log Frame เป็นแม่แบบของการทำโครงการ

การนำ Log Frame มาใช้ควรเริ่มต้นจากกระบวนงานพอสมควร
วิธีที่จะเสนอต่อไปนี้เป็นกรร่างโครงการแบบเดิมที่ใช้อยู่ทั่วไป ซึ่งอาจ
จะมีข้อแตกต่างกันอยู่บ้าง และในแต่ละหัวข้อจะใส่รายละเอียดที่ควรมี ถ้าเขียนโครงการ
นี้ตามหลักของเหตุผลสัมพันธ์

<u>เป้าหมายเดิม</u>	<u>สิ่งที่ควรรู้ (จาก Log Frame)</u>
1. หลักการและเหตุผล.....	เป้าหมาย โดยใส่ไว้ส่วนท้ายของหัวข้อนี้
2. จุดประสงค์ของโครงการ	
2.1 จุดประสงค์ทั่วไป.....	ความมุ่งหมาย
2.2 จุดประสงค์เฉพาะ.....	ผลงาน
3. เป้าหมายความสำเร็จ.....	เครื่องชี้วัดผลงาน
4. วิธีดำเนินงาน.....	เขียนรายละเอียดตามลักษณะของงานเพื่อให้ กลุ่มปัจจัยและเครื่องชี้วัดของปัจจัย
5. ผู้รับผิดชอบโครงการ	
6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	เครื่องชี้วัดความมุ่งหมาย และเครื่องชี้วัด เป้าหมาย

ผลที่จะเกิดจากการเขียนโครงการตามลักษณะนี้

1. โครงการจะมีความสมบูรณ์เป็นเหตุเป็นผลกันตรงตามแนวของเหตุผลสัมพันธ์
2. อ่านเข้าใจง่าย
3. ไม่ต้องปรับแบบของร่างโครงการที่หน่วยงานต่าง ๆ มีอยู่ ซึ่งอาจทำได้ยาก
4. ผู้เสนอโครงการจะมีความสบายใจ ที่ได้ทำตามแนวความคิดที่ตนเห็นว่า
ถูกต้องและผู้อนุมัติ

ลักษณะการปฏิบัติงานของฝ่ายแนะแนวในโรงเรียน

1. บริการรวบรวมข้อมูล
 - สร้างเครื่องมือและอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล
 - จัดหาวัสดุ - ครุภัณฑ์ เพื่อใช้เป็นที่พักเก็บข้อมูล
 - รวบรวมข้อมูลนักเรียนทุก ๆ ด้านเก็บไว้ในระเบียบสันสะสม
 - จัดทำข้อมูลนักเรียนให้เป็นปัจจุบันเสมอ
 - ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียน
2. บริการสนเทศ
 - ติดต่อขอข้อมูลจากแหล่งบริการข้อมูลต่าง ๆ
 - จัดปายนิเทศ
 - จัดนิทรรศการ
 - จัดฉายภาพยนตร์ และสไลด์
 - เชิญวิทยากรมาบรรยาย และอภิปราย
 - จัดทำเอกสารเพื่อการแนะแนว
 - จัดทำจุลสารการแนะแนว
3. บริการให้คำปรึกษา
 - บริการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล
 - บริการให้คำปรึกษาเป็นรายกลุ่ม
 - ประชุมพิจารณา เพื่อร่วมกันแก้ปัญหา
 - จัดส่งนักเรียนไปพบผู้เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหา
4. บริการจัดวางตัวบุคคล
 - ช่วยเหลือนักเรียนในการเลือกแผนการเรียน และวิชาเรียน
 - ช่วยนักเรียนที่มีปัญหาในการเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ
 - ติดต่อแหล่งงาน และจัดหางานให้นักเรียนทำ

5. บริการติดตามผล - ประเมินผล

- ติดตามผลการให้คำปรึกษา
- ติดตามผลการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพของนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว
- รวบรวมสถิติการให้บริการแนะแนวในแต่ละปีการศึกษา
- จัดทำโครงการวิจัยเฉพาะเรื่องในงานแนะแนว
- ประเมินผลงานแนะแนวเพื่อปรับปรุงงานในปีต่อไป

ขอบข่ายและโครงการแนะแนว

งานแนะแนวเกี่ยวข้องกับปัญหาทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน อาชีพ วัฒนธรรม บุคลิกภาพ สุขภาพ ฯลฯ จนอาจกล่าวได้ว่างานแนะแนวครอบคลุมทุกเรื่องที่ทำให้เกิดปัญหาหรืองานแนะแนวเป็นงานเตรียมตัวให้คนเผชิญปัญหาทุกปัญหาอย่างฉลาด

โครงการแนะแนวที่ใช้ในโรงเรียน

โครงการปฐมนิเทศนักเรียน

หลักการและเหตุผล

สำหรับนักเรียนเข้าใหม่ยังต้องการมีผู้ช่วยเหลือชี้แนะแนวทางต่าง ๆ ในสถานที่เรียนแห่งใหม่ ฉะนั้นจึงจำเป็นที่ทางโรงเรียนจะจัดบริการให้ความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดด้านการปรับตัวและการวางตัวที่เหมาะสม ตลอดจนด้านการเรียนในหลักสูตรใหม่ เพื่อช่วยในการตัดสินใจและการปฏิบัติตนของนักเรียน ทางฝ่ายแนะแนวได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว จึงจัดโครงการปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถและรู้จักคุ้นเคยกับสถานที่และเจ้าหน้าที่บุคลากรในโรงเรียน

2. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจและปลอดภัย สามารถปรับตัวได้ดีขึ้น
3. เพื่อให้นักเรียนทราบระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยทั่ว ๆ ไป
4. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงประสิทธิภาพและหน้าที่ที่คนพึงกระทำ เมื่ออยู่รวมกันในสังคม ทั้งมีการปฏิบัติตนต่อเพื่อนครู และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน
5. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรัก ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อกัน และเกิดความสามารถในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นด้วยดี และมีประสิทธิภาพ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ครู อาจารย์ฝ่ายแนะแนว เจ้าหน้าที่ของโรงเรียน

วิธีดำเนินการ

1. คณะอาจารย์ฝ่ายแนะแนวนำเสนอโครงการเพื่ออนุมัติ
2. ประชุมปรึกษาหารือเพื่อเสนอขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในหน้าที่ต่าง ๆ
3. รายละเอียดในการปฐมนิเทศมีขั้นตอนดังนี้
 - 3.1 เชิญผู้ปกครองและนักเรียนเข้าห้องประชุมเพื่อปฐมนิเทศ
 - 3.2 ผู้อำนวยการกล่าวต้อนรับนักเรียนใหม่
 - 3.3 แนะนำบุคลากรที่สำคัญ ๆ ในโรงเรียนให้นักเรียนรู้จัก
 - 3.4 บุคลากรต่าง ๆ แนะนำชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนควรทราบตามหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ
 - 3.5 การบรรยายของวิทยากรรับเชิญภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน และช่วยเหลือโรงเรียน เช่น นายกสมาคมผู้ปกครองและครู นายกสมาคมศิษย์เก่า
 - 3.6 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยเพื่อพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อแนะนำสถานที่ต่าง ๆ ตลอดจนให้การอบรมเรื่องระเบียบวินัย ข้อบังคับของโรงเรียนตามที่นักเรียนควรทราบ

3.7 จัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ให้นักเรียนรู้จักการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่น
ได้ดียิ่งขึ้น

งบประมาณ

ค่าวัสดุอุปกรณ์ เอกสาร และค่าตอบแทนวิทยากร ประมาณ 3,000 บาท
ค่าอาหารเก็บจากนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

ระยะเวลาดำเนินการ

ก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ในเดือนพฤษภาคม ก่อนเปิดเรียน 1 สัปดาห์

เป้าหมายที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูและนักเรียนกับนักเรียนมีโอกาสรู้จักคุ้นเคยกัน และนักเรียนจะได้ติด
ต่อกับเพื่อนใหม่
2. นักเรียนเกิดความประทับใจ ใครที่จะเรียนในสถานที่แห่งใหม่ร่วมกับ
เพื่อนใหม่
3. การบริหารงานของโรงเรียนคล่องตัวยิ่งขึ้น

โครงการปัจฉิมนิเทศนักเรียน

หลักการและเหตุผล

นักเรียนที่จะจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เคยได้รับการปฐมนิเทศ
และได้ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนเป็นระยะนานพอสมควร เมื่อจะออกไปพบกับประสบการณ์ใหม่
จึงควรที่จะให้ความรู้เป็นพื้นฐานและแนวทางที่นักเรียนจะปรับตนให้เข้ากับสภาพชีวิตใหม่ ๆ
ได้ดี จึงจัดให้มีการปัจฉิมนิเทศนักเรียนขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการเตรียมตัวนักเรียนให้พร้อมที่จะเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง
ออกไปจากโรงเรียน

2. เพื่อให้เกิดความประทับใจ ภาคภูมิในสถานศึกษาที่นักเรียนเคยอยู่ และกำลังจะจากไป

3. เพื่อให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน ครู อาจารย์ และเพื่อนร่วมสถาบันเพื่อการระลึกถึงและการสนับสนุนในโอกาสต่อไป

ผู้รับผิดชอบโครงการ

คณะอาจารย์ฝ่ายแนะแนวและบุคลากรที่โรงเรียนแต่งตั้ง

การดำเนินการ

1. ทำเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ
2. ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานและขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบหน้าที่ต่าง ๆ
3. ประชุมคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงาน
4. รายการในการจัดปฐมนิเทศ
 - 4.1 ผู้อำนวยการหรือครูใหญ่ให้โอวาทและข้อคิดเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในสังคมใหม่แก่นักเรียน
 - 4.2 การบรรยายจากวิทยากรทั้งภายในและภายนอกที่เชิญมา
 - 4.3 รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่นักเรียนจะต้องทำก่อนออกจากโรงเรียนจากฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน
 - 4.4 แจกเอกสารประกอบการบรรยาย
 - 4.5 จัดกิจกรรมอำลาและรับประทานอาหารร่วมกัน

งบประมาณ

ค่าเอกสาร วัสดุอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ประมาณ 5,000 บาท
ค่าอาหารเก็บจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ระยะเวลา

เดือนกุมภาพันธ์ เป็นเวลา 2 วัน (ม.3 1 วัน และ ม.6 1 วัน)
ใช้วันสุดท้ายของการเรียน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้ทราบและเข้าใจในความรักความห่วงใยและปรารถนาดีที่โรงเรียน และครู อาจารย์มีต่อนักเรียน
2. นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อสถานศึกษา และครูอาจารย์
3. นักเรียนได้รับความรู้ ข้อคิดเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ภายนอกโรงเรียน
4. นักเรียนมีส่วนรับใช้สังคมประเทศชาติบ้านเมืองและสร้างชื่อเสียงความภาคภูมิใจให้แก่โรงเรียนและเพื่อน ๆ ร่วมสถาบัน

โครงการสุขภาพจิตในโรงเรียน

หลักการและเหตุผล

เนื่องด้วยการเจ็บป่วยและอุบัติเหตุเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และสภาพของสังคมในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก จึงเกิดปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมอันเป็นเหตุให้เกิดเสียสุขภาพจิตได้ ดังนั้น บริการคำปรึกษาสุขภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกโรงเรียน รวมทั้งควรมีการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนและครูมีสุขภาพดีทั้งทางกายและจิตใจ
2. เพื่อให้เกิดความรู้ความสามารถในการป้องกันและการแก้ปัญหา
3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมที่นำไปสู่ปัญหาสุขภาพ
4. เพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จ
5. เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ

สถานที่

1. บริเวณโรงเรียน
2. หอแนะแนว
3. หอพยาบาล

ผู้รับผิดชอบ

1. อาจารย์ฝ่ายแนะแนว
2. เจ้าหน้าที่พยาบาล
3. อาจารย์ฝ่ายโสตทัศนศึกษา

ระยะเวลาดำเนินการ

ตลอดปีการศึกษา

งบประมาณ

1. ค่ากระดาษสี
2. ค่าตอบแทนวิทยากร ค่าพาหนะ
3. ค่าพิมพ์เอกสารต่าง ๆ

การดำเนินการ

1. ร่วมมือกับฝ่ายพยาบาลในการลงบันทึกสุขภาพของนักเรียน
2. ทำสถิติเกี่ยวกับการรักษาของนักเรียน
3. ช่วยให้นักเรียนรู้จักรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองและรู้จักวิธีใช้อย่างถูกต้องโดยอภิปรายและให้คำปรึกษาแก่กลุ่ม
4. จัดทำบอร์ดและนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิต
5. เชิญวิทยากรมาบรรยายอย่างน้อยปีละครั้ง
6. จัดโครงการอบรมและฝึกสมาธิ
7. จัดทำเอกสารเกี่ยวกับสุขภาพจิตเผยแพร่

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ช่วยให้การเรียนการสอนดีขึ้น
2. ช่วยให้ครูและนักเรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้น
3. ช่วยให้ผู้ดูแลเข้าใจและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมได้ดี
4. เป็นการป้องกันโรคทางจิตใจ ทางประสาท อันอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา
5. ช่วยให้นักเรียนมีสุขภาพอนามัยที่ดี

โครงการจัดหาทุนสำหรับนักเรียน

หลักการและเหตุผล

จากการสำรวจพบว่านักเรียนในโรงเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มีนักเรียนจำนวนมากมีสภาพความเป็นอยู่ทางครอบครัวไม่ดี มีสมาชิกในครอบครัวมาก รายได้เฉลี่ยของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ นักเรียนขาดเรียนบ่อย เพราะต้องช่วยพ่อแม่หารายได้เลี้ยงดูครอบครัว พ่อแม่แยกกันอยู่ จากสาเหตุดังกล่าวทำให้มีผลต่อประสิทธิภาพทางการศึกษาของนักเรียน เช่น การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน สุขภาพทางร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม เพราะไม่ได้รับประทานอาหารกลางวัน เนื่องจากไม่มีเงิน ทำให้รู้สึกอ่อนเพลียไม่อยากเรียนหนังสือ ผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาที่ตามมาอาจจะเป็นปัญหาเรื้อรังส่งผลถึงสังคม และประเทศชาติในที่สุด

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดหาทุนส่วนหนึ่งเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาเล่าเรียน เพื่อเกิดขวัญและกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน สามารถช่วยเหลือตัวเองและครอบครัวต่อไปในอนาคต อันเป็นผลทางอ้อมสู่ความมั่นคงของประเทศชาติ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อช่วยนักเรียนที่ยากจนในเรื่อง
 - ค่าอาหารกลางวัน
 - ค่าบำรุงการศึกษา

- ค่าอุปกรณ์การเรียน
 - ค่าเครื่องแต่งกาย
2. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน
 3. จัดปัญหาทางการเรียนการสอน ง่ายแก่การปกครองของครู
 4. จัดปมค้อยของนักเรียนที่จะก่อให้เกิดความรู้สึกต่อต้านสังคม
 5. ส่งเสริมให้เด็กมองโลกในแง่ดี รู้จักเชื่อเพื่อเนื้อแฉ่ เห็นใจกัน

เจ้าของโครงการ

1. คณะจารย์ทุกท่านในภาควิชาแนะแนวของโรงเรียน
2. บุคคลภายนอกที่บริจาคกำลังทรัพย์เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการศึกษาของนักเรียน

ที่มีปัญหา

ระยะเวลาดำเนินงาน

ตั้งแต่วันที่ 2 เมษายน - 2 พฤษภาคม

วิธีดำเนินการ

1. จัดตั้งคณะกรรมการหาทุน
2. ประชุมผู้ปกครอง ครู นักเรียน ตลอดจนคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน เพื่อทำความเข้าใจความเข้าใจร่วมกัน ระหว่างทางบ้านกับนักเรียน รวมทั้งกิจกรรมของภาควิชาแนะแนว ซึ่งได้เสนอโครงการจัดหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาเรื่องเงินให้บุคคลทุกหน่วยทราบเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์งานโครงการจัดหาทุน
3. ประชาสัมพันธ์งานโครงการ เพื่อประกาศหาทุนจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งทุนของกระทรวงและทุนจากหน่วยงานต่าง ๆ
4. รับสมัครทุนต่าง ๆ เพื่อมีผู้ประสงค์จะให้ทุนรวมการเตรียมแบบฟอร์มการเก็บข้อมูล
5. จัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน และจำหน่ายในราคาถูกเพื่อหาเงินช่วยสมทบทุนการศึกษาของนักเรียน

6. ประกาศรับสมัครนักเรียนที่ขอรับทุนการศึกษา บอกถึงคุณลักษณะต่าง ๆ ตามความประสงค์ของเจ้าของทุน
7. สัมภาษณ์นักเรียนที่มีปัญหาค่าเงิน
8. พิจารณาคัดเลือกผู้ขอรับทุนร่วมกับคณะกรรมการ และผู้มอบทุนประเภทต่าง ๆ
9. ทำบัญชีรับจ่ายเงินทุนแต่ละเดือน
10. ประสานงานกับฝ่ายธุรการ คณะกรรมการหาทุน และเจ้าของทุนต่าง ๆ
11. ประสานงานกับอาจารย์ที่ปรึกษาในเรื่องหาทุน และการเยี่ยมบ้าน
12. ติดตามผลนักเรียนรับทุนในแง่พฤติกรรม
13. ทำสถิติการรับทุนของนักเรียนตลอดจนการจัดทำจดหมายของหน่วยงานและบุคคลที่ให้ความร่วมมือ

งบประมาณค่าใช้จ่าย

1. ค่าตอบแทนเล็ก ๆ น้อย ๆ ต่อเจ้าของทุน เช่น เครื่องดื่ม ของขวัญวันสำคัญ ฯลฯ
2. ค่าพาหนะในการเดินทางไปติดต่อเจ้าของทุนเพื่อขอรับทุน
3. ค่าจัดทำเอกสาร สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ในการจัดทำโครงการคิดเฉลี่ยแล้วใน 1 ปีการศึกษาใช้งบประมาณราว 4,000 บาท

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนที่ประสบปัญหาขาดแคลนทุนทรัพย์จะมีกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนเพิ่มขึ้น
2. นักเรียนมีสุขภาพทางกายและสุขภาพจิตสมบูรณ์
3. นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อครู โรงเรียนและสังคมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
4. นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ลดปมด้อยของตัวเองลงพร้อมทั้งเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

5. ช่วยลดปัญหาและภาระของสังคมอันเกิดจากเด็กที่มีปัญหา ซึ่งถ้าปล่อยทิ้งไว้ อาจจะเป็นการบั่นทอนความมั่นคงของประเทศชาติได้

สัมภาษณ์เด็ก คือ

1. ตรวจตราดูก่อนว่าเขาถนัดอะไร สติปัญญา สุขภาพเป็นอย่างไร
2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับด้านการเรียนและอื่น ๆ เท่าที่จะทำได้ แนะนำแนวทางในการเลือกอาชีพ การศึกษาต่อแก่เด็กโดยให้เด็กเป็นฝ่ายตัดสินใจเอง
3. ช่วยให้นักเรียน ผู้ปกครอง มีความเข้าใจในขบวนการและวิธีการสมัครเข้าศึกษาต่อในสถาบันต่าง ๆ การสมัครเข้าทำงาน
4. ติดตามผลเมื่อเราแนะนำเด็กไปแล้ว ไม่ควรทอดทิ้งควรติดตามดูว่า คำแนะนำของเราได้ผลเพียงไร

งบประมาณ

1. จากสมาชิกในชมรมแนะนำ
2. จากงบประมาณของโรงเรียน

ผลที่ได้ที่คาดว่าจะได้รับ

บริการแนะนำในด้านที่เกี่ยวกับการจัดวางตัวบุคคลนี้ จะช่วยให้นักเรียนได้กระทำหรือปฏิบัติตามแนวทางที่ตนเองตัดสินใจเลือกซึ่งถ้าเป็นการเลือกที่ถูกต้อง เหมาะสมก็จะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนหรืออาชีพ ซึ่งต่อไปในอนาคตเด็กที่ประสบความสำเร็จในการเรียนหรืออาชีพ ซึ่งต่อไปในอนาคตก็จะเป็นคนหนึ่งที่สามารถช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เจริญได้

โครงการประชาสัมพันธ์

หลักการและเหตุผล

การประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการผสมผสานความร่วมมือร่วมใจระหว่างสถาบันกับประชาชน สังคม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันดีและมี

ความรู้สึกที่ดีต่อกัน งานแนะแนวเป็นต้น เพราะงานแนะแนวต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อให้งานแนะแนวบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้และได้มาซึ่งความร่วมมือช่วยเหลือ โครงการประชาสัมพันธ์จึงเกิดขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นสื่อกลางประสานความเข้าใจระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง
2. เพื่อสร้างความนิยม และดำรงไว้ซึ่งความนิยมเลื่อมใส ศรัทธาของงานแนะแนวในสายตาของบุคคลทั่วไป
3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ภายใน
4. เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนและครูผู้ปกครองเห็นคุณค่าของการศึกษา
5. เพื่อสร้างสรรคความเข้าใจที่ดีช่วยกันบนพื้นฐานของความเป็นจริง และการได้รับข่าวสารอย่างสมบูรณ์เต็มที่
6. เพื่อเชิญชวนและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนช่วยเหลือเกื้อกูลโรงเรียนอาจเป็นการช่วยเหลือค้ำจุนร่างกาย จิตใจ วัสดุ แรงงาน ตลอดจนเงินตรา
7. เพื่อให้โรงเรียนดำเนินนโยบายเปิดประตู โดยเป็นศูนย์กลางการบริการประชาคม ทางด้านการศึกษาวัฒนธรรม และบริการ
8. เพื่อที่จะได้นำมาข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงแนะแนว

การดำเนินงาน

1. เขียนบทความ ข่าวคราวความเคลื่อนไหวของงานแนะแนวในวารสารแนะแนวของโรงเรียน
2. จัดการอบรมปฐกถาบรรยายพิเศษให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองได้ฟัง และให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มี
3. ติดต่อยืมเยียนเข้าพบหรือแสดงคารวะบุคคลสำคัญในท้องถิ่น เยี่ยมเยียนครูนักเรียนในยามเจ็บป่วย งานศพ
4. ออกแบบสอบถามให้เสนอข้อคิดเห็นวิจารณ์ของครู นักเรียน ผู้ปกครอง แล้วนำมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงงานแนะแนวเพื่อแก้ไขทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียนและงานแนะแนว

5. จัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง เพื่อให้โรงเรียนได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับผู้ปกครอง ให้ครูได้ทราบว่าเด็กอยู่บ้านมีความประพฤติอย่างไร มีปัญหาอย่างไร ผู้ปกครองก็ได้ทราบว่าเด็กอยู่โรงเรียนเป็นอย่างไร จะได้ร่วมมือกันแก้ไข

6. เขียนโปสเตอร์ให้นักเรียนทราบ เมื่อมีกิจกรรมหรือเรื่องสำคัญที่แนะแนวหรือหน่วยงานอื่นจัดเป็นการศึกษาอาชีพ

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

โครงการประชาสัมพันธ์ดำเนินการตลอดปี

ผู้ร่วมปฏิบัติงาน

1. ครูแนะแนวทุกคน
2. คณะครูในโรงเรียน
3. บุคคลภายนอก (วิทยากรหรือศิษย์เก่า) ที่เชิญมาเป็นครั้งคราว

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้นักเรียนรู้จักสถานที่ศึกษาต่อ และลักษณะอาชีพต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง
2. ทำให้นักเรียนมีโอกาสตัดสินใจในการเลือกสถานศึกษาต่อและเลือกประกอบอาชีพตามที่ตนถนัดและมีประโยชน์กับนักเรียนมากที่สุด
3. เป็นผลทางใจผูกมัดเด็กมิให้ล้มโรงเรียนอันเนื่องมาจากประโยชน์ 2 ข้อดังกล่าว เด็กจะเห็นว่าโรงเรียนมิใช่สอนให้ตนจบระดับชั้นเท่านั้น แต่ยังรับผิดชอบให้ความช่วยเหลือ เมื่อตนจบจากโรงเรียนแล้ว
4. เพื่อให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักตัดสินใจ โดยต้องมีข้อมูลอย่างกว้างขวาง (รู้จักตัวเองเลือกทั้งหมด) โอกาสจะเลือกข้อมูลที่ตรงกับความถนัดของตนก็มีมากขึ้น

ปฏิทินปฏิบัติงานแนะแนวปีการศึกษา 2529 ของโรงเรียน

เดือน	งานที่ปฏิบัติ	หมายเหตุ
พฤษภาคม	- จัดทำคู่มือการสอนแนะแนวชั้น ม.1 - ม.5 - จัดป้ายสนเทศแนะแนวบริการแนะแนว และหลักสูตร "แนะแนวช่วยนักเรียนได้อย่างไร" "ทุกวิชามีค่ายิ่งกว่าทอง" - รวบรวมข้อมูลนักเรียนใหม่ - สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนใหม่โดยใช้แบบสอบถาม - สำรวจที่อยู่ปัจจุบันของนักเรียนชั้น ม.1 - ม.5 - สำรวจการย้ายห้องเรียนของนักเรียน ม.2 และ ม.3 - ติดตามผลการศึกษาต่อของนักเรียนชั้น ม.3 และ ม.5 - สรุปสถิติการสอบประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528	
มิถุนายน	- สรุปสถิติการติดตามผลนักเรียนชั้น ม.3 และ ม.5 ปีการศึกษา 2524 - สำรวจผลการเรียนของนักเรียนชั้น ม.2 ม.3 ม.5 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 - ช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน โดยการจัดสอนซ่อมเสริม - จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับการปรับตัว "วางตัวดีมีคนชม" "หลงเพื่อนชั่วจะมัวหมอง" - ออกจุลสารแนะแนว ฉบับที่ 1 - ประชุมอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อติดตามผลการสอนแนะแนวครั้งที่ 1	ร่วมกับหัวหน้า ระดับ

เดือน	งานที่ปฏิบัติ	หมายเหตุ
กรกฎาคม	- ทดสอบความถนัดทางการเรียน และสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้น ม.3 และ ม.5 - จัดทำข้อมูลนักเรียนเก่าให้เป็นปัจจุบัน - วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนใหม่ - จัดป้ายนิเทศ "ปัญหาชีวิตอย่าคิดสั้น" "แดนสวรรค์นั้นหรือก็คือบ้าน" - จัดฉายสไลด์	
สิงหาคม	- ประชุมอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อติดตามผลการสอนแนะแนวครั้งที่ 2 - ออกจุดสารแนะแนว ฉบับที่ 2 - สำรวจนักเรียนที่ขาดเรียนบ่อยเพื่อหาทางช่วยเหลือ - จัดป้ายนิเทศ "รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย" - เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิต - จัดป้ายนิเทศ "เคล็ดลับในการสอบ"	ร่วมกับอาจารย์
กันยายน	- จัดป้ายนิเทศ "ปิดภาคนี้มีอะไรทำ" - ฉายสไลด์เกี่ยวกับการปรับตัว - ประชุมสรุปผลการสอนแนะแนว	

เดือน	งานที่ปฏิบัติ	หมายเหตุ
กันยายน	- สรุปและประเมินผลการปฏิบัติงานแนะแนวภาคต้นปีการศึกษา 2529	
	ปิดเทอมกลาง	
พฤศจิกายน	- ประชุมอาจารย์ที่ปรึกษาเรื่องการสอนแนะแนวภาคเรียนที่ 2 - สรุปรวผลการเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2529 - ช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนโดยการสอนซ่อมเสริม - สรุปผลการสอบประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2529	ร่วมกับหัวหน้าระดับ
ธันวาคม	- จัดป้ายนิเทศการศึกษาต่อ ✓ - ติดต่อขอเอกสารและระเบียบการรับสมัครจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ - สรุปรวความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้น ม.3	
มกราคม	- เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย - ให้คำปรึกษานักเรียน ม.ศ.5 ในการเลือกคณะ - จัดป้ายนิเทศ	

เดือน	งานที่ปฏิบัติ	หมายเหตุ
กุมภาพันธ์	- จัดสัปดาห์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ - ให้คำปรึกษานักเรียนชั้น ม.2 ในการเลือกแผนการเรียนชั้น ม.3 - ให้คำปรึกษานักเรียนชั้น ม.3 และ ม.ศ.5 ในการเลือกศึกษาต่อ - เตรียมงานติดตามผลนักเรียนที่จะจบการศึกษา - ออกจตุสดารแนะแนวฉบับที่ 3 - ปัจฉิมนิเทศนักเรียนที่จะจบการศึกษา	ร่วมกับหัวหน้าระดับ
มีนาคม	- สรุปและประเมินผลงานแนะแนวปีการศึกษา 2529 - จัดทำโครงการแนะแนวปีการศึกษา 2530 - เตรียมแบบสอบถามและเอกสารที่ต้องใช้ในปีต่อไป	

ปัญหาและอุปสรรคในการฝึกงานแนะแนวในโรงเรียน

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการฝึกงานแนะแนวนั้น เกิดขึ้นได้จากหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งนี้ทางภาควิชาการแนะแนวได้พยายามวางแผนทางร่วมกันกับทางโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนิสิตฝึกงาน โดยหาทางป้องกันปัญหาต่าง ๆ แก่ไขปัญหาต่าง ๆ และรวมทั้งหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ แต่ก็ยังไม่สามารถจะขจัดให้หมดสิ้นไปได้ ทั้งนี้เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นต่างวาระ ต่างสถานที่ ต่างบุคคลกัน จึงทำให้ไม่สามารถขจัดให้หมดสิ้นไปได้โดยสิ้นเชิง ซึ่งก็พอจะสรุปเป็นประเด็นใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. เกิดจากตัวนิสิตเอง เช่น ไม่พอใจสถานที่ที่จะไปฝึกงาน เลือกไม่ได้ ไม่ถูกกับเพื่อนร่วมงาน ไม่เต็มใจทำงานตามที่ได้อบรมหมาย งานที่ได้รับไม่ตรงต่อความสามารถ เข้ากับบุคคลอื่น ๆ ไม่ได้ บุคลิกภาพส่วนตัว ฯลฯ
2. เกิดจากภาควิชา เช่น มีโรงเรียนขอนิสิตฝึกงานมา จึงอยากจะลองส่งไปโดยไม่ทราบสภาพที่แท้จริง เมื่อไปแล้วนิสิตอาจไปเจอปัญหาหลาย ๆ อย่างจนเกิดท้อใจ หรือเกิดจากการหนีปัญหาบางประการ เช่น อยากให้นิสิตออกไปฝึกงานตามโรงเรียนที่นิสิตกำหนดเองทำให้เกิดปัญหาคะแนนฝึกงานไม่เสมอภาคกัน ฯลฯ
3. เกิดจากอาจารย์นิเทศก์ เช่น ไม่มีเวลาไปนิเทศน์งานเพียงพอเพราะต้องรับภาระหน้าที่อื่น ๆ เมื่อนิสิตเกิดปัญหาไม่ทราบจะปรึกษาใคร หรือเกิดจากการนิเทศน์นั้นใช้อาจารย์นิเทศก์หลายท่าน ได้รับมอบหมายไปแห่งละคน คะแนนของการประเมินผลอาจจะเกิดการเปรียบเทียบในแต่ละแห่ง เป็นผลที่ให้นิสิตไม่พอใจ ลำเอียง ขาดความรู้หรือประสบการณ์ ฯลฯ
4. เกิดจากอาจารย์พี่เลี้ยง เช่น ไม่มีเวลาเพียงพอ ทอดทิ้งงานให้อยู่ในความรับผิดชอบของนิสิตแต่เพียงผู้เดียว ลำเอียง มอบหมายงานมากเกินไป หรือให้ทำงานส่วนตัว ปล่อยปละละเลย ให้คะแนนเกินความเป็นจริง ฯลฯ
5. เกิดจากโรงเรียน เช่น ไม่ได้มอบหมายงานที่แน่นอนตายตัว ไม่ได้กำหนดนโยบายให้กับนิสิต มาตรฐานงานแต่ละโรงเรียนไม่เท่ากัน ไม่สามารถรับนิสิตได้มากพอ ต้องเฉลี่ยไปหลายแห่ง ทำให้เกิดการเปรียบเทียบ

6. เกิดจากหลักสูตร การที่หลักสูตรกำหนดการฝึกงานไว้กว้างมาก บางครั้ง ทำให้บัณฑิตต้องทำงานล้นมือ ในบางแห่งและบางโรงเรียนก็ไม่มีการทำเลย หรือเกี่ยวกับ กำหนดเวลา ซึ่งไม่เหมาะสมกับทางโรงเรียน เพราะส่งนิสิตไปตรงกับสอบเสียก่อนต้น 2 สัปดาห์ ก่อนกลับอีก 1 สัปดาห์ หรือโรงเรียนปิดก่อนมหาวิทยาลัย ทำให้บัณฑิตไม่ได้ ฝึกงานเต็มที่ ฯลฯ

ปัญหาที่ยกขึ้นมาเป็นเพียงตัวอย่าง แต่ละปัญหาที่เคยประสบและเกิดขึ้นแล้ว และ ได้ป้องกันแก้ไขกันอยู่ทุกกระยะ ในบางปีก็ประสบความสำเร็จอยู่ในเกณฑ์ดีมาก หรือบางปีอาจ จะมีปัญหามากจนบางครั้งเกือบแก้ไขไม่ได้เลยก็มี จึงขอฝากให้นิสิตได้ตระหนักให้ดีกว่า การทำงานนั้นมักจะพบกับปัญหาและอุปสรรคนานับประการ ขึ้นอยู่กับผู้มีความสามารถและ ประสบการณ์ว่าจะป้องกันแก้ไขให้ผ่านพ้นไปได้ดีแค่ไหนแค่นั้น เพียงใด ไม่มีการทำงานใด ๆ ที่จะราบรื่นตลอดโดยปราศจากอุปสรรค

หนังสืออ้างอิง

1. คู่มือการปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียน ปีการศึกษา 2528 ภาควิชาการแนะแนว
มศว ประสานมิตร
2. พรจันทร์ เจียรอดิศักดิ์ เทคนิคการรวบรวมข้อมูลเพื่อการแนะแนว หจก.
ชนะการพิมพ์ กรุงเทพฯ 2527
3. มะเคื่อ เสมมา เทคนิคการให้บริการสนเทศ วารสารแนะแนว ปีที่ 18 ฉบับที่ 92
เมษายน - พฤษภาคม 2527 กองเผยแพร่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
4. นวลศิริ เปาโรหิตย์ การแนะแนวอาชีพในโรงเรียน วารสารแนะแนว ปีที่ 18
ฉบับที่ 91 กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2527 กองเผยแพร่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
5. Donald G. Mortensen and Alen M. Schmuller Guidance in Today's
School Jonh Wiley and Sons, Inc., New York London, 1976